

ГЛАС

НЕДЈЕЉНИ

БАЊА ЛУКА, недјеља, 29. марта 1992. године

Број 6569, година XLIX

ОСНИВАЧ ЛИСТА: СКУПШТИНА
ОПШТИНЕ БАЊА ЛУКА

Прав број „Глас“ издавао је као орган НОП-а за Боснен-
ску крајину у Жупанији, крај Дрвара, 31. јула 1943. године.
Од 8. фебруара 1993. „Глас“ излази као дневни лист. Из-
лази сваког дана — рукописи се не враћају. Претплата за
нашу земљу: месечна 1.350 динара, тромесечна 4.050
динара, полугодишња 8.100 динара, годишња 16.200 динара.
Претплата за иностранство двоструко.

ПРИМЈЕРАК 50 ДИНАРА.

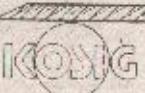

ХОЋЕЛИСЕ ИЗБЈЕГЛИЦЕ
ВРАТИТИ КУЋАМА

БАЊА ЛУКА- ПОСЉЕДЊИ АЗИЛ

AB AGROFARM BANKA
D.D. BANJA LUKA

4. jula br. 19 tel. 33-611 fax 44-181

DIONICKO DRUŠTVO
ZA OSIGURANJE
BANJA LUKA

Želje Barica br. 3 tel. 43-040 fax 43-202

AGENCIJE:
CENTAR: tel. 30-493
HANIŠTE: tel. 12-354
BUDŽAK: tel. 33-611
LAKTAŠI: tel. 832-086
ČELINAC: tel. 851-238

NUDIMO NAJVISE, DODITE I UVJERITE SE!

ГОВОР МОМЧИЛА КРАЈИШНИКА ПРИЛИКОМ ПРОГЛАШЕЊА
ПРВОГ УСТАВА СРПСКЕ РЕПУБЛИКЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ТЕМЕЉИ ЧЕТВРТОЈ СРПСКОЈ ДРЖАВИ У ЈУГОСЛАВИЈИ

БОСАНСКОХЕРЦЕГОВАЧКИ
ЗАПЛЕТИ И
БОСАНСКА КРАЈИНА

ОКУПА- ЦИЈА КРАЈИНЕ?!

ИНТЕРВЈУ „НЕДЈЕЉНОГ ГЛАСА“:
СМИЉА АВРАМОВ

КОМУНИСТИ СУ ЂУТАЛИ О ЗЛОЧИНУ

SENPER

EXPORT—IMPORT INGINERING

bosanka
Banja Luka

VICOM

Proljetni sajam
male i velike
privrede

MALVEL

BANJALUKA '92
Dom kulture, Banja Luka
od 24. do 28. aprila 1992.
godine
Informacije na
telefon 11-964 111-948.

NA POLA PUTO IZMEĐU BOSANSKOG BRODA I DERVENTE

RAZBIJEN BATALJON ZNG

● Dva bataljona ZNG Republike Hrvatske u sadežtu sa lokalnim hrvatsko-muslimanskim paravojnim formacijama, uz podršku tenkova i oklopni transporter, napali su sinoć položaje srpskih teritorijalaca i JNA na pola puta između Bosanskog Broda i Dervente i tom prilikom pretrpjeli ogromne gubitke

ZENICA, 28. marta (Tanjug) — Dva bataljona 108. brigade Zbora narodne garde (ZNG) Hrvatske, ojačana tenkovima i oklopni transportera, napali su sinoć, u sadežtu s lokalnim hrvatsko-muslimanskim paravojnim formacijama, položaje srpskih teritorijalaca i JNA na pola puta između Bosanskog Broda i Dervente, saznaje danas dopisnik Tanjuga iz pouzdanih izvora.

Dobro obaviješteni izvori dodaju da je jedan bataljon

ZNG tom prilikom potpuno razbijen i natjeran u bekstvo. Prema tvrdnjama očevlidača, u žestokom okršaju u kome je „zemlja gorjela a nebo se crvenjelo”, u obje strane je masovno korišćeno tenkovo, artillerijsko i raketno oružje.

U protekle dvije noći dva bataljona 108. brigade ZNG, jačine 1.200 ljudi, prešla su preko mosta na Savu iz Slavonika u Bosanski Brod, a juče poslije podne 15 tenkova i isto toliko oklopnih trans-

porteru, koji su odmah produljili ka selu Zboriće između Bosanskog Broda i Dervente, gdje su uvedeni u borbu protiv srpskih teritorijalaca i JNA.

Riječ je, naglašavaju zvanični izvori, o klasičnoj vojoj agresiji hrvatske vojske na susjednu Bosnu i Hercegovinu.

Pripadnici ZNG i paravojne formacije koje navodno branile Bosanski Brod, napali su u 21 čas jedinicu JNA u trenutku kada je armija prihvatala srpsko stanovništvo i neća, koji su nakon masakra nad nekoliko srpskih porodica i paljevina njihovih kuća i noći između četvrtka i petka prebjegli iz sela Bljekovac i Gornja Močila kod Bosanskog Broda.

Na strani JNA je, kako se saznaje, lakše ranjen jedan vojnik, dok se gubici na su-

protnoj strani za sada ne znaju, ali su sve su prilike veoma veliki. Vojska je uspjela da prihvati sve izbjeglice i da ih zbrine.

Zahvaljujući uporno odbrani i preciznoj vatri jedinica JNA, napadači su natjerani u bježstvo. Saznaje se da je tom prilikom zarobljeno pet pripadnika ZNG. U prilog tvrdnji je riječ o klasičnoj vojoj agresiji Hrvatske na BiH, svjedoči i saznanje da u selu Johovac između Dervente i Bosanskog Broda, gdje žive isključivo Hrvati, na noćas postavljenim barikadama locirana četa od oko 120 dobro naoružanih ljudi koji nose uniforme sa oznakama oružanih snaga Hrvatske.

U Bosanskom Brodu trenutno je mirno. Čuju se pojedinačni pucnji iz pješadijskog naoružanja, uglavnom na liniji razgraničenja.

PREDSEDNIŠTVO BIH
O STANJU U BOSANSKOM BRODU

TRAŽE POVLAČENJE JNA

SARAJEVO, 28. marta (Tanjug) — Predsjedništvo Bosne i Hercegovine zaključilo je na današnjoj sjednici, na kojoj je pod Predsjedništvom Alije Izetbegovića razmotrena najnovija političko-bezbednosna situacija u Bosanskom Brodu, da Jugoslovenska narodna armija povuče svoje snage sa područja te opštine.

Istovremeno sa povlačenjem snaga JNA, kaže se u zaopštenju sa sjednice, potrebno je da se sa teritorija Bosanskog Broda povuku i svi pripadnici dobrotvražkih jedinica koji nisu sa područja ove opštine.

Sigurnost građena u ovoj opštini preuzeće redovni sastav MUP-a, pojačan odrednim brojem rezervnog nacionalno izbalansiranog sastava milicije,

JAJCE

JEZERO JE ĐAVO POHODIO

U mjesnoj zajednici Jezero kod Jajca još nije zavladao potpuni mir. Rafali ne paraju nebo, ali je strah i dalje prisutan, te povratak mještana ide sporo. Sinoć su se sastali Srbi i Muslimani, pokušavali odgonetnuti ko i zašto ih zavađa i na koji način da vrte povjerenje i život kakav su godinama imali.

Još uvijek nisu načisto ko je prvi otvarao vatru, iako postoje dokazi pribavljeni od strane pripadnika SJB Jajce da se Karahodžić prvi oglašavao, krivica se prebacuje na „crvene beretke“ iako su se morale braniti, a nikakvog opravdanja nemaju postavljeni metalni ježevi.

Danas je održan sastanak u prostorijama ribogojilišta Je-

zero na kome su predstavnici SJB Šipovo, M. Grad i Jajce razmislili situaciju u Jezeru. U isto vrijeme u ugostiteljskom objektu Dušanke Ružići održava se zbor građana Jezera i okolnih sela na kome bi se trebalo riješiti niz postojećih problema. Dio naroda nema povjerenje ni u jedan od ovih sastanaka, valja zbog personalnog sastava.

Dok se sve ovo događa, Jezero povremeno prođe BOV (borbeno oklopno vozilo) koje za jedne predstavlja provokaciju i izaziva strah, a drugi u njemu vide zaštitu i sigurnost.

D. Miličić

ŠIPOVO

ORUŽANA PROVOKACIJA

Preksinac je u selu Dragnić u Pljevi kod Šipova nepoznato lice, ili više njih vekom iz streljačkog oružja, uznemirilo mještane još više zakomplikovalo i onako tešku situaciju u Šipovu. Selo je, inače, muslimansko, okruženo srpskim selima.

Sa predstavnicima sela razgovarali su odgovorni iz šipovačkog Štaba TO i jedinice JNA u čijoj zoni odgovornosti je ovaj kraj, te je strah donekle smanjen, a pojačane su mјere obezbjedenja i osmatranja od jedinice JNA, koje imaju zadatku da zaštite stanovništvo, bez obzira na nacionalnu pripadnost.

D.M.

MRKONJIĆ-GRAD NEMIRNO U KOVAČIĆIMA

U srpskom zaseoku Kovačići u selu Liskovici kod Mrkonjić-Grada, već drugu noć žitelji ne spavaju u svojim kućama. Preksinac su rafali ispaljeni iz zaseoka Čosići, iz kojeg su im i u prošlom ratu nanijeljzo, što je dovelo do panike i iseljavanja. Zbog toga je juče došlo do jačeg aktiviranja rezervnog sastava milicije, a nezvanično se saznaje da su mobilisane i neke jedinice TO, koje treba da kontrolisu širi prostor Liskovice prema granici opštine Jajce.

D. M.

"GLAS", UI. AVNOJ-a 93, Osnivač lista: Skupština opštine Banja Luka
Glavni i odgovorni urednik: Miro Mladenović.

Redakcijski kolegijum: Momo Joksimović (sport), Ratko Marić (Banja Luka), Miro Mladenović, (glavni i odgovorni urednik), Svetlana Pezer (kulturna), Stevan Ristic (krajiška hronika), Arif Sitića (tehnički urednik), Dejan Sočanski ("Nedjeljni Glas"), Ranko Čupeljić (ekonomski propaganda), Zora Šamara (zemlja-svijet).

Redakcija-telefoni: glavni i odgovorni urednik 12-032, desk 12-076, 12-084, daktiograf 12-004, telefaks 12-032-Oglasno u Ulici Borisa Kidriča 1, telefoni i telefaks 11-948, rukovodilac Poslovnicke 11-964. Telefoni 45-208 YU "Glas". Telefoni Javnog novinskog i grafičkog preduzeća "Glas": centrala (078) 12-388, 12-394.

NAJAVLJEN GENERALNI ŠTRAJK KOMUNALACA BiH - 31. MARTA

KRAJIŠNICI NEĆE ŠTRAJKOVATI

● Kolektivi javnih komunalnih preduzeća u Krajini neće stupiti u generalni štrajk komunalaca BiH zakazan za 31. marta, mada podržavaju zahtjeve svojih kolega iz 160 preduzeća komunalnih djelatnosti u BiH

BANJALUKA, 28. marta — Radnici javnih komunalnih preduzeća u Bosanskoj krajini, lako su uvrlo teškoj materijalnoj situaciji, neće u utorak 31. marta izaći na generalni štrajk komunalaca BiH. Ovo je saopštilo Novak Raković, predsjednik Sindikata Javnog komunalnog preduzeća "Čistoća" iz Banje Luke i član Vijeća Saveza sindikata BiH za grupaciju komunalnih djelatnosti.

— Održali smo sastanak u četvrtak u preduzeću, zajed-

no naš Sindikat i poslovodstvo, i ocijenili da u ovom trenutku mi ipak ne štrajkujemo tim prije što vlast pokazuje razumijevanje za naše probleme, što pokušava da nam pomogne i što smo svjesni da je banjolučka privreda u teškoj situaciji. Mi od nje zavisimo, pa ne bi bilo djelotvorno da sada štrajkujemo. Istina, mi podržavamo naše kolege iz 160 preduzeća komunalnih djelatnosti, ali nećemo štrajkovati — kaže Raković.

On je takođe obavio da

su istog mišljenja radnici i drugih komunalnih preduzeća u Krajini, jer je pozadak iz Sarajeva kontaktirao sa svima. I oni će 31. marta kao i Banjolučani raditi, i deklativno podržati štrajkače udrugim gradovima.

Prema dosadašnjim saznanjima u BiH će štrajkovati oko 70 odsto preduzeća komunalne djelatnosti. Ostali, uglavnom krajška preduzeća neće. Dobar potez krajških komunalaca, jer sigurno u ovom trenutku i sebi i drugima štrajkom mogu samo odmoći nego pomoći. Iako su u teškom položaju, opšta situacija nalaže prvo rešavanje težih i prečih problema za sve nas.

P. M.

ODLUKOM SIV-a O AVIO-LETENJU
UNPROFOR-a

BEZBJEDNO ZA PLAVE ŠLJEMOVE

BEOGRAD, 28. marta (Tanjug) — Odlukom SIV-a o načinu izdavanja odobrenja za avio-letenje UNPROFOR-je omogućen slobodan dolazak aviona iz inostranstva u jugoslovenski vazdušni prostor, bez obzira da li su to državne letjelice pojedinih zemalja ili avioni stranih i domaćih kompanija uzeti pod zakup, saopštava Sekretarijat SIV-a za informacije.

Podrazumijeva se da kompletne zahtjeve treba podnijeti u odgovarajućim rokovima da bi se poslije konsultacija sa nadležnim organima u zemlji, moglo izdati odobrenje za ulazak u vazdušni prostor Jugoslavije.

Predviđeni su povoljniji uslovi, za letenje vazduhoplova UNPROFOR koje započinje i završava u vazdušnom prostoru naše zemlje. Prema riječima Mirka Ivkovića, pomočnika saveznog sekretara za saobraćaj i veze, savezna uprava letenja će ubuduće sa mnogo manje formalnosti odobravati ove letove.

ZA POTREBE KOMANDE
UNPROFOR-a

STIGLO 38 VOZILA

NOVI SAD, 22. marta (Tanjug) — Danas je iz Norveške, preko Austrije i Mađarske, u našu zemlju stiglo 38 terenskih vozila za potrebe komande snaga Ujedinjenih nacija (UNPROFOR) u Sarajevu.

Vozila su nešto prije 15 časova stigli na granični prelaz Kelebić, a zatim, poslije kratog zadržavanja, nastavila put ka Pančevu. Predviđeno je da vozači zanoće u Kasam „Stevica Jovanović“ u gradu na Timišu, da bi kolona sutra krenula ka svom odredištu u glavnom gradu Bosne i Hercegovine.

IZDAJE I ŠTAMPA JNIGP "GLAS"
Direktor: Josif D. Rakic

12-390, 12-409 i 12-414, direktor Preduzeća i pomočnici direktora Preduzeća 12-283 i 11-859. Telefaks 12-283.

Za RJ "Grafika" Boro LUBURIĆ.

Dinarske uplate žiro-račun broj 10500-801-12456 kod SDK Banja Luka.

Uplate na devizni račun broj 10500-820-71000-522 kod Banjolučke banke DO Banja Luka.

KOPIJU UPLATNICE ZA PRETPLATU POSLATI NA OGLESNO.

Na osnovu mšljelja Ministarstva za informacije SR BiH br. 04-021-58-45/B1, od 15.2.1991. godine "Glas" se oporezuje po stopi od 3 posto iz tarifnog broja 8 Zakona o privremenim mjerama o porezu na promet proizvoda i usluga. "Službeni list SFRJ" br. 4/B1. Adresa: AVNOJ-a 93.

REAGOVANJA

GORAN HADŽIĆ I MILE PASPALJ PORUČUJU LORDU KARINGTONU

KRAJINA NIKAD VIŠE U HRVATSKOJ!

Gospodin Piter lord Karington neka ne dolazi da nas ubije u nešto, u šta nas ceo svet više ne može urediti, jer Srbi u Krajini nikada više neće živeti u Hrvatskoj-poručuju Hadžić i Paspalj

GLINA, 28. marta — Izjava lorda Karingtona za vrijeme nedavne posjete Sloveniji, da mu sada kao najvažniji zadatak predstoji ubjeđivanje Srba u Krajini da pristanu na ostanak u okvirima hrvatske države, a na što je po rječima predsjedavajućeg konferencije o Jugoslaviji data saglasnost hrvatske strane i predsjednika Srbije Slobodana Miloševića - izaz-

Srpske Republike Krajina: „Mi smo bili tolerantni prema EZ, koja nije bila objektivna oko svega što se dešavalo u Jugoslaviji. Međutim, sada je konačno lord Karington dodirnuo jednu liniju ispod koje se ne može ići dalje, sve je granice prešao. Neka lord Karington ureduje odnose u svojoj državi, a srpski narod u Republici Srpskoj Krajini nikada više

maja 1991. godine na najdemokratski način, referendumom odlučio kako i sa kim želi živjeti. Nakon oružane agresije na Srbiju, kao konstitutivni narod bivše Socijalističke Republike Hrvatske, koji su ekspresto izbačeni iz tzv. demokratskog ustava Republike Hrvatske - srpski narod se izborio da bude suveren na svojim etničkim prostorima. Kako na tim prostorima taj narod ima vlast, a postoje i granice i legalni organi vlasti, Srblima je jedino preostalo da konstituisu svoju Republiku koja bi bila jedna od federalnih jedinica buduće Jugoslavije. Naš osnovni cilj je da se razgraničenje sa Republikom Hrvatskom pokuša izvršiti na miran način, dok izjave gospodina Karingtona ne doprinose takvom načinu razrešenja problema. Po lordu Karingtonu mi smo nacionalna manji-

na. Mi nismo manjina već konstitutivni narod koji je stvarao ovu zemlju i nikada manjina nećemo biti - svidjelo se to komu ili ne u Zapadnoj Evropi. Nas ne interesuju političke igre koje bi odredivale sudbinu ovog naroda. O tome ćemo odlučivati sami i u tome vidim osnovnu funkciju mirovnih snaga. Na suverenom području Republike Srpske Krajine vrijedi savezno zakonodavstvo, te zakoni koje smo usvojili putem naše Skupštine i to je najbolji demantili bilo kakvih naklapanja o tzv. specijalnom statusu. Takav status ne dolazi u obzir. Svesni smo da su pregovori nužni i da će biti dugotrajni, očekujemo da će brzi dolazak mirovnih snaga, što se hrvatskom režimu očito ne dopada, razriješiti onosušinsko pitanje zbog koga je ovaj rat zapravo i počeo.

Ljubica ČIĆA

Objekti za „plave šljemove“

Nakon što su predstavnici mirovnih snaga UN sa vojnim i civilnim vlastima sa Banjile precizirali uslove smještaja „plavih šljemova“ u Glini se ubrzano provode aktivnosti za pripremu objekata koji će služiti za potrebe mirovnih snaga. Formirana je radna brigada koja radi na sanaciji i sposobljavanju kapaciteta potrebnih za smještaj i skladišni prostor. Opština Glina je sama osigurala finansijska sredstva za nabavku materijala i izvođenje radova. Očekuje se da će do 10. aprila svi poslovi oko uređenja ovih objekata biti okončani, a tada bi trebale stići i prve grupe vojnika mira.

LJ. C.

vao je burne i oštore reakcije u Krajini. Za vrijeme jučerašnje posjete Glini predsjednici Republike Srpske Krajine i Skupštine Krajine povodom Karingtonove izjave rekli su sljedeće. Goran Hadžić, predsjednik

neće živjeti u Hrvatskoj. I to mora biti jasno i gospodinu Karingtonu i njegovim istomišljenicima.

Mile Paspalj, predsjednik Skupštine Krajine: — Srpski narod u Srpskoj Krajini je još 12.

PREMA IZJAVI AMERIČKOG DRŽAVNOG SEKRETARA BEJKERA

IZRAEL BOJKOTUJE PREGOVORE?

JERUSALIM, 28. marta (Tanjug) — Izrael će, po svojim prilicima, bojkotovati početni dio rada radnih grupa u okviru sljedeće multilateralne faze bliskoistočnih mirovnih pregovora koje će se baviti problemima izbjeglica i ekonomiske saradnje i razvoja regiona, ali će učestvovati u nastavku bilateralne faze koja treba da se nastavi u Vašingtonu 24. aprila.

Ove pretpostavke iznose danas u komentariima mnogi izraelski analitičari, a kao razlog navode mogućnost da predstavnici Palestine

ca izbjeglištva i istočnog, okupiranog Jerusalima budu članovi palestinske delegacije.

Najavu ovakve mogućnosti iznio je američki državni sekretar Bejker na završetku prve faze multilateralnih pregovora održanih u Moskvu u januaru kad je obećao američku podršku zahtjevu palestinske delegacije da u njenom sastavu budu i predstavnici palestinske „diaspore“ i istočnog Jerusalima - kad se bude raspravljalo o pitanjima izbjeglica i ekonomskog razvoja jer se tlocu Palestinaca u cijelini.

JUĆE U BIJELOM BRDU KOD OSIJEKA

NEČASNA RAZMJENA ZAROBLJENIKA

BIJELO BRDO, 28. marta (Tanjug) — Na „ničijoj zemlji“, u ataru sela Sarvaš i Nemetin nadomak Osijeka, juče predveče, poslije šest sati pregovaranja i cjenjanja, obavljena je razmjena zarobljenika.

Da li je riječ o nečasnoj raboti, i čoj, svjedoče činjenice: predstavnici JNA — „okupatorske jugo-vojiske“ kako vole da kažu u Zagrebu - za 36 zarobljenih Srba, od kojih tek dvoje-troje mlađe od 40 godina, ustupili su hrvatskim secesionistima 383 bojovnika.

Dolazak zarobljenika iz hrvatskih kazama nije bio ni najmanje veselo, jer, očekivanisrpskiterito-

nici i mladi predstavnici JNA - nisu bili razmijenjeni.

Tako je u ovom času reći da li je JNA prevarena. Jer, tvrde oficiri JNA zaduženi da obave ovaj posao, u hrvatskim zatvorima zapravo i nema previše Srba - predstavnika JNA, teritorijalaca i gradana. Možda ne više od 200 ljudi. S druge strane, samo prilikom oslobođenja Vukovara i Borova Naselja zarobljeno je više od hiljadu „zengi“ i „mupovaca“.

Ipak, sva očekivanja nisu ispunjena, jer hrvatska paravojska nije bila spremna da do kraja ispoštuje ni najelementarnije zahtjeve i posti nekoliko vojnika i jednog predstavnika JNA.

U CRNOJ GORI

IMOVINA FUNKCIONERA POD KONTROLOM

TITOGRAD, 28. marta (Tanjug) — Pošto je u javnoj raspravi u Demokratskoj partiji socijalista dato više konkretnih primjedbi na izbor jednog broja kadrova u državnoj upravi i javnom sektoru, rukovodstvo vladajuće stranke se u cilju dalje demokratizacije i jačanja kontrole javnosti prilikom izbora na određene funkcije založio za afirmaciju instituta javnog konkursa. Glavni odbor je takođe zaključio da vladajuća stranka predloži Skupštini Crne Gore postupak evidencije i javne kontrole imovine javnih funkcionera.

ODLUKOM RADNIČKOG SAVJETA ELEKTROPRIVREDE BIH

SKUPLJA STRUJA U BIH

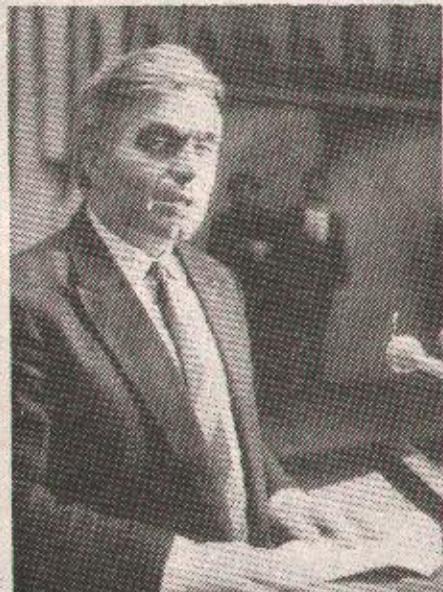
SARAJEVO, 28. marta (Tanjug) — Struja u Bosni i Hercegovini skuplja je od juče, u prosjeku, 44,45 posto, odlučio je Radnički savjet javnog preduzeća Elektroprivreda BiH.

Tako će potrošači u unarednom periodu, od kada se ove cijene primjenjuju, kao takozvana ljetna tarifa, plaćati kilovat skupe struje 6,60, a jetfne 3,30 dinara. U zimskom periodu, prema ovom cjenovniku kilovat skupe struje biće 9,92, a jetfne 4,96 dinara, ali je sigurno da će cijene do početka primjene zimske tarife biti mijenjane.

Istovremeno je odlučeno da korisnicima stalne novčane pomoći i socijalnog minimuma budu oslobođeni plaćanja 80 kilovata mjesечно. Pravo na 50 besplatnih kilovata imaju korisnici dječjeg dodatka, dok 40 kilovata bez naknade mogu da koriste korisnici penzija sa zaštitnim dodatkom, zajamčene i najniže penzije, nezaposleni koji primaju novčanu pomoć i korisnici subvencija za stanarinu i grijanje.

ARKAN U PRATNJI

GLINA, 28. marta - Juče su na Banjili boravili Goran Hadžić, predsjednik Republike Srpske Krajine i Mile Paspalj, predsjednik Skupštine Krajine u praljini Željka Ražnatovića Arkana, komandanta srpske dobrovoljačke garde, te Save Stupara, poslanika u Skupštini Vojvodine. Oni su obišli prve borbene linije banjiličkih teritorijalaca i armije i zadržali se s njima u kraćem razgovoru, te posjetili ranjenike u rehabilitacionom centru.

ГОВОР МОМЧИЛА КРАЈИШНИКА ПРИЛИКОМ ПРОГЛАШАВАЊА ПРВОГ УСТАВА СРПСКЕ РЕПУБЛИКЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ТЕМЕЉИ ЧЕТВРТОЈ СРПСКОЈ ДРЖАВИ У ЈУГОСЛАВИЈИ

• Нисмо до сада прогласили свој Устав јер смо се надали да ће се под покровитељством ЕЗ постићи договор између три националне заједнице у БиХ

по неповјерењу у наше партнere у власти и договор с њима.

Заједнички органи Босне и Херцеговине су изгубили и најмањи минимум објективности. Предсједништво и Влада БиХ, прегласавајући представнике српског народа, алиментирају узурпаторе власти у Босанском Броду и сврставају се на њихову страну.

На перфидан начин се води кампања против Југословенске народне армије жељећи је окривити зарату том граду. Не помиње се масакр српских породица у Б. Броду, не осуђује се окупација територије БиХ и све активности Владе и Предсједништва су против Устава и закона а и интереса српског народа.

Усвајањем Устава остварујемо само права за која смо се већ договорили да спадају у надлежност одлучивања националних држава, а спремни смо учинити све корекције и усаглашавања са коначним споразумом под покровитељством ЕЗ.

Даме и господо, поштовани гости.

Осјећам потребним да у данашњој прилици поновим нешто из наше прошлости што нам је свима познато.

Југославија је створена пре 73 године добровољним уједињавањем њених народа. Тиме су неки југословенски народи извучени испод вјековне државно-правне доминације аустро-угарских завојевача. То је омогућило очување њихове етичке посебности, језика, културе и традиције и њихову политичку, правну и економску афирмацију. Стварању заједничке државе српски народ је дао огроман допринос. Милиони живота српских синова и кћери угашени су широм Србије, по гудурама Проклетија, у плавим морским дубинама, далеком Крфу, Кајмакчалану.

У другом свјетском рату српски народ на нашим просторима био је најбројнији у борби против фашизма, у борби за слободу. Надњимаје извршен незапамћен геноцид марионетског режима Независне Државе Хрватске.

Без обзира на све то, српски народ се одлучио за заједнички живот у једној држави.

Неодговорни сецесионисти, уз свесрдну помоћ страних сила, желе да прекину државноправни идентитет и континуитет Југославије и имају намјеру даваћи дио Срба учинен националном мањином.

Политичка коалиција у Босни и Херцеговини прије се сецесионистима у њиховом покушају да разбие Југославију. Својим настојањем да изврши сецесију БиХ од Југославије, ова коалиција грубо и безобзирно игнорише суверена права српског народа, покушава да му одузме статус конститутивног народа и наметне своје интересе и одлуке. Она историјски неодговорно уништава традицију заједничког живота свему равноправних народа, крши и руши постојећи уставни поредак у Југославији и Босни и Херцеговини и својим актима укида уставне основе настанка Босне и Херцеговине као федералне јединице. Кратковидно покушава да домаћи и светској јавности као државне и уставне одлуке представи своје потпунопротивуставне, противзаконите и нелегитимне акте и пост-

упке (Меморандум, Платформа, референдум) и на њима утемељи свој захтјев за признавање независности Босне и Херцеговине. Она не схвата да српски народ не може одлучити против интереса својих синова и будућих поклоњења, против своје будућности и слободољубиве традиције.

И најновији догађаји на подручју Босне и Херцеговине, без обзира на досадашње договоре и почетак доказа снага Уједињених нација — упућују на закључак да странке - наши партнери у власти — нису одустали од основног концепта. Српски народ је због тог принуђен да брани своју слободу, сувереност, статус конститутивног народа, достојанство и своју будућност.

У остварењу тих циљева основни документ јесте Устав Српске Републике Босне и Херцеговине, према којем су грађани Републике равноправни у слободама, правима и дужностима, једнаки пред законом и имају исту правну заштиту, без обзира на расу, пол, језик, националну припадност, вјериоисповјест, социјално положај, рођење, образовање, имовно стање, политичко и друго ујеरење, друштвени положај или друго лично стање.

Господо, поносни смо на свој народ који нам је поклонио повјерење, указао нам част да га представљамо и штитимо, али и да мусачувамо углед, историју и државу. Ујерен сам да смо часно испунили своју обавезу и поносан сам што имам част да се скуча с вами борим за сувереност нашег народа са опасним противницима. Ви сте ми улијевали снагу и вјеру у коначну победу. Били сте ми подршка и када сам остајао саму борбу за истину у Скупштини БиХ. Поносан сам да се остварује наша визија, да ће Српска Република Босна и Херцеговина постати стварност. Данашњим проглашењем њеног најважнијег акта — Устава, ми испуњавамо тај задатак.

Знамо да није вријеме за билансирање признања, али не можемо да не споменемо заслуге наших представника у Предсједништву СРБиХ: гospође Биљане Плавшић и господина Николе Кољевића; заслуге наших министара у Влади и осталих функционера у власти. Поносни смо на наше академике, професоре и одане чланове српског политичког живота. Наш народ жели да има своје вође, али је према њима најкритичнији. Приговора ће бити, што је нормално, али неће се заборавити да је за српство и светосавље, као и ослобађање од кметства, ипак, најзаслужнији господин др Радован Каракић. Нека сви смо, за све то, буде награда у овом величанственом чину, ово неколико ријечи.

Вјерујем да ми неће замјерити оданични синови нашег народа на овим скромно исказаним мислима. Остаје анонимни и за многе од њих се никад неће сазнати шта су и колико учинили. Само они, причајући унуцима, сјећаће се да су били учесници стварања историје српског народа БиХ у данашњем времену.

Ви, посланици српског народа у Босни и Херцеговини, вјерујем, остављете сјећању наредних генерација и вас ће историја уписати крупним словима. Убијен сам да ће се наредне наше генерације с поносом сјећати:

Слободана Бијелића из Босанске Дубице, Милована Ђелошевића из Капендероваца, Гавра Богића из Босанског Новог, Радослава Брђанића, из Бање Луке, Алексе Буње из Сарајева, Војина Буџаца из Титограда, сада само Дрвара, Младенка Васиљевића из Добоја, Ненада Веселиновића из Пала, Добрива Видића из Прњавора, Мирослава Вјештице из Босанског Крупа, Миленка Војиновића из Брчког, Небе Гаврића из Доњег Забрђа, Момира Гаковића из Босанског Новог, Славка Гламочића из Скендера-Вакуфа, Момчила Голијанића из Невесиња, Анђелка Граховца из Бање Луке, Бранка Грбића из Нове Тополе, Милорада Додика из Лакташа, Недељка Ђекановића из Котор-Вароша, Драгана Ђурића из Смртића, Николе Ерџега из Бање Луке, Горана Зекића из Сребренице, Душка Зељковића из Босанског Грахова, Милана Зорића из Дрвара, Миодрага Јолдића из Добоја, Рајка Калабића из Кључа, Драгана Калинића из Сарајева, Рајка Касагића из Бање Луке, Златка Келечевића из Бање Луке, Драгомира Керовића из Лопара, Николе Кисине из Доњег Вакуфа, Сава Кнежевића из Бање Врућице, Влада Ковачевића из Гаџића, Маринка Континића из Купреса, Душана Козића из Љубиња, Воје Купрешанића из Кукуља, Милорада Кузмановића из Чепинца, Груја Паловића из Калиновика, Милоша Лера из Билеће, Милана Малића из Мркоњић-Града, Стевана Медића из Шипова, Јове Мијатовића из Зворника, Мирка Мијатовића из Требиња, Милована Милановића из Бање Луке, Драгана Милановића из Босанског Петровца, Пантелије Милановића из Босанске Градишке, Добрислава Милинковића из Рудог, Митра Миљановића из Сарајева, Драгољуба Мићића из Бијељине, Момчила Мићића из Тузле, Божка Мишића из Теслића, Војислава Максимовића из Сарајева, Петка Чанчара из Фоче, Љубе Босиљчића из Илиће, Милутине Најдановића из Сарајева, Миладина Недића са Озрења, Илије Неђића из Шековића, Милана Нинковића из Велике Буковице, Милана Новаковића из Бијељине, Остоје Ољаче из Српца, Душка Пејовића из Чайниче, Николе Перећића из Грачаница, Горана Поповића из Бање Луке, Трифка Радића из Илијаша, Недељка Рашиће из Санског Моста, Бранка Симића из Житомислића, Марка Симића из Сокола, Радована Спрема из Невесиња, Среће Срдића из Приједора, Вељка Ступара из Мркоњић-Града, Петра Субашића из Гламоча, Милана Тешића из Тузле, Светозара Тимарца из Омарске, Момира Тошића из Хан-Пијеска, Милана Трбојевића из Сарајева, Душана Урошевића из Зенице, Сава Чорде из Гламоча, и мене, Момчила Крајишића из Сарајева, који сам имао част да вам споменем имена.

Даме и господо, Имам посебну част и задовољство да на основу Одлуке о проглашењу Устава Српске Републике Босне и Херцеговине, данас свечано изванично прогласим први Устав српског народа Босне и Херцеговине.

Честитају вам, желим да овај устав удари темеље четврте српске државе у Југославији, а ова наша Српска Република Босна и Херцеговина желим, да постане дио заједничке државе свесрпског народа.

Нека овај чин унесе радост и част цијелом нашем народу.

POGLED
IZ KRAJINE

MATICI SRBIJI ILI -MAČEHI HRVATSKOJ

● Mnogo stvari, počevši od vlastitih loših političkih procjena do upliva međunarodnih političkih faktora skinulo je s dnevnog reda svojevremeno aktuelnu ideju o ujedinjenju dviju krajina i stvaranju krajške srpske države, kako ju je nazvao njen inicijator Jovan Rašković

Piše: Srđan RADULOVIC

Razvoj dogadajau Bosni i Hercegovini sve višedaje zapravo analitičarima političkih (ne)prilika na bivšegoslovenskom prostoru, koji su tvrdili da je ključ rješenja krize upravo u toj republici. Oni koji su se oslanjali na veću dozu racionalnosti pretpostavljali su da će srpsko-hrvatski rat biti dovoljna pouka i da neće doći do međunarodnih sukoba većih razmjera. Očigledno je, međutim, da u nacionalnoj optici rješavanja problema racionalnost ima daleko manju vrijednost od „zakona“ nacionalnih brojeva po kome su broj i teritorij upravo proporcionalni i teže maksimalnoj vrijednosti. To su pokazala i prva „preračunavanja“ nakon objelodanjivanja rezultata pete runde pregovora, o BiH vođenih u Sarajevu, jer „portugalska“ etnička karta ne odgovara svima, kao ni naknadni prijedlozi o korekciji predloženih kantonalnih granica.

Nije teško predvidjeti dalji razvoj dogadaja, pošto se i dosadašnje eskalacija međunarodne netrpeljivosti pod patronatom nacionalnih partija po mnogo čemu podudara sa već vidjenim scenarijem uvođa u srpsko-hrvatski rat; nemogućnost postizanja političkog dogovora, povećanje broja incidentnih situacija, medijski rat, barikade, (samo)-izolacija, stvaranje nacionalnih oružanih formacija, uvlačenje usukobe JNA, koja je u međuvremenu praktično izgubila ono „jugoslovensko“ u svom nazivu. Ukoliko se ostvare prognoze pesimista, rat u BiH je neminovnost, a to bi istovremeno značilo: nastavak ratnih sukoba na Krajinsko hrvatskoj „granici“ (po broju oružanih sukoba gotovo nema razlike sa stanjem uoči potpisivanja „Sarajevskog“ primirja) odlaganje mirovne misije „plavih šljemova“ i definitivan krah političkih opcija međunarodne zajednice.

ZABILJEŽENO U OKUĆANIMA

PROBLEMA MNOGO -KADROVA MALO

Od početka petnaestog „primirja“ na okućanskom području u izuzetno teškim uslovima zaživljavaju pojedine privredne i društvene djelatnosti

Piše: Gojko ŠERBULA

Novoomirana opština Okučani, koja je ušla u sastav Republike Srpske Krajine, startovala je 15. januara ove godine sa ogromnim bremenom ratnih problema, u izuzetno teškoj bezbjednosnoj i ekonomskoj situaciji, sa hiljadama pustih ognjišta i uništenom infrastrukturom i pokretnom imovinom. Ovom opštinskom do izbora rukovodi Opštinski savjet, čiji članovi koordiniraju određene poslove.

Teritorija okućanske opštine obuhvata 48 sela, od kojih se sedam još nalazi pod kontrolom hrvatskih snaga, kaže Vaso Ostroščanin, predsjednik Opštinskog savjeta, dodajući da su mnoga sela još pusta ili s malim brojem stanovnika koji su se vratili iz izbjeglištva. Uratnom vihoru uništeno je oko hiljadu kuća, što znači da se mnoge porodice nemaju gdje vratiti. Od ustaške tiranije stradala su najviše sela Šagovina, Sirinci, Čovac, Donji Bogičevci i Medari. Pored kuća uništeno je i više privrednih objekata, među kojima i pilanski kapaciteti u Okučanima, a uništena su poljoprivredna mehanizacija i transportna sredstva, elektromreža, telefonske linije i drugo što se moglo opljačkati ili oštetiti.

Velike žrtve

Narod je na ovom području - kako reče Đoko Vodogaz, jedan od prvih organizatora otpora u okućanskom kraju, izgubio sve što je imao. Posebno se ovdje naglašava da je iz redova teritorijalne odbrane poginulo 120 boraca, a na zvrsni način hrvatski bojovnici su ubili šezdeset civila, što nije konačan broj jer se još ne zna koliko je ijudi, žena i djeca ubijeno u Mašićkoj Šagovini, koja je pod kontrolom hrvatskih snaga. Čak 420 boraca i civila je teže ili lakše ranjeno.

Bilans rata, koji još nije završen, zasista je stravičan. Međutim, u Okučanima su, u ovim teškim vremenima, pošli od čljenjence da se živjeti mora i da zlo neće potražiti zaувjet. Zato uporedno sa odbrambenim aktivnostima ovdje vode bitku za obnovu porušenog i oživljavanje privrednih i društvenih djelatnosti. Sa početkom proljeća uspjeli su da privede kraj borbe, jesen je neobranog, kukuruza u društvenom sektoru i to na područjima, kojasu bezbjedna Zimusjesa oranicaskida-

međunarodno priznavanje BiH uz spoljni pritisak i imperativ mirnog rješavanja unutrašnjih međunarodnih sporova. Područja nekadašnje SAO Krajine i zapadne Slavonije ostala bi definitivno bez raspektivne oružane odbrane i granicom BiH odvojena od blivog jugoslovenskog teritorija, a svaki pokušaj odgovora vojske na prijetnje hrvatskog vrhovništva da će „milom ili silom povratiti okupirane dijelove Hrvatske“ bio bi proglašen povredom međunarodno priznatih granica. Pored toga diskutabilna je i efikasnost ostatka JNA (na srpskim područjima) u BiH, jer će te efektive biti vezane potencijalnim rasipiranjem ratnih sukoba i oružanim čarkama u kojima već sadra, kako priznaje vojni vrh, sudjeluje preko 100.000 pripadnika nacionalnih oružanih formacija.

U nastavak mirovne konferencije o Jugoslaviji (početkom aprila) startaće se s pozicija usvojenih principa u Briselu. Tisuća pravosavaka nacionalne zajednice (ne pravi se razlika između naroda i nacionalne manjine) da se slobodno politički opredijeli, zatim nepromjenjivost granica silom (Lord Karington je nedavno još jednom potvrdio da se to odnosi na unutrašnje, tzv. administrativne granice). I na kraju sporova koji nastaju ratom moraju se rješavati mirnim putem uz međunarodno posredovanje. Zato je nedavna odluka o važenju saveznih propisa na „dijelu Jugoslavije pod nadzorom mirovnih snaga“ (ne spominje se Republika Srpska Krajina kao naziv tog područja), u najbolju ruku privremenog karaktera i ima više psihološke efekte usmjerene na stvaranje uvjerenja građana da se rješava status RSK.

Pod pretpostavkom da se amortizuje sadašnja međunarodna tenzija u BiH, uskoro bi se većim smetnjim realizovao dio Vensovog plana o dolasku trupa UN i povlačenju vojske iz Krajine. Zapravo, povuklo bi se naoružanje, a što se tiči ljudskih efektiva, radi se o borcima sa krajinskog područja. Izvez većne aktivnih oficira, koji bi nastavili „seobu“ na istok započetu u Sloveniji. Na političkom planu to bi stvorilo preduslove za konačno

Ujedinjenje, dakle, ostalo tek pusta i neostvariva želja, kao što će od srpskog nacionalnog imperativa - Svi Srbici u jednoj državi - ostati, po svemu sudeći, samo „svi Srbijanci i izbjeglice u užoj Srbiji“

Obnova privrede

Učinjeni su prvi koraci na obnovi i aktiviranju privrednih kapaciteta. Trenutno se odvija proizvodnja u metalnom pogonu, a djelimično su u radu i kapaciteti za proizvodnju namještaja, u Staroj Gradišći. Uspješno je organizovan i izlov ribe iz ribnjaka u Vrbovlijanima. Angažovan je i dio šumarstva, obnovljen rad društvene trgovine, a u privatnom sektoru je na području opštine počelo da radi više od pedeset privatnih trgovinskih, ugostiteljskih i zanatsko-uslužnih radnji. Funkcioniše i Poljoprivredna zadruga. Naravno, do sada aktivirana preduzeća rade sa ograničenim kapacitetima, ali je važno da je krenulo.

Cjelokupan život ovog kraja - kako reče predsjednik Savjeta Ostroščanin - naslonjen je podršku Bosanske krajine, posebno na bosanskogradišku i banjolučku opštinu, a na pomolu je i dobra saradnja sa „Beobankom“, koja bi u Okučanima trebala da otvorí svoju ekspositoru.

Društvene djelatnosti

Za sada su u okućanskom kraju najbolje organizovali osnovno obrazovanje. Osnovnu školu sada pohađa 450 učenika. Zadovoljno se može biti i sa funkcionisajem zdravstva i informisanjem. U središtu opštine rade telefoni, a Okučani i nekoliko okolnih sela prema Rogojlju i u pravcu Rajića imaju sada i struju. Kvalitet napajanja električnom energijom ne zadovoljava to je, uz nedostatak stručnih kadrova, sada najveći problem za oživljavanje privrede. Kadrova nema dovoljno i u opštinskim organima pred kojima stoje ogromni poslovni izradi normativnih akata i ospozivljavanju službi za normalno funkcioniranje opštine. Pravi poslovi tek predstoje ukoliko dođe do pravog primirja.

PRILOZI POLITIČKOG KARTOGRAFIJI

KANTONI

Crti i piše: Slobodan JOKA

ŠTA HRVATI SMJERAJU IMATI

KATOLIKA SLIKA I PRILIKA

ZA ALAHU TAMANITE VLADA

NA KAURE NE BROJI CAURE

A ŠTAIMA PRIPASTI DRUGIMA

ZA SVE INE BRVNO PREKO DRINE

POLITIČKA BH. SCENA

POSLANICI BEZ ETIKE

Piše Duro KOZAR

I najvećim stručnjacima žurnalističke nauke (ako se to tako može nazvati) teško je odgovornuti — šta je danas senzacionalno? Kako to i da objasne kad se danas i ovdje dogadalo neobičnih, zapanjujućih i zapaljujućih stvari na koje smo se, ma kako to čudno zvučato, navikli! Nije logično, jer kako se do davola navići na sve što se dešava drugima i nama sa mima, ali čovjek vremenom ogugla na neke senzacije i počne ih smatrati — normalnim.

KRIJUMČARI SA IMUNITETOM

Zivimo, doista, u ludom vremenu: eto, recimo, gospodin Iko Stanić je bio u delegaciji HDZ na pregovorima tri vodeće političke stranke BiH, a nepuni deset dana, nakon dijaloga sa Kutiljerom, vojna policija ga zatice u krijumčenju oružja! U jednom od zaustavljenih kombija, kod Prnjavora, otkrivena je veća količina pušaka, pištolja i municije. Ineblito, možda ni bilo interesantno da u pratinj tog nelegalnog oružja nije bio Stanić. Narodni poslanik i predsjednik Hrvatske zajednice Posavina tako se našao u situaciji koja njegovim funkcijama ne pripada i koju on teško može objasniti.

U svakoj civilizovanoj državi, takav parmentarac brzo bi bio razriješen poslaničke časti i gonjen kao i svaki drugi počinilac krivičnog djela. Kod nas, međutim, Skupština BiH bi se tom luki mogla još i izvinjavati, zato što se nije vodilo računa o njegovom poslaničkom imunitetu!!!

Koga mi to, doista, imamo u skupštinskim klubama, kome je narod na prvim poslijeratnim višestranačkim demokratskim izborima ukazao svoje povjerenje daga predstavlja i zaštuje njegove interese? Izgleda da sunekilju-

di na pogrešnim mjestima, pa su za takve nužne neke druge klupe, a ne poslaničke. Istina volju i jedan poslanik SPO iz Nevesinja je, takođe, uhvaćen u krijumčenju oružja, u istočnoj Hercegovini, ali se taj slučaj ubrzao, da se ne naškodi renome Skupštine BiH. To se dogodilo dosta rano na početku mandata kad građani još nisu bili svjesni ko sve sjedi u bh. parlamentu. Pa kako taj poslanik nije čak ni prozvan, a kamoli opozvan, neki drugi zastupnici su, valja, shvatili da se

pojedini poslanici skloni — u samom parlamantu, a naročito izvan njega.

I, onda, nije neobično da nam se događa to što nam se događa. Svaki član političke stranke uzima sebi pravo da — radi što hoće, da kritikuje, blati i kleveće svakoga, anaročito onog ili druge partije. Otuda ne treba čuditi što su neke normalne komunikacije prekinute. Što su, na primjer, pojedini poslanici alergični jedni na druge, a mandat im je dat da saraduju za opšte dobro. Nažalost, neki naši poslanici

nosi, jer i tada bilo podobnih koji su bili — nepodobni, jer su otudivali i krali zbog lične koristi koja je i danas (na primjer u Neumu) njihova. Ali, neke kriterije bivaljalo zaoštavati, a da bi poslanici bili cijenjeni, a ne prezirani, da bi se na Skupštini BiH gledalo kaona autoritativno tijelo, a ne ponkad kao na kabare u kojemu priča šta ko želi, bez kraja i konca, i to — aplaudira! A sve pred TV-auditorem satima i satima, čak do jutra, pa ko izdrži??

I, zato, nije lako gospodinu Momčilu Krajniju, predsjedniku Skupštine BiH, koji kako sam kaže pošteno radi povjereni mu posao, drži se Poslovnika, nastoji da uredi rad da bi svima bilo potamani ali — kako se pokazalo — ne nailazi ne podršku, pogotovo onih iz partnerskih stranaka, SDA i HDZ, a bogamini ni od opozicije. I to u njegovu predsjedavanju ne rijetko liči na utopljenačka koji diže ruke i traži spas, a malo ko mu hoće da pomogne. Ima Krajnjan dobre nerve i oš bolji želudac, pa sve to izdržava. Uostalom, on sam zna kako mu je, kako se osjeća poslije toliko sati skupštinskog rada.

Dugo smo živeli i radili u jednopartijskom sistemu i trebaće nam još dosta vremena da se naviknemo na višestranački, da shvatimo kako treba da nam rade poslanici, a što mi, kao biračko tijelo, možemo i moramo preduzetida bih korigovali, ili čak opozivali. U tome gradnina treba da pomognu političke stranke, jer vjerovatno i sami uvidaju da su kandidujući nekoga za poslanika grđno pogriješili, ali to nijedna od njih neće priznati. Nigdje, naravno, nije raspisano da svi poslanici treba da u Skupštini BiH budu puno četiri godine koliko iznosi njihov mandat i prirodno je da funkcioniše sistem izmjenjivosti onih koji na bilo koji način ne rade onako kako treba da rade. No, ovo se uprkos ovakvoj Skupštini i pojedinim poslanicima koji kriju oružje — ne pomije. Čak ga ni opozicija rijetko izgovara, njoj je, za sada, u interesu samo Vladu dasruši, misleći da će time riješiti sve bh. probleme.

Nigdje nije precizirano čime se poslanici bosansko-hercegovačke skupštine mogu baviti a čime ne mogu ● Ovako ispada da je sve dopušteno što poslovnikom Skupštine nije zabranjeno

može nekažnjeno baviti protivzakonskim radbotama, uz svjesno korištenje imunitetom!

POMJERENI KRITERIJI

Naravno, ima i drugih neprimjerih poslaničkih manira. Tako gospodin Irfan Ajanović (već treći put se u ovoj rubrici osvrćemo na njegovu osobu), poslanik Skupštine BiH, doskoro i potpredsjednik Skupštine SFRJ, daje ultimatum Jugoslovenskoj narodnoj armiji u stilu: ili će biti bh. vojska ili je neće biti! Svoje pitanje Ajanović je postavio kao portparol Stranke demokratske akcije, na redovnoj konferenciji za štampu, ali to mu ne bi trebalo da bude opravданje da se ponaša nedemokratski. No, u nas su se pomiješali pomjerili kriteriji, pa se više i ne zna — šta je demokratsko, a šta nedemokratsko? Takođe, nije nigdje precizirano, čime se poslanici bh. Skupštine mogu baviti a čime ne mogu? Ovako, ispada — sve je dopušteno, što Poslovnikom Skupštine BiH nije zabranjeno, a nematoč poslanika koji bi mogao obuhvatiti sve one radnje kojima su

nemaju ni volje, ni snage da to snivate, pa bi u pojedinim napetim situacijama, najradije hvatali jedni druge za grkljane, nego što bi sna-gom argumenta i ubjedivanja, pa i tolerancije odrađivali svoju ulogu i pravdati ne malo poslanički novčani dodatak koji im pripada.

U prošlosti sistem, vladajuća partija uvela je moralno-političku podobnost i to se, vrlo brzo, izdričilo u nešto drugo od onoga što se predviđalo. Uglavnom, nepodobni su označavani samim time što ih je neko iz apartića kakvog komiteta olako proglašio da su takvi, ne-podobni. No, o moralu se moralo i mora voditi računa i to je stvar svakog sistema i svake stranke koja drži do sebe. Na etiku se, u ovom višestranačju kakvo je ovo bosansko, zaboravilo, ona je nebrojeno puta dirsko bačena pod noge, zarad nekih ličnih ili užih grupnih interesa. A to je ono što nam se svima sviđi, ne-kome na ovaj, nekome na onaj način.

TEGOBNO NAVIKAVANJE

Ne zalažemo se, naravno, na vraćanje tog termina, pogotovo ne komunističke podob-

PUCANJ U STANU MILANA BABIĆA

»NAMJEŠTENA SLUČAJNOST«

Nisam obavijestio i SUP Knin jer smatram da je to vojna stvar. Međutim, saopštenje Kninskog korpusa me iznenadio, kaže Milan Babić u izjavci za „Nedjeljni Glas“

Piše: Srđan RADULOVIC

Metak ispaljen iz puške rezervnog potporučnika Zdravka Vranješa u stanu dr. Milana Babića (23. ožujka 1992.) ostavio je trag s političkim prizvukom, koji će trajati daleko duže nego što će ostati rupa na plafonu dnevne sobe porodice Babića. Posredstvom biroa RSK u Beogradu plasirana je vijest o pokušaju atentata, a svega nekoliko sati nakon toga oglasila se saopštenjem Informativne službe Kninskog korpusa tvrdeci da se radi o „čistoj“ insinuaciji i perfidnoj političkoj igri sa odredenim namjerama“. U saopštenju se navodi da došlo do „slučajnog opaljenja metka“ u trenutku dok su Vranješ, Babić i njegov maloljetni sin razgledali pušku te da je Vranješ kućni prijatelj Babića. Pod sumnju se stavlja i Babićevu prijavljivanje tog slučaja sa zakašnjenjem od 18 sati. Sve drugo je jasna konstrukcija sa tendencioznim političkim namjerama uvlačenja armije u pri-premu navodnog atentata na legalno izabrane predstavnike vlasti u Kninu, ističe se na kraju saopštenja.

U izjavi za „Glas“ Milan Babić detaljnije opisuje taj događaj.

„Ušao je (Vranješ o.p.) u stan naooružan, u uniformi. Poznavao sam ga od ranije. Pitao sam što će mu puška, a on je odgovorio da će pobiti moje straže. Kasnije sam saznao da se prepirao s njima, nije htio predati oružje, a kada se pozvao na naš poznanstvo oni su ga pustili. Djeđovao je uobičajeno za njega, malo prepotreno i nasilnički. Sjeo je u fotelu u dnevnoj sobi, okrenuo je pušku prema meni i počeo da je puni dum-dum metcima. Upozorio sam ga da skloni pušku. Onda je ušao u moj stan, a on je podigao cijev puške iznad glave i opalio metal u plafon. Iznenadio me je takvim postupkom ali sam ga smrštim postupkom i blagim riječima

Milan BABIĆ: Praktično smo stavljeni u izolaciju

uspio privoljeti da napusti stan, što je on čutke i učinio.

Mislio sam da li da prijavim ovaj slučaj a nakon razgovora sa suprugom i nekolicinom prijatelja to sam učinio narednog dana. Nisam obavijestio i SUP Knin, jer smatram da je to vojna stvar. Međutim, saopštenje Kninskog korpusa me je iznenadio. Umjesto da se provede istraži i utvrdi motivi i pozadina tog čina, ja sam optužen za insinuacije na račun armije“.

Babić kaže kako mu se u početku činilo da je nije o namjernoj provokaciji s nejasnom pozadinom, te daje kasnije, povezujući sve što se dešava u zadnje vrijeme uvidio da se radi o zastrašivanju ili planiranom ubistvu iz nehtu. On podsjeća na nedavni slučaj kada je u kancelariji Lazara Macure, direktora krajinske RTV i ministra informisanja „kninskog saziva“, zatečen oficir JNA za Macurinim radnim stolom. Kancelarija je inače bila zaključana. U međuvremenu je promijenjena brava na vratima, a Macure je, kako se nezavinično saznao, najavio povratak na staro radno mjesto u srednju školu. Timpovodom niko se zvanično nije oglasio, niti je sprovedena istražka.

„Praktično smo stavljeni u izolaciju. Onemogućava ram se kontakt i s predstvincima mirovnih snaga, a svi ovi incidenti, uključujući i onaj u mom stanu djeluju kao namještena slučajnost“, rekao je Babić.

Srđan Radulović

PUTUJUĆI KRAJINOM: BOSANSKA GRADIŠKA

ŽIVOT POD PRITISKOM

● Rat i sve što on nosi sa sobom potpuno poremetili ritam života u gradu na obali Save ● Ukoliko JNA odluči da napusti Bosansku krajinu, oružje i Krajnici ostaju — kaže Nebojša Ivaštanin, predsjednik Skupštine opštine Bosanska Gradiška ● Okakvoj srpsko-crnogorskoj armiji govori general-majstor Vuko Obradović

Piše: Željko KOPANJA

Nigdje valja u Bosanskoj krajini ne pravetako dobre kaže da što to rade u bosanskogradiškom kafiću „5 plus 8“. Zna Osman, vlasnik kafića, da se kod njega u ujutarnjim satima sakupljaju ljudi koji radnici i ne mogu zamisliti bez svoje prve „ekspres“ i najsvježijih informacija o protekloj noći u gradu na obali Save, ali i o zbijanjima na drugostrani rijeke, na ratištu zapadne Slavonije gdje rat bijesni već osam mjeseci.

Već ovdje u ovom kafiću, smještenom u neboderu gdje se nalazi bosanskogradiška Radio stanica, među ljudima, može se osjetiti da je ritam života u ovom gradu poremećen. Sve je drugačije. Umjesto beskonačnih ribarskih razgovora, ljevčanskih dosjetki, poljoprivrede i mirnog duha bosanskogradiške čaršije, sada je sve nekako grublje i neobičljeno.

xxx

U centru svega je rat i sve što on nosi sa sobom. Grad je pun ljudi u uniformama. Razgovori su puni nervoze. Nije ni čudo. Mada BiH nije, bar zvanično, učestvovala u ratu u Hrvatskoj Bosanska Gradiška je i te kako osjetila posljedice toga rata.

Osim dvadesetak pripadnika JNA iz ove opštine koji su poginuli na ratištu u Hrvatskoj više desetina ranjenih u Bosanskoj Gradišći život je izgubilo i jedanaest civila od granata koje je hrvatska vojska poslala na ovaj grad. Bombardovanja Bosanske Gradiške ničim izazvana, unijeli su strah među njene stanovnike i veliki broj ih sesklovio privremeno na sigurnija mjesta van dometa hrvatskih haubica i minobacača.

Kao grad u zaledu ratnih operacija, razumljivo, Bosanska Gradiška je već osam mjeseci grad u kojem se isprepliću i suprotstavljaju brojni različiti interesi. Počev od nacionalnih i stranačkih, preko republičkih pa do ekonomskih. Otuda valja da naziv Kazablanka koji se sve više veže za Bosansku Gradišku.

Cijem da je iz pritvora puštena dr Tonka Zdravković koju su uhapsili organi i bezbjednosti TO Okučana. Ispostavilo se da ona nije radila kao došnici hrvatske paravojne. Međutim, vojna bezbjednost i dalje traga za Nizvjetom Kameničicom, poznatim bosanskogradiškim takstom sa nadimkom Živ-Živ. Onimistin Kameničicom koji je preko svog avokata tužio za klevetu prije tri mjeseca, jer sam pisao ovo, što i sada pišem. Sudski postupak u Osnovnom sudu u Banjoj Luci miruje jer sudija Radmila Bursać insistira da se na raspravi pojavi i Nisvet Kameničić lično. Kako sada stvari stoje, od ovog sudjenja ne ma ništa. Nisvet Kameničić — priča se — neki stanovnici Bosanske Gradiške prepoznaš na HTV kako u uniformi ZNG uređuje na mostu u Slavonskom Brodu.

xxx

A kako mi reče Nebojša Ivaštanin, predsjednik Skupštine opštine Bosanska Gradiška, na područje ove opštine

Bosanska Gradiška — Kako živjeti u neposrednoj blizini ratišta
je, nedvosmisleno, stav da se od odluke na plebiscitu srpskog naroda ne smije odstupiti.
Razmišljam i sjećam se sa koliko sa-moodrićanja su stanovnici Bosanske Gradiške stali u naj-težim trenucima uz JNA. Sjećam se Paje i Čupića. Njihovih svakodnevnih posjeta jedinicama JNA na frontu. A sada čitam izjave general-majora Vuka Obradovića o stvaranju neke srpsko-crnogorske vojske, zapravo vojske Srbije i Crne Gore. Je li pošteno. Nije.
Nije pošteno prema Paji, Čupiću i ostalim stanovnicima Bosanske Gradiške. Nije pošteno ni prema kolegi Gojki Šerbuli kome zbog objektivnog izještavanja sa zapadnoslavonskog ratišta malo pomalo sve više stiže prijetnih pisama i upozorenja. (Džu li glas antijarmijske snage. S pravom ili ne?) Najzađ, valjeće nekad i nekome objasnit mnoge sveže humke širom Potkozarja i Lijevčke polje.
Pišem i razmišljam o posljedicama. Slično razmišlja većina stanovnika Bosanske Gradiške. Osjeća se to u razgovoru sa njima. Istina, još je vjere u Banjolučki korpus. A crv sumnji sve više nagrada.
U takvoj situaciji nije nikakvo čudo što su ljudi nervozni. Što se u Bosanskoj Gradišći živi pod nekim čudnim psihološkim pritiskom i što neizvjesnost od sutrašnjice prijeti da potpuno parališe životne tokove. Zato je danas teže nego ikada, biti stanovnik Bosanske Gradiške.

МОЖЕ ЛИ ПРАВНА ДРЖАВА ПОСТАТИ И НАША СУДБИНА

ДОМИНАЦИЈА МОЋИ И ВЛАДАВИНА ПРАВА

Како они који доносе законе да се и сами покоре тим законима? За сваки народ је наопако и штетно вјеровање да је у владању највећа корист то што се не подлијеже никаквој власти

Пише др Никола МОЈОВИЋ

Последњих неколико година израз „правна држава“ постао је веома омиљен нашој правничкој, политичкој и медијској јавности, али је његова судбина сплична судбинама неких старијих истине које стварност зачас преведе у функцију подмиривања рачунанеким савременим социјално-политичким правним потребама, а често и дневно-политичким потребама. Сваким даном седогоди дапонеко сиромаше значење овог основног принципа у функционисању модерних држава развијеног свијета.

Ставови о „правној држави“ су бројни и противујући. Свима је, опет, заједничко да су незадовољни функционисањем правне државе. На многим мјестима већ одавно се инсистира на значају незаконитости која упропаштава и минимум функционисања правног поретка. Проблематично је питање да ли рат може да буде добро покрије за све и свакије незаконитости. Што се тиче препрека оне су од разних субјеката различите и иду од разних морализаторских третирања и везивања правне државе за правду, слободу, људска права, једнакост или вистрактно идолопоклоничко позивање на неке „развијене правне системе“, па све до једног најопаснијег извртања суштине „правне државе“ и то да би, најврдно, правна држава требала да покаже „авторитет власти и моћи“, да она треба да „функционише по сваку цијену“.

ИЗМЕЂУ ИДЕАЛНОГ И СПОНТАНОГ

Бројни су разпози „незадовољства“ остваривања оног што се назива законитост у једном правном систему, скоро да их не приједи ни набрајати. То указује да је законитост својствена праву и друштву, али је она увијек на „опасној средини“ између идеалног и спонтаног људског поретка. Један од најважнијих узрока незаконитости је данас у друштвеном и правном систему у доминацији политичког над правним. Ту није ријеч само о инфилтрацији одређених идеолошко-политичких концепција у правним рјешењима, него велика сметња остваривању демократских слобода и права грађана. Примјеђује се да „правна заповјест по којој би требalo да поступи неки државни орган у многим ситуацијама као да није довољан него се чекају и изричito мишљење неког политичког тијела или личности па да битек онда органи који се брину о остваривању правног поретка, поступили по дужности“.

Други облик незаконитости је везан за немогућност доношења прописа закоченошту рада законодавних тијела што је супротно али са истим ефектом до јуче познатој „профилацији“ или умножавању „суперпродукцији прописа“. С друге стране, честе промјене оног што се и мијењају слабе квалитет правла.

Најопаснија је тзв. привидна законитост, која није никаква законитост, јер нема законитости тамо где се овај принцип изједначава се његовим формом. Слушајеви склада и несклада људских права и слобода и законитости нису толико битни са становишта нормативног прогламовања, јер се настоји овај однос јединствено уредити због овог или оног разлога. Али је малим и крупним склонивим затварањем очију пред незаконитим понашањима јавља подривање и рушење читаве зграде права и са њом прогламованих права и слобода људи. Тако се дошло до ствара у коме људи мијењају сејест са цивилизацијском значају права као средству за уређење односа међу људима. Ако право није то средство онда њега лако замени сила или самопомоћ људи „модерним средствима“ и наоружањем.

НЕПРЕВАЗИДЕНЕ СТАРЕ ИСТИНЕ

Скоро је невјероватно колико су људском друштву данашњег доба још увијек савременици у неким питањима, стари писци и филозофи. Платон је писао: „Нужно је да људи имају законе и да према њима живе, или да се нимало не разликују од потпуно дивљих животиња. Узрок је у томе што се ниједан човек не рађа с природном способношћу да спозна што је људима у државном животу

корисно, нити, ако спозна што је за њих најбоље, да буде кадар и вољан увијеко извршавати“. Платон називајући управљаче државе „слугама закона“ сматрао виши него никога другога одговорним за одржање или пропадање државе. Такође још антички свијет мислилац створио идеју на којој почива функционисање правног поретка визуализираног свијета дна - „идеју о владавини права“, у оно вријеме назvana „идеја о владавини закона“.

У стварању стабилних правних поретака Запада уткане су многе старе истине о значају права као оружја владања и побједе над идејом о владару као одухovljenom законu, који је племенит и правичан и који као такав треба да буде изnad закона, јер само је владар живи закон. Реакција на принцип да су владари ослобођени од закона по принципу: „princeps legibus solutus est“ (воља цара је закон) створила је послиje буржоаских револуција правне поретке либералистичког капитализма које су створиле идеју о „модерној правној држави“ и „владавини права“ који су били побједа над дуговјековним апсолутизmom као обликом владања. Упозорење Руса да се свака демократија извртоперава и претvara у аутократију схваћена је најзбиљије, што значи формална демократија за грађане, а стварна демократија за привилеговану мањину не смије бити рецепт за савремену аутократску власт у повољном економском културном кругу, који са сличним садржајем има чисто енглески изум, појам створен још у хеленистичкој правно-политичкој мисли „владавина права“ („Rule of Law“). Тај појам има у себи један „феноменопски минимум“ правне државе настајаје. Питање је било суштинско: како они који доносе законе да се и сами покоре тимистим законима и да се државни апарат подведе под право, ограничени и злоупотреби власт сведе на најмању могућу мјеру. У низу спучајева политичко-правне природе у новијој нашој стварности заговарање ауторитета и примјење снаге коју власт има са покрићем „интервенције правне државе“ нема никакве везе са оним што се зове „правна држава“, односно држава заснована на принципу „владавине права“ („Rule of Law“). Тај појам има у себи један „феноменопски минимум“ правне државности, без кога не бисмо могли разликовati правну државу од осталих државних типова.

ПРЕВЛАСТ ЗАКОНА

У принципу се правна државност може разумјети као владавina, односно превласт закона над свим сегментима политичког и државног uređenja. Супротно правној држави је „авторитарна држава“ где се као критериј појављује вољунтаристички законски тип и метафизички тип легимитета. Правнодржавни закон је рационалан и претпоставља унапријед установљено поступање и законодавnoтијело надлежно за његово доношење.

СУЈЕВЈЕРНА ВЈЕРА У ДРЖАВУ

За разлику од француског непостојавног парламента, енглески парламент им се чини организмом иза које се креје право осјећање народа која представља препреку свакој самовољи владе и политичких партија. Самаправно регулисана дјелатност владе морала се осигурati од свих партијских злоупотреба, што би значило постављање граница партијским политикама да се уплију у владине послове и стварају јалосно стање политичких прилика њемачке разједињености и конфедералације. Отуда је настала идеја правне државе код неких теоретичара у којој се претјерало са гајењем „сујевјерне вјере у државу“ што се

одразило и код неповјеренja на неке новине тадашњег правно-политичког живота као што је ширење општег права гласа за све одрасле мушкице.

Како помирити принцип државне суверености са слободом индивидуума који ствара капитализам и тржишна привреда што је суштина либералног капитализма. Чак су неки сматрали да право гласа и избора није никакво право индивидуума, него дужност коју намеће држава, а учешће у државној власти нису сматрали правом, него линичи испуњавањем дужности. Ипак, живот се одвијао тако да је либерална „правна држава“ морала дасе одуприре апсолутистичкој тзв. „полицијској држави“. То значи да се правна држава противи импровизованим декретима и наредбама државне власти диксионома власти коју има држава у управа, а којој се мора супротстављати закон. Либерална „правна држава“ увијек упада у један формализам из кога се тешко извлачи либерално грађанство увијек своје интересе поистовjeђује са општим интересима, а своју државу са државом напротив. Оно што је је њени интерес то постаје и њен закон. Своје права савремено закон, иде да тим да нису релевантни ни поријекло ни циљеви закона, већ да тако свака држава добија карактер „Rechtsstaat“ - правне државе. Тако се у Њемачкој десило да се под „правном државом“ на велика звона говорило у вријеме када је постајао тоталитарни монизам, где се негирао демократски и слободни поступак изјашњавања индивидуума, где у вишемилионској заједници исто мислило, у вријеме неславне њемачке прошлости тридесетих година.

ДВИЈЕ ОСОБИНЕ ДРЖАВЕ

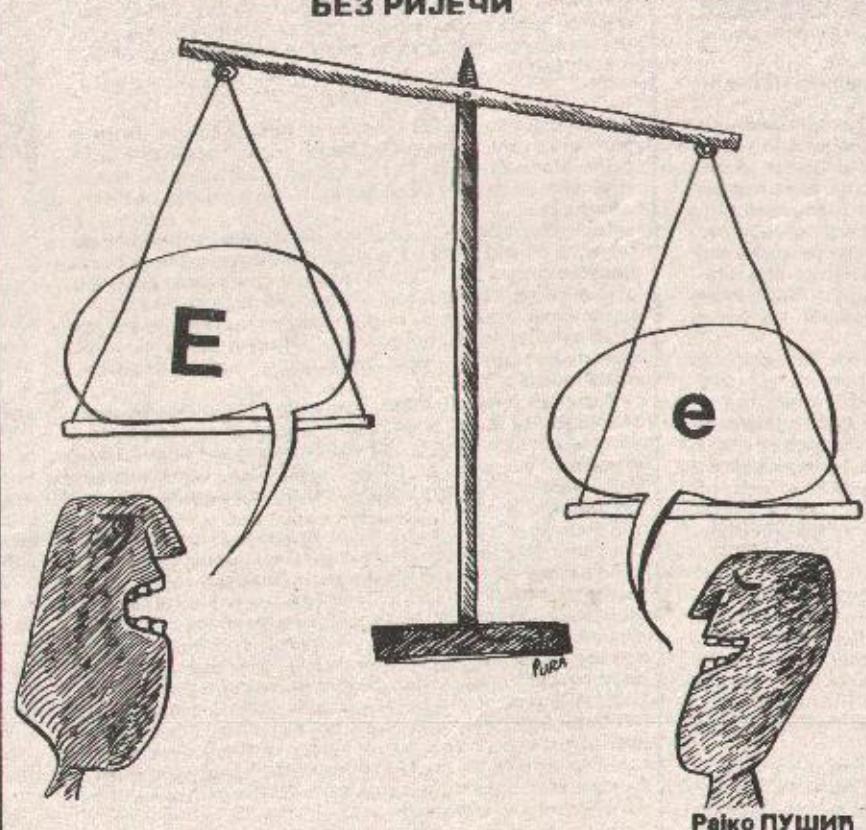
Када су 1933. године Њемачки правници имали конгрес дали су дефиницију права овако: „право је све оно што користи њемачком народу, а неправо све оно што му шкоди“. а оно што користи њемачком народу цијени се са становишта национал-фашистичке њемачке идеологије тога времена, а врховно схватање, схватање веће. Мало ко може рећи да се тада у њемачкој закони нису поштовали, али каснија сва правничка и свјетска и њемачка теорија подвргла је критици, таквој функционисању „правне државе“. Данас се у савременој Њемачкој о „правној држави“ говори са захтјевима хуманистичкијег садржаја, социјалног и економског садржаја. Остаје се на основним поставкама, „правне државе“ која је држава са двије особине: владавина права, а не владавина снаге, а затим потчињеност снаги, па и гospodarske снаге понашају са правом. Природно је право сваког властодрžača да ствара право, како Радбрух, али је неvoidivo са тим природноправни „пропис“ да баш истог тог властодрžača везују његови сопствени закони. „Спас народу нека буде највиши закон (Salvus populi summa lex esto)“, каже Цицерон, увијек је држави давала оправданje примене „права мјуде“ од стране њених органа. Због тога се непрестано у праву теорији истиче опасност од апсолутистичке самовоље усуксно схватањем значења правне државе у смислу Шиллерове досјете: „Причујава се, племенити порде, да вам се корист државе не учини као правда“. Не смије се заборавити да правна држава мора савладати оно што се истиче у англосаксонској конституционалној теорији тзв. „прави отприје право“ (rule or supremacy of law) да су основни проблеми устава око питања како слободе и права индивидуума осигурити и заштитити, ефикасно пред судом. То је исто времено либералистичка суштина владавине права која иде за тим да „политичке и личне слободе“ постави као правне слободе у пуном смислу ријечи.

ЗНАЧАЈНО МИШЉЕЊЕ ПЛУТАРХА

Англосаксонски правни теоретичари сматрају да се сувереност законодавног тела и владавina права надопуњују. Воља Парламента изражава се само актима Парламента, а судски ауторитет је велики јер судодобијадатумија законом другачије него што је строго језичко тумачење. Друго, Парламент се разликује од монарха као суверена, јер никадније у могућности да се овлаштења користи као средство мијешања у егзекутиву, односно поспље поизвршавању својих одлука. Дискрециона власт пада под принципом владавине права, а из свега стоји идеја о независном судству, у првом реду независном од извршне власти.

Треба имати на уму да се просјечни интерес буржоазије преплије кроз законску општост, тако просјечни интерес буржоазије постаје нека мјера праведности (законске), те тако једна класна (буржоаска) држава може бити истовремено и права. Она је збирни појам у цивилизацијским токовима западне културе. Као крајњи резултат припадају јој репрезентативна демократија, устав, рационални закони и правна сигурност и напоредивост личних слобода. У условима где људи лако потежу оружје и истовремено захтјевају правну државу, увијек постоји опасност да се један садржај на претвори у други те тако правна држава схвati као право употребе оружја у свакој прилици, или употреба оружја као јединије средство правне државе. Увијек је остало значајно мишљење Плутарха да они који влађају требају све више бојати да не нападне како злого дата претре. За сваки народ је највећа корист то што се не подлијеже никаквој власти, те основни задатак културним и цивилизацијским средствима спречават недостатак законитости као моралне свјестi чланова заједница. Наши народи припадају по историјском наслеђу културном кругу којем и европски јер је и наш систем изграђен на темељним римским правима као и њихови и правна држава може постати и наша судбина.

БЕЗ РИЈЕЧИ

РАЗВОЈНА ПРОБЛЕМАТИКА БАЊО-
ЛУЧКЕ ОПШТИНЕ

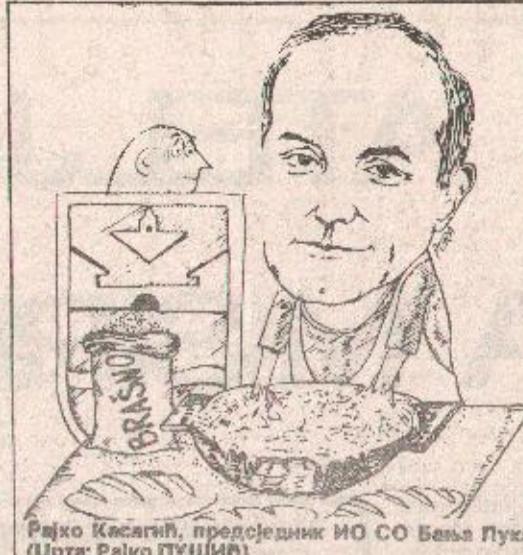
ОПТИМИЗАМ У ИЗОЛАЦИЈИ

Пише Зоран ПЕЈИЧИЋ

Да ли због рата, блокада, довољања инфлације и других негативних трендова или због добре припреме стручних служби и општинске владе. Програм мјереза за остваривање друштвено-економског развоја бањолучке општине пре-
датник мјереза остваривања друштвено-економског развоја бањолучке општине у 1992. години, на сједници бањолучког општинског парламента усвојен је готово без разправе. Парламентарни, два-три приједлога и један критик и то

зије, стручњацима би представљало право задовољство. Овајко, у окружењу којенијериратни мир планираје заправо никоме ништа не значи.

Овогодишње мјереза остваривања друштвено-економског развоја бањолучке општине предвиђајује пројекције предсједника владе мр. Рајко Касагића усмијерене су на развој комуналних дјелатности, стамбену изградњу, развој пољопривреде и села, мале привреде, просторно

Рајко Касагић, предсједник МО СО Бања Лука
(Цртеж: Рајко ПУШИЋ)

Предраг Раднић, предсједник СО Бања Лука
(Цртеж: Рајко ПУШИЋ)

Како сада ствари стоје, најприје ће требати да се укину барикаде и баријере које су затвориле босанско-крајишко подручје и Бању Луку одсјекли од свијета

и урбанистичко уређење, заштиту и унапређење животне средине, социјалну заштиту.

Стварање услова за привредни развој и предузетништво као један од основних задатака општине у привредној сferi, лимитирање мноштвом негативних показатеља приставака из окружења у којем се одвија друштвени и економски живот општине Бања Лука. Општина негативним условима развоја у

иначе још од љетос, бањолучка општина је заправо сатанизирана од западних дијелова некадашње Југославије, изрепубличког центра БиХ, а посљедњих мјесеци, свједочи смо и преврата на путевима који воде ка Србији.

Ако се све то узме у обзир, треба ли онда чудити па индустријске производње од 28,6 одсто, смањење извоза за половину и увоза за 25 одсто. Томе свакако

вала приодати и пад запослености и зарада које су тзведасу у некада добројејим колективима радници прешли прашице. Сиромашни су опет дошли на ивицу глади и већ за пет-шест дана у Бању Луци стартује народна кухиња. Ред за камен постаје дио свакодневице.

Ипак, све то није умањило оптимизам и жељу да се овакво стварање превaziđe. Општински планови стога предвиђају да се овој години створе услови за привредни развој и предузетништво, да се настави започета трансформација друштвене својине, финансијска консолидација привреде, интензивира развој пољопривреде и села, реализују социјални програми и изврши реформа друштвених дјелатности. Хоће ли се све то могоће реализовати када је основни индикатор привредних и монетарних кретања које је утврдила Скупштина СФРЈ предвиђају пад друштвеног производа за 8, индустријске производње за 12, запослености 3, извоза роба и услуга 12, инвестиција у основна средства од 15, промета у трговини намало за 15 одсто? Тешко али планови без оптимизма не би ништа значили.

Развој поједињих привредних

области према оцјенама стручњака у Бањој Луци је низ година неуједначен и прате га велике осцилације. Основа развоја била је индустрија, а запостављена је пољопривреда, угоститељство, туризам... Отуда је предвиђено да се индустријски капацитети преструктурирају, а да се гране где је достигнут висок степен специјализације стимулишу.

Да би се све то омогућило, неопходно је извршити санацију банака, основати нове специјализоване банке, укинути баријере слободног тржишта...

Како сада стварају прво требати укинути баријере барикаде које су практично затвориле босанско-крајишко подручје, а самим тим и Бању Луку практично одсјекли од свијета. На западу и сјеверу је хrvatsko ратиште, на југу према Травнику ХОС-овци, барикаде према истоку и сукоби у Босанском Броду који пријете да се прошире. Узоружане пријетње пропали су понедјељак гарнирани са својим нападатима путарина.

Бања Лука као центар Босанских крајина, изолована од републичког центра, с покиданим везама са свијетом кроји оптимистичке планове. Окружење и најновији догађаји на корак од нас не објављују.

ПОВОДОМ 110 ГОДИНА ДИПЛОМАТСКИХ ОДНОСА СРБИЈЕ СА САД

У ОНОМ ТЕШКОМ МОРУ

Пише: др Ђорђе МИКИЋ

Веће насељавање Срба из Аустроугарске Монархије и из Србије у САД датира крајем XIX и почетком XX века. Више су се настављали у већим мјестима а мање у мањим. У сајм већим мјестима већином су се груписали у једном крају, највише због незнанца енглеског језика. Претпоставља се да је прије првог светског рата у САД живјело 150.000 — 200.000 Срба из јужнословенских крајева осим Србије. Из ње је тада било само појединачна, и то зајатница, трговаца и бивших чиновника, али не и сељака.

Очевици њихова живота у Америци говоре да су живјели врли биједно. Срби и други југословенски исељеници радили су најтеже послове у фабрикама, рудницима, шумама и најездицама. Рад је готово свуда био сколпин са опасношћу заживотног издравља. Није било дана да се по неколико људи не осакати. Надните су зависиле од рада и способности и кретале су се 1910. године од 1,30 до 4-5 долара. Већина је примала 1,50 до 2 долара дневно за 11 сати рада. С друге стране, живот је био врлоскуп. Због малих надница и скупоћи, исељеници су већином живјели у тзв. „бурдингхаузима“. То је била кућа коју ће закупио брачни пар и примио на спавање и храну 20-30 људи. Тешко су живјели и исељеници из Црне Горе, штедећи од уста, многи су здравље упорапали, а већи дио уштеде трошили су за скупи превоз жељезницом у потрази за лакшим послом. Од јужнословенских народа, најумјереније су живјели Херцеговци.

ПУПИН НА ЧЕЛУ САВЕЗА

У већем броју мјеста су бистрији писмени сељаци, бивши радници улагали уштеду у неки посао, обично у кафани (салун), или трговину (шпедицију) месом, хљебом и спечино. Више од половине наших исељеника није било писмено. Не знајући енглески били су варани на сваком кораку, а највише су варали трговци.

Почетак национално — политичког организовања Срба датира из 1902/03.

године, оснивањем у Питсбургу Савеза српских осигуравајућих задруга — братства по америчком обрасцу, на начин као што су чинили и други народи у Америци. Циљ ових организација био је помагање њихових чланова у случају болести или смрти. Неки су их основали као националне, углавном зато да би се у „оном тврдом мору“ груписали или боље одржавали. Оснивањем ове организације, Срби су учинили знатан корак напријед. Питсбуршки савез је основан под именом Српски православни савез „Србобран“. Убрзо је окупило око 150 братстава, размјештених по цијелом Сјеверној Америци, са око 7.000 чланова. Међутим, због несавјесног рада управе и преновљења запао је у тешкоте и нашао се у пасиву за око 40.000 долара, све на штету српске сиротиње, на сајмници помрлих чланова.

Да би се очувала сиротиња од штете уз једнаје Српског православног савеза „Србобран“ и да се скретаје највећи интерес српских организација, они су замолили свога земљака професора Михаила Пупина да се стави на чело овог савеза не би ли се одржало помоћу његовог авторитета и његове моралне и материјалне помоћи. И на конференцијама које су организовани Срби утврђено је да се формира једини савез под именом Савез једини Срба „Слога“ који ће преузети дугове савеза „Србобран“. Пупин је пристао да буде на челу новог савеза. Међутим, несавјесни појединачни као што су били Никола Јовановић „Американац“, Симо Мамула, бивши полицијски пандур, сада агент једног јеврејског адвоката у Питсбургу и још неки, одмах су почели интриге. Јовановић се није устезао да разним измишљеним нападима и погрдама напада на новинаре, нарочито у листу Српски родољуб, који је власник био Јово Продановић, све под изговором да се православни савез „Србобран“ жели сачувати од укидања које би значило рушење православља. Главни узрок за нездадо-

вљество био је у томе што је Пупин почeo уводити узоран рад у руковођење Савезом једини Срба „Слога“, што онима који су навикили да лове у мутном није ишло у рачун. Међутим, иако је овај Савез развио своју организацију, и за кратко вријеме у око 200 братстава окупило око 8.000 чланова, захваљујући Јовановићу. Мамули и неким другим, дошло је до распиривања страсти. У таквој ситуацији је око 200.000 Срба у Америци у дивје умјесто у једној организацији.

ИСПЛАЋЕН ЦЈЕЛОКУПНИ ДУГ

Савез једини Срба „Слога“ лијепо је напредовао под Пупиновом управом, па је чак успио да за годину дана свог постојања исплати целокупан дуг Православног српског савеза „Србобран“. Због тога је Пупин наименован за генералног Конзула Србије у Њујорку 1911. године.

Од националних институција Срби су организовали своје црквене општине и изградили многе цркве и манастире. У 1910. години велике колоније су већ имале или су оснивале своје црквене општине. У Анђелес-камп у Калифорнији било је 1.500 Срба, у Барбетону, око 2.000 са свештеником Јакимом Ђедовим, у Чикагу, Илиноис око 3.000 са дамима црквеним општинама и двојицом свештеника Савом Војводићем из горњокарловачке дијецезе и Маном Божичковићем, родом из Будве. У Чонстант Пен је била једна од старијих црквених општини, са лијепом зиданом црквом, а парох је био Јован Крајиновић, родом из Врепца у Лици.

Осим дводесетак српско-православних постојале су и три руске црквене општине у којима су Срби били заједно с Русима, и то у Публу у Калифорнији, Сан-Франциску (Калиф.) и Дуглису — Аласка.

Црквене општине и цркве су организоване тако што је у мјестима где је било већи број српских исељеника састављено договора о оснивању црквеној општине

и куповини напуштене цркве, какве куће, или земљишта за цркву. Кад бисе договорили сазвали би народ на збор, који је тајкујући обично ради пријатеља. Тада су тражени приложи. За оснивање црквених општина и цркве није тражена није није дозвола. Међутим, већина њих је тражила благослов руског архијереја. Црквом се управљало углавном онако као у крајевима из којих су били досељеници, а свештеник је у већини случајева био само вршилац обреда.

НИЈЕ БИЛО ШКОЛА

Школа у правом смислу ријечи није било у почетку. Ако се у неком већем мјесту у којем је постојала и општина највише учитељ или писменичар, онда се покушавало да се отвори школа, да би убрзо нестао или учитељ или писменичар, онда се покушавало да се отвори школа, да би убрзо нестао или учитељ или дјеца. Дјеца су иначе похађала америчке школе, а кад би се отворила српска школа радила би недељом или неколико дана на недељију како би дјеца учила вјеронауку, читати и писати српски. Учитељи су обично добијали плату од дјецијих родитеља према погодби. Најстарији планови, књиге и учила није било, вјеронаука је била главни предмет и донекле српска историја. Америчко друштво било је заинтересовано за отварање школа за дјеце у емиграната радника, ако се у њима учио енглески и половина предмета представљено на том језику, онда је држава обезбеђивала бесплатни стручни, енглеског учитеља и полазни ослатних трошкова.

Михаило Пупин је примио почаст наименовања за генералног конзула у нади да ће му она створити прилику за унапређење интереса Краљевине Србије у САД, али и за побољшање положаја и унапређење националног организовања исељених Срба. Он је имао утицај да је америчко српство једна биједна раштркана маса без икакве организације, чак и у великим центрима као што су Њујорк, Питсбург, Чикаго.

ZAPISI
SPOVODOM

ATELJE

BEKIRA MISIRLIĆA

Piše: Ranko RISOJEVIĆ

Na drugom spratu banjolučkog Doma kulture nalazi se atelje Bekira Misirlića, dopisnog člana Akademije nauka i umjetnosti BiH. Prilaz ateljeu, kroz mračni hodničić, ima nečeg mističnog u sebi, kao prolaz u svijet izvan ovog svijeta kakovim se predstavljaju prolazi u magični svijet djetinjeg sna, nije li kroz sličan hodnik odlutala Alisa u svoj svijetiza ogledala, jer liza vrata koja se jedva naziru u pomrčini dočeka nas soba preplavljena dnevnom svjetlostju koja pada kroz veliki prozor direktno s neba i kroz koji se osim dijela krova ništa drugo ne vidi. Nema nikakvog pejzaža, nema čak ni djelička

To je duh koji je slijedila ruka, ili su ruka i taj duh jedno. Magija ljudske ruke najbolje se doživjava baš u slikarjem ateljeu. Tu izranja gotovo nerješivo pitanje šta je u slikarstvu starije i bitnije, slikarev um ili njegova mistična ruka? Jedna ili obje? Kao u onoj arapskoj okrutnoj prići u kojoj veliki vezir lišava desne šake velikog minijaturista u ovaj uspijeva, poslije mu-kotrpog vježbanja, sposobiti svoju lijevu ruku za onakav isti minucijski rad.

Ovdje su rane Bekirove slike, iz pedesetih godina u kojima se vidi duh koji traži prostora za svoj stvaralački život. Tu je utemeljen jedan poseban svijet, pejzaž kojim se hranište dok se duh snažio i odrašao, kuća i okućnica, bašta i harem, tu se

Moć ovako skupljenih slika ne može se doživjeti na izložbama a još manje uvidom u pojedinačna djela kod ljubitelja umjetnina

hov čudesni ritam. To su zaista pejzaži, autentični i lični, tu diše i vibrira prostor, tu drhti linija i njen najmanji dio - tačka. „Takvi se pejzaži sreću pokraj Han Kola“, kaže Bekir, a ja znam da se ovakvi pejzaži sreću samo na njegovim slikama, on ih je stavio u ovaj svijet, ostvario vječnu ljudsku stvaralačku težnju da bude su-tvorac ovog svijeta.

Prilazim jednoj skulpturi, koja me svojom izdvojenošću i neobičnošću privlači više od

sve u stvari boja.“ Riječ je, naravno, o takvoj ideji polihromije koja u sebi ima i monohromiju unutrašnju plastičnost. Magija umjetnosti uvijek čini čuda. Za jasnost tog čuda pobrinuo se sam slikar vršeci raspored materijala u knjizi, ono što se stručno kaže „prelom“. Bekir ide dosljedno do kraja, do prav-formi, sve više odbacujući suviše dijelove nekadašnje slike svijeta. Arheološki nalazi samo su pomoćno sredstvo da bi se u vlastitom slikarstvu i u djelima koja su nastala prije sa-gledavanja ovih arheoloških nalaza, da bi se tu otkrio svijet vlastite, slikarske arheologije. Kao kod skulptora Lepenskog vira, ovdje oblik znači sve. Ona murovska sažimanja plastičnih formi, Bekirostvaruje u dvije dimenzije. Njegove nove slike, mali formati naročito, novo su iznenadnje za ljubitelja Bekirove slikarske „neprispomenjivosti“. Pored toga što ne voli da prodaje svoje slike, on ih ne voli podvoditi pod standarde opš-

Bekir MISIRLIĆ, slikar pejzaža u kojima diše i vibrira prostor teg ukusa, onoga koji vlada našim malograđanskim salonima. Jer to je duh koji se plaši traganja u kome se napušta već osvojeni prostor.

Između Bekirove monografije, njegovih skulptura i stotina slika i crteža, uključujući tui i akvarele, rasprostire se u ovom svjetlosti ateljeu i mreža Bekirove priče kojom preovlađuje vlastito iskustvo. Tu naučeno spada kao obrudi s Baščelikovog bureta, ali bure se neraspada, ono se drži snagom unutrašnje povezanosti. Tako i Bekir govori o umjetnosti, bilo svojoj ili tuđoj, onoj svjetskoj ili svojih kolega, drugova, dragih i cijenjenih pokojnika Štale i Dugonjica, onda Lojze Čurića, oboje Hoza koji stvorile dvije kapitalne knjige. „Jednu takvu knjigu ja godinama očekujem od Lojze“, kaže Bekir, „jer njegovo iskustvo sa dječjim crtežom jeste jedinstveno u svjetskim relacijama. Takvom knjigom on bi prodro u svijet.“ Teško je ne složiti se s Bekirovim opservacijama, ali magija njegovih slika, duh koji vlada ovim ateljeom traži nastavak druženja — novu posjetu, novi razgovor, novu ispunjavajuću.

U MEĐUVREMENU

MIT O SIZIFU

Piše: Dragoljub JEKNIĆ

ostalih koje su, opet svaka za sebe, kao i ljudi, jedan univerzum. Ali ova imajoš nešto, dvojnik u sebi, blizanca koji jeste jedna strana ljudske glave koja se ogleda u drugoj. Podržavanje i protivljenje, jedinstvo u dvojstvu i obrnutu. „Raspolučena glava“, jednostavno kaže Bekir i ja vidim kako se on, poput mnogih autentičnih umjetnika približio svome dalekom savremeniku Borhesu i njegovim pričama o dvojnicama, ogledalima i lavitintskim traganjima. Upravo ove Bekirove skulpture, a ova rascijepljena glava naročito, jesu ovapločenje Borhesovog svijeta. Tu se susreću dvije ideje koje su jedinstvena ideja stvaranja.

Mreža Bekirove priče

Zapravo, Bekir slijedi liniju koju je od svih svjetskih umjetnika najdosljednije slijedio Sezan, istraživanje do tvrdoglavnosti prostora i sebe u tom prostoru. Bekirovi harem, njegove „visoravnii“, izdvojeni nišani, potom ljudske glave koje izniču iz pomrčine ili nišana u koje će se pretvoriti uskoro, jesu upravo prostori vlastite planine Sen-Mljet. „Pogledaj, kako u ovoj monografiji“, govori mi Bekir dok listamo rezentativnu njegovu monografiju „dlačno-bijele i kolor-reprodukcijske, tako da se lma iluzija da je

On je oslobođao zemlju.
On je uvek iznova išao u rat, borio se, oslobođao zemlju i svoju, i tuđu, i ničiju.

Sedam hiljada puta strijeljan je u Kragujevcu. Toliko puta još u Mačvi i Kraljevu.

Nema jame u koju nije živ strmoglavljin.

U Jasenovcu i okolini je svaka dva minuta četiri pune godine padala njegova sa ramena glava.

Godinama poslije rata, zadnjega, kao divlju zvijer, progonili su ga pod optužbom da krije odmetnike, da nije predao otkup, da je pojeo, sa djecom, za državu popisan, no, jare.

Na Golom otoku jeo je živi kamen, prah stucanog kamena, mokreći crnu krv.

Svakodnevno je slušao govor Velikog Sotone i gledao kako mu krčmi otadžbinu.

Ni pisnuti nije smio o Bogu Božiću.

Od dva sina jednog je obvezno morao da proglaši za narodnog neprijatelja.

Drugi su rasipali, on je sasipao.

Drugi su razbijali, on je sastavljao.

Drugi su rušili, on je podizao.

Veliki Sotona i njegovi su trošili, on je stvarao.

Nije ni znao na kojoj strani svijeta se nalazi more, šta je to morski jež, a oni su oplovljivali po peti put zemaljsku kuglu.

Arlaukao je u špaliru, istjeran iz fabrika, dotjeran sa pšeničnih polja, dojučerašnjim krvnicima.

Cutao je, psovali su mu majku, šajkaču i Solunski front.

Cutao je, preoravali su predačka groblja.

Cutao je, progonili su ga sa vjekovnih ognjišta.

Odgajio je, uz ostalu djecu, i jedan broj otpadnika.

Onda su se oni, ti otpadnici, sami množili. Otpadnik od otpadnika. Nesoj od nesoja.

Bio je krv za sve.

I nije gurao kamen, već Otadžbinu.

Svi su je survaval, kotrljali je dolje, on je podmetao pleća i gurao gore.

I sad gura.

Većeg Sizifa nije bilo.

Većeg Sizifa od njega nema.

Većeg Sizifa od njega neće ni biti.

Bekir MISIRLIĆ, iz ciklusa „U sjeni bašt“

grada u kome je ovaj atelje. Tu se čovjek odjelio od predmetnog svijeta, došao u svijet koji valja nanovo stvoriti, vaspostavivši u njemu odnose i objekte u kojima ćemo prepoznati onaj svijet iz koga smo trenutno odsutni.

Slike u svom svijetu

Blagosloven neka je nered slikaških ateljea! Koliki je pišac zavidan slikarima na prostoru u kome ovi potonji rade. Stolovi na kojima su velike tube tempera, započeti ili dovršeni radovi, police gdje su uredno složena platna po godištima nastanka, police gdje su, poput lutaka, složene maske, police na kojima su skulpture, zbijene i međusobno prisne kao ljudi u gomili, jedna drugu tu dotiči i osjećaju, kao što se i sliske dotiču i osjećaju. Moć ovako skupljenih slika ne može se doživjeti na izložbama, a još manje uvidom u pojedinačna djela kod ljubitelja umjetnina. Ovdje jesu slike u svom svijetu, osnažene prisnom blizinom svojih sestara. Ta sestrinska privrženost i dopunjavanje razvijaju i omogućavaju priču o slikarjem svijetu, dosljednosti ili nedosljednosti. Evo kako se razvijao njegov duh!

Približavanje Borhesu

Mnogi savremenici ne shvataju slikareve ideje u trenucima njihovog sastanka i ovapločenja. Tako je bilo i s nekim Bekirovim fazama, naročito s njegovim „Bijelim visoravnim“. Ovdje se najbolje doživljava nji-

ШТА СЕ ДЕСИЛО СА ЛЕГАТОМ СРЕТЕНА СТОЈАНОВИЋА У ПРИЈЕДОРУ

БЕЗУСПЈЕШНИ ПОКУШАЈИ

Пише: Славица БАШИЋ

Помоћ Републике је изостала а градски оци и остали на одговарајућим положајима, неспособни и незанинтересовани, нису изнашли одговарајућа рјешења

Сљедећи примјере културних сређина, Бање Луке и Бос. Новог на примјер, које су добиле легате Владе Милошевића и Стојана Стојановића. Приједор је у више наврата покушао на једном мјесту сакупити оставштину академског вајара, пониклог у овом граду, Срећена Стојановића.

Шта значи име овог вајара у историји српског вајарства, сувишно је питање. За млађе генерације само да кажемо: У другој деценији овог вијека учио је у радионици једног од водећих вајара тога времена — Антоана Бурдела — као један од најтапентованијих његових ћака, да се тих година редовно појављивао у паришком ликовном животу, да је портретирао многе значајне људе (вајара Алберта Ђакометија, на примјер), да је 38. г. био један од

основача и првих професора Уметничке академије у Београду дага ликовна критика и публика тог времена заједно са младим Бијелићем, Добривојем, Палавичинијем, Шумановићем, Тартальом убраја у сам уметнички врх (изложбе им отварају Дучић, Јевић, Раствко Петровић...), потом представља наше вајарство 54. г. на Бијеналу у Венецији итд. итд.

Мало од тога или скоро ништа, са изузетком старијих, зна умјетников град. Због тога је, између осталог Музеј града Приједора у више наврата настојао покренути питање преношења оставштине вајара у његов родни град.

Први пут 63. г. су културни радници овог града и тадашње поплитичке структуре ступили у контакт са поро-

Срећен СТОЈАНОВИЋ, Скулптура

дицом тада већ пок. Срећена Стојановића. Породица је донацију условљавала изградњом посебне галерије — музеја која би носила име вајара, акоја би смјестила све вајарске и спомарске радове, сву кореспонденцију и све документе који се односе на његов живот и рад.

Већ наредне године одливено је, по договору, 6 радова у бронзи за будућу галерију, одређена је локација њене будуће зграде и идејни пројекат. Тек се тада констатовало, након што се кренуло у реализацију, да је то прекрүпан залогај за град (тада он није имао нити рјешену канализацију, на примјер), те да Република, будући да се ради о општеважном пројекту, мора помоći. Године су пролазиле, нове иницијативе покретане: 65. г., 66. г., 68. г. и посљедњи пут 70. године. Помоћ Републике је изостала, а градски оци и остали, на одговарајућим положајима, неспособни и незанинтересовани, нису изнашли финансијску могућност. Само су радници музеја, жалећи што пропуштају такво благо за свој град, још једном породици Стојановић понудили, међутим, потпуно нову сопутију. Предложена је адаптација у сврху музеја, добро очуване куће, у стилу сецесије у самом центру града. На велику жалост до договора није

дошло, те је тако Приједор не само остао без легата, већ и без икакве галерије. Оликованој традицији овог града свједочи низ чињеница, да изумемо само неке: Био је домаћин другој изложби по реду на овим босанскохерцеговачким просторима, истим је дао значајна имена, као што су: Пере Поповић, Тодор Швакић, Драган Митровић, Милан Четић, млађи, или средња генерација, Бранко Миљуш и Радован Крагуљ, најмађе да и не спомињемо. До дан-данас не постоји ниједан простор који би их заједно окупио те постао својеврсним мјестом едукације млађих генерација, које и даље неће, или ће тако мало знати о свом граду. Да за све ове године, сјетимо се само златних седамдесетих, није било могуће реализовати ништа, тешко је повјеровати. Догодило се да је град, таквим понашањем сам себе провинцијализовао!

Што се тиче оставштине Стојановића, град посједује само девет радова: женски акт, у природној величини, два рељефа, један портрет, један аутопортрет, детаљ споменика — једна монументална глава, једна статуа и три медаљона (иначе је то форма у којој је Стојановић остварио своје највеће домете).

Душко МОМЧИЛОВИЋ

ФОТОГРАФИЈА

ИЗМЕЂУ КРАЈИНА

ВРИЈЕМЕ КАД СЕ НЕ МИСЛИ

Пише: Радо ДИМИТРИЈЕВИЋ

Вријеме ратно.
Акција Пујића брдо.
Петак, црвено слово у календару.
Правајција.

У Воћарицама осам људи одустаје.
Неће са нама, боје се.

Идемо на Пујића брдо, кроз шуму, као дјеца у јагоде, а јесен је рат и смрт нас вреба. Прати нас рундов, сеоска цукелица. Кеље, цвиљи, паје. Ми се унверзили. Већ смо на непријатељској територији. Мислим, или ће нас псето издати, па сви изгинути, или псету нема више пајања, а оно од нас неће. Кајем то гласно. Један га младић призва и онијеми. Стресох се. У рату гини и пси. Више не идемо, придирено кроз шуму. Уз мене је један отац, старина који је на почетку рата остал без два сина, сјајна борца. Носи своју тугу, старе kostи, снајпер, сузев у очима, бијес и жалу грчу лица. Отац самотњак, без два сина, старац без дјеца, опустоји угасник.

Идемо уз брдо, кроз блато. Никоме најум не пада напор, сусталост, одмор. Шума наједном полуди, загрми, плану!

Црногорац виче: предајте се, опколи-
ените, побићемо вас зољама!

Ми остали залијежемо, пушамо за-
борављамо себе. Цуле довикује Мили:
Вожде, опколи се десног крила!

Онијасе пребацујемо, пузамо. Прати
нас Милан. Ристе и Гига нас штите.
Праши и пршије око нас. Мени као да
ћаво шапну саким смо се сучили. Тосу
они што поклашише наше у Пакленици,
држите их живе! Живе их држите,
одјекује. Цуле громи кроз шуму: пре-
дајте се! Дарко и Бето ткују зољама
захаде. Занијемишћенови митралез-
и. Предају се, одбацују својестројице,
цивиле, дозивају се међусобно на пре-
дају. Мени се згадило: Пузамо и повраћ-
ам. Бога молим да нам нико не погине.
Како је битка изненада почела нагло и
прстaje. Двадесет пет злокована лежи
пред нама са рукама испред себе.
Девет је утекло. Много, могу довести
појачање, опколити нас, одсјећи од
главине.

— Вежи их! — наређују Грујић. Цуле и
Миле — бразо! Већина заробљених су
покорни, али неки покушавају из гаћа
активирати бомбе, добише што су тр-
ажили. Умиру војнички и узападно.

Не вјерјем да човјек човјека мрзи са
оба ока. Мржња је једноока, зато Хом-
ер, највидовитији слијепац срочни причи
о кикломима, о дивовима са једним
оком који једу људе. Видјех једног так-

вог људомрса и србождера на Пујића
брду који звујијек ослијепи од
заслуженог метка.

Ми остасмо на броју. Свајештета што
мени усташки митралезац метком про-
би ремијек од пушке.

Водимо их, неко од наших им нарди-
да пјевају. Они онако биједни запјева-
ше: „Ко то каже, ко то паже...“

Пред командом у Воћарицама чека-
нас гомила, неки би тukли. Ми заробљ-
ени постројимо уз шталу. Не дамо их
кињити. Побиједисмо, разоружасмо па
нека им је Бог на помоћи.

— Клапи су нас ови — препознаје
један младић пакленичке којаче — и ја
ја њих. Неш! — кажем — ми нисмо
усташе. Ми смо Христови војници који-
ма је кад у рат иду намјера да се побје-
дом узвисе, а не да звијери постају. Ср-
бине, остани Срbin, велим и сви спу-
штамо кочнице на пушкама. А усташе
попут унезвијерених овација не мрдају.
Гледају у нас, који смо их побиједили
као у спасиоце.

Долазе официри. Честитaju нам, из
очију им „звјездице“ сијају. Ми смо
преуморни, мокри од зноја и блата.
Радујемо се што сможиви. Тонамјебио
посни дан и нико ни осјетио глад. Оста-
вљамо заробљене као да их никад није
ни било. Враћамо се у своју базу. Тамо
Миле каже: Били смо добри, али је мог-
ло и боље. Грујић и Жељо пламте од
драгости. Цуле тражи кафу. Ристепали
воштаницу, ложи ватру, очилио, под-
ладио се. Долази пуковник Челекетић и
пестита нам, без претјерних емоција
смирено, војнички, војничина. Што тај
дан видјесмоносача звјездица, ниједан
му није до кољена. Капетан Басрак дол-
ази за њим као кум кумовима за благ-
дан. Кумује нашој побједи.

Нема поезије у рату. То је вријеме ка-
да се не мисли на живот. Вријеме тече
брже, брзо се стари, ништа се не
устаљује. Кратко трајање борбе која
продире кроз нас са краја на крај, те на са-
пара својим огњеним звукима, про-
жима ватром, опакшава и претвара у па-
гане од земље од скочиле, недодирљиве,
прозирне, светлом обасјаје сјенке.
Дуго послиje борбе вјерујемо и не
вјерујемо у своје постојање, крећемо се
измеđу снајијаве, сумњамо да ћемо икада
више чврсто стајати, смиреноприча-
ти, сањарити, мислити као што смо
прије мислили бити способни за радо-
вања, игру, смијех, пјесму, љубав.

Ко зна, ималијачи и опорији појмо-
вав од ових што изазива рат, борба, игра
и суочење са смрћу?

ИНТЕРВЈУ „НЕДЈЕЉНОГ ГЛАСА“: ПРОФ. ДР СМИЉА АВРАМОВ

КОМУНИСТИ СУ ЂУТАЛИ О ЗЛОЧИНУ

Славољуб ШЕКИЋ

политика имала је стратегију ђутања и превазилажења „у име виших принципа“. То се, наравно, показало штетним на обе стране. Код Срба изазивало је револту уз тумачење да кривци избегавају заплужене санкције. Код Хрвата, опет, рађао се подсвесни комплекс кривице, који је повремено избијао, такође у облику револте. Ђутањем о злочину такође је учињена непоправљива штета чије последица је данас испаштамо најдрастичнијем облику.

Клер и ХСС на челу машинерије

„Недјељни Глас“: Крлеж је својевремено твrdio да су све што се збило у Хрватској заправо скривни неколико стотина устава који су 1941. године стигли у Загреб. Ва-шом књигом побијати ове и сличне тезе. Не пристајете, на тезу о геноцидности читавог народа, или тврдите да се у Хрватској 1941. године и касније ништа није десило случајно?

Смиља Аврамов: Нема ту никаквих противречности. Геноцид је прије свега колективни злочин и за његово реализацију потребна је савршено прецизна организација и масовно уklучување људи. Није се могло неколико стотина хиљада, у овом случају више од милион људи ликовидирати тако, нити је могло да учини неколико стотина устава. Триста или петсто устава - то је глупост, велика обмана коју смо прихватили. Истинा је да је устава организација припремила терен за геноцид, али су ту ублапчани машинерији покренули Влатко Маћек и Степинац. Када је Павелић стигао у Загреб прву подршку дао му је лидер Хрватске сељачке странке, позивajući своје присталице и хрватски народ да следе и верно испуњавају затаке које постави устава власт. Сличан апел упутио је Степинац, називајући Павелића „човјеком кога је послало првије“. Онје, затим, наредио дасесувима крвавима службама захваљнице.

Др Смиља АВРАМОВ: Сигурно је да због ђутања ни правници ни историчари не могу избегти историјску одговорност

Књига „Геноцид у Југославији у светлости међународног права“ својеврстан је мементо и има за циљ поруку: хрватском народу да се зло не заборави. Овако у најкрајем гласе прве критике најновијег дјела проф. др Смиље Аврамов. Обраду ове теме, како сама каже, много пута је почивала, затим остављала ужасну оном што се могло прочитати из документа. Чини се, додаје саговорница „Недјељног Гласа“, да треба доћемо узрепијегодине како би се ухватали укоташа са овом темом у којој се дugo ђутају.

„Недјељни Глас“: Како објашњавате то дugo ђутање о злочину који је НДХ имао и свој официјелни назив: „Коначно решење спрског питања“?

Смиља Аврамов: Сигурно је да због ђутања ни правници и историчари не могу избегти историјску одговорност. Било је међутим и неколико објективних моментана који требајују да се оправде. Пострије рат, наиме, поставило се питање да ли хрватски народ, са хипотеком коју несумњиво носи, има перспективу будућој заједници. Ипак, основни разлог за дugo ђутање, по мени, је у тој да је се прикњије веза која је постојала између комунистичког врха и устава. Та веза остваривала се континуирано, чак и за време рата. Прије рата, очигледно, учијен је уступак, а касније званични борбор мотивисао је патриотизам. У оквиру

законија, али и мајсторија

„Недјељни Глас“: Били сте борац у НОР-у. Како објашњавате чинjenicu да партизани нису покушали оспособљавање јединог већег логора Хрватској. Да ли је недоволjan бројност партизанских снага довољno ујевreњe разлог?

Смиља Аврамов: Није наравно. Насобично борбор мотивисао је патриотизам. У оквиру

КЊИГА СМИЉЕ АВРАМОВ „ГЕНОЦИД У ЈУГОСЛАВИЈИ У СВЕТЛОСТИ МЕЂУНАРОДНОГ ПРАВА“ ПОЈАВИЛА СЕ ОВЕ ГОДИНЕ У

МЕХАНИЗМИ КОЛЕКТИВНОГ

Пише Светлана ЂУРЂЕВИЋ

Управо у вријеме када постоји опасност да се геноцид изврши у другом светском рату на тлу Југославије, по броју жртава и методама уморства међу најмонстрознијим догађајима највијој историји, понови, у продаји се јављава книга проф. др Смиље Аврамов: „Геноцид у Југославији у светлости међународног права“. Студија нашег најугледнијег професора међународног права, признатог светског стручњака, посвећена је проблему геноцида извршеног над Србима, Јеврејима и Ромима, при чима обрађује и историју масовних уморстава у свету и социопошке, антропо-

шке, психоаналитичке и остale познате теорије о геноциду. Намера аутора била је да освети механизам колективног убијања, припреме, методе, узroke и мотиве геноцида у Југославији, околности које су га пратиле, културне, религијске и психолошке корене занјегово настојања и одговорност извршења геноцида, будући да је једног врата отворио новог круга геноцида над Србима.

Анализирајући злочине на немачком, бугарском и мађарском окупационом подручју, проф. Аврамов закључује да су немци, вршили ратне злочине и злочине против човечности, али не геноцид над Србима, да је ирредентистичка политика Мађарске имала извесне елементе геноцида, али да се преплићу геноцид и масакр-

и опортунитет, нарочито у вези са хладним ратом, који је омогућио усвајање и неких решења супротних правничкој погледу, односно оставио међународно право у овој области непотпуним. Такође, др Смиља Аврамов истиче да је „неоспорна чињеница да је међусобницима играју око Југославије прозорковала на хиљаде непотрбних жртава и оплакала првоје геноцида“, као и да је отежавајући фактор био и скоб у избегличкој влади. Краљевине Југославије, Хрватска група у власти, на чelu са др Крњевићем, уложила је „крајње напоре да се злочини над српским народом минимизирају, па чак и затварају, дасесорни веродостојност извештаја, и коначно да се уставше при-

ЕДИЦИЈИ „КАПИТАЛНА ДЕЛА“ НИП „ПОЛИТИКА“

УБИЈАЊА

Пише Светлана ЂУРЂЕВИЋ

уљеној свим дијешзама изјавио: „Бања Лука је био граду коме су православни свештенici на чelu са владиком Платоном масакрери, а црквеније је порушене. У овом региону за вријеме рата велики број народу је убијен, али и да је овако геноцид је из само једног разлога — били су православци. Признајемо са болом тешку грешку оних људи и молимо нашу браћу православце да нам опreste, као што је Крист оправдао грешника“.

Део студија посвећен је концептусу геноцида као међународног кривичног дјела, његовим дефинисањем, фазама и начину усвајања Конвенције о спречавању и кажњавању злочина геноцида. Очигледно је да је и у организацији УН постојао политички

како једна мала група безважних људи, безнакакве везе са хрватским народом“. Они касније геноцид признају, али га објашњавају као одговор „дводесетицама спрску страховладу“ угљетавања католичанства од стране Српске православне цркве“. Хрвати се представљају као „носиоци западне цивилизације“, а Срби као „источничка нација“, „балкански примитивци“, четврти или русофили — близији римљани, према потреби. У сваком случају Крњевићева група је узрок геноцида налазила или у Хитлеру или у свим хрватима — Србима!

Ова студија на преко 500 страница радија је на основу истраживања архивима Италијанске оружане силе, СИП-а, Јеврејске војно-спроведничке општине Београд, Министарства иностраних послова Југославије, Хрватске групе у власти, на чelu са др Крњевићем, уложила је „крајње напоре да се злочини над српским народом минимизирају, па чак и затварају, дасесорни веродостојност извештаја, и коначно да се уставше при-

у своја села. По пет-шест трактора дневно, крену на пут којим су прошли јесени њихови власници бежали. Избеглице се враћају, углавном у села која „држи“ Армија. Или покушавају да се врате. Тако је, недавно, отишла једна породица или када се видјели да је им је купа срушена, људи су се вратили у Бању Луку. Итако, круг сатара.

СМРТ У ИЗБЕГЛИШТВУ

Након дугог избегличког путовања, углавном од прозебости и болести, у Бањалуци је умрло 128 избеглица. Сахрањени су, средњима Штаба за пријем избеглица у Бањалуци, уз могућност да њихове посртне остатке, породице пренесу у завјај. Наравно, ако се тамо врате.

ХОГЕ ЛИ СЕ ИЗБЕГЛИЦЕ ИЗ ХРВАТСКЕ ВРАГАТИ КУГИ

БАЊА ЛУКА, ПОСЉЕДЊИ АЗИЛ

Пише: Милкица МИЛОЈЕВИЋ

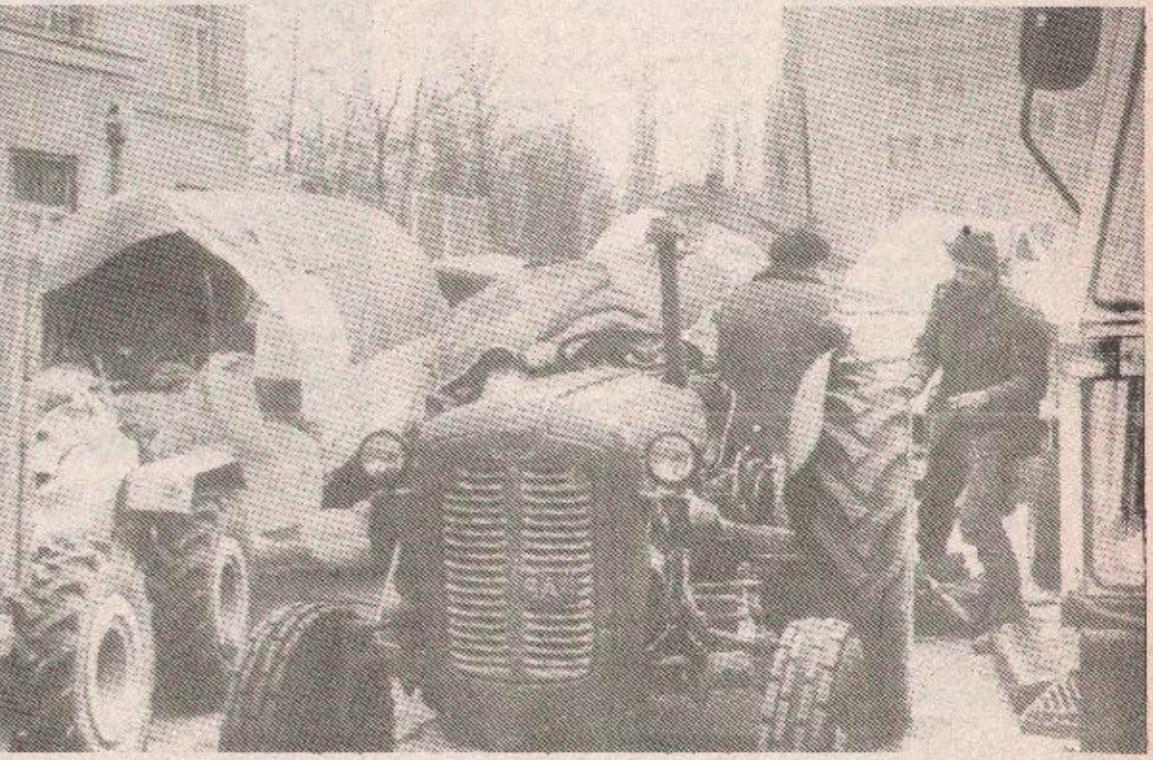
• Број избеглица у Бањој Луци се не смањује, напротив, сада је у граду смјештено више од 11 хиљада пребеглих

• Препорука Високог комесаријата УН за избеглице да се са повратком причека • Да ли је повратак, послије свега, уопште могућ?

меног“ положаја. У Штабу за прихват избеглица кажу, да се пребегли у посљедње вријеме смањено, али се, бар за изједињенији храна након повратка. Ово не треба да буди чуди, јер су на повратак из западнословенских села, чија су богата имања запуштена и неријектко и уништена.

државе, требало је покриће за тај рат, а то покриће смо били ми. Садакад смо остале без иначи, нико осим овог народа овде не мисли о највећем. На повратак и не помиљам. Куда ћу? Чакакад би ми оставили на миру, у шта сумјам, нећу да се враћам на згариште, па да се усташи смију мојој биједи.

Све се више у „избегличким круговима“ прича и о томе, како су њихове „вође“, на вријеме сеbe, уз помоћ српских снага, избегли и егзистирају

„ЈУЖЊАЦИ“ ДОЛАЗЕ

У посљедње вријеме, све више Крајишина који су били запослени и настављени у великим градовима Хрватске, беже у Бањалуку. Они су морали, под притиском, напустити своја радна мјеста и станове, а многи и купе, јер су на „привременом раду“, као „јужњаци“, провели и по двадесет година. И они који су поријеклом из Пrijедора, Босанској Нови и других мјесних мјеста, сада траже утичиште у Бањој Луци.

Куда се вратити?

— Од повратка избеглица у завјај, за сада нема ништа — каже Раде Bojić, командант Општинског штаба за прихват избеглица у Бањој Луци. — Недавно је Високи комесаријат УН за избеглице путем Јавних медија препоручио пребеглима да се још не враћају. Али, ако почну да функционишу мирне снаге Уједињених нација, убијен сам, да би се бар педесет посто пребеглима вратили у Бању Луку. Према подацима Штаба за прихват избеглица, само из Загреба, до сада је побјегло 2000 људи.

Напротив, посљедњих неколико дана Штабу за прихват избеглица јављају да се пребегли из великих хрватских градова, али и из кризни подручја БиХ, траже утичиште у Србији, долазе у Бању Луку, Пакташе и Босанском Градишту, тражећи да се врате. Ми не можемо да организујемо њихов повратак, јер би то био повратак у неизједност, па и те избеглице, остављене, остају, бар привремено овде. Али, ако почну да функционишу мирне снаге Уједињених нација, убијен сам, да би се бар педесет посто пребеглима вратили у Бању Луку, сада је побјегло 2000 људи.

на бањолучке породице које су примиле више од десет хиљада избеглица. Повратак би дакле, био једино право рјеšење и за избеглице и за њихове домаћине. Питање је, међутим, имају ли се ови људи као вратити. Након свега што су доживјели, многи присвојију њихове кући и имања. Што се тиче избеглица из градова, за њих је повратак готово немогућ. Осим што су сви изгубили радна мјеста и станове, многи од њих и не помиљају на повратак јер су градови у „зони одговорности“ хрватске војске. У таквим условима, сматрају избеглице, нико, па ни Уједињене нације, не може да им гарантује сигурност.

Међу избеглицама има и много огорченчиња, који сматрају да се немају куда вратити, ни где остати, иако сами нису крви за своју судбину.

— Ми са њима живјети не можемо, поготово сада када је пала крв. Да смо могли заједно, не бисмо бежали — прича Бранко С. из Пакташа, сада избеглица у једном селу код Бање Луке.

— Мјесецима смо се борили, да бисмо тек сада схватили да је то био рат за ЈНА, а не за наше домове, Армији, која је остала без

уља

NEPODNOŠLJIVA TEŠKOĆA POSTOJANJA

Piše: Esma PAŠAGIĆ

● Od 1977. godine broj oboljelih od raka u regiju se utrostručio. Najučestaliji je rak pluća i to u Banjoj Luci, rak dojke, želuca i debelog crijeva, jetre i rak kože. Obolijevanje mlađe generacije naglo raste.

Ko je igdje ikada posjetio odjel za rak, pored svega što se tamno može vidjeti, sigurno je opazio da tu ni bijeli mantili nemaju onaj, za njih toliko ubočajen, oreol nedodirljivosti. Ovdje se svakodnevno i neprekidno vodi borba sa smrću i rijetko, gotovo nikad, ne pobjeđuje. Smrt prisustaje ponekad samo na održanje, i to za nepodnošljivo visoku cijenu.

U nekim sredinama, razvijenijim i humanijim upravo te jezavoz za čovjeka da se svim sredstvima izbori za veći prostor u toj borbi za život. U drugim, opet, kao da su svi kremljili leđa i digli ruke obolesniku od raka, prepustajući ih njihovoj izvjesnoj sudbinici. Uspije li borba sa ovom najopakijom bolešću modernog doba, pobjednik će biti upisan velikim slovima u anale ljudske istorije i zasjeniti svu dotadašnju dostignuću.

Naši naučnici, dakako, ne sanjaju o tome, jer ni materijalne ani neke druge mogućnosti našeg društva tome nisu primjenjene, ali će bez rezerve dati svoj glas za dosljedno pružanje i upotrebu svjetskih dosti-

gnuća uzbrinjavanju bolesnika od raka.

Rak kao epidemija

Prema podacima Onkološke službe KBC u Banjoj Luci, koja pokriva područje cijelog banjalučkog regiona, broj bolesnih od raka se od 1977. godine utrostručio i (poprimo)epidemiološke karakteristike. Najučestaliji, koje registruje ova služba, je iz Banje Luke, zatim Gradiške, Srpca i Prnjavora. Najučestaliji je rak pluća (Banja Luka), zatim rak dojke, želuca, jetre i debelog crijeva, rak kože.

Naročito alarmantno je da broj oboljelih od raka pluća naglo raste. Jednako je i sa tuberkulozom, a udio mlađih ljudi od 27 do 45 godina je od 1987. godine četiri puta veći. Nekada je rak kod ljudi mlađih od 45 godina bio rijetkor, danas je sasvim ubočajena pojava. Naglo raste i broj oboljelih od raka želuca oba spola, kaže prof. dr Hamza Mujagić, načelnik službe.

Lani na odjelu ove službe registrirana 604 novooboljeli pacijentata, a liječeno 1533. Pošto bolesnici nisu obuh-

vaeni sistematskom zaštitom nego su više ili manje prepusteni vlastitoj snalažljivosti i odluci o mjestu i toku liječenja, računa se da je na području regije oko 4 hiljade i šest stotina oboljelih, a novooboljelih prošle godine preko hiljadu i osam stotina bolesnika.

NA DOBROM GLASU

Onkološka služba KBC jednu Jugoslaviju radi intraperitonealnu kemoterapiju, a jedna od rijetkih koja radi intravezikalnu i intrapleuralnu kemoterapiju (zahvaljujući stručnosti i edukaciji svjetskog ranga prof. dr Hamze Mujagića). Zbog toga ovamo dolaze pacijentiz Sarajeva i drugih mesta izvan regije. Anketa koju su prije trinaest godina proveli u redovima medicinskih radnika na području regije o opravdanosti kompletiranja onkološke službe, odnosno osnivanju Instituta, dala je u potpunosti pozitivan rezultat.

Nažalost, nemamo podataka o porastu ovog teškog oboljenja u drugim sredinama u Republici i šire, ali se može stručno i naučno argumentirati uzročno posljedična veza između prekomernog zagadenja životne sredine u Banjoj Luci i pojave raka epidemijskih razmjera. Na to se u ranijem periodu više ili manje bojažljivo ukazivalo. Da-

nas se više, na žalost, zastrašujući podaci ne mogu sakriti.

Tumor naše savjesti

Otpriklje od ustanovljavanja danas Onkološka služba u Banjoj Luci se, osim svakodnevne borbe za svaki pojedinačni život, bori i za vlastitu egzistenciju. Uspjeh i na jednoj i na drugoj strani je podjednako varljiv. Imati unutar velikog centra, kao što je ovdašnji, ionkologiju zvuči tako medicinski i otmjeno. Za nedostatke ionako znaju samo pacijenti i lječari. Za uspjeha takođe.

Zašto služba koja godišnje ima više od 44 hiljade bolesničkih dana i ka kojoj gravitira preko milion stanovnika regije ne-ma uređaja za zračenje, što je nezamislivo i za domaća i za svjetska mjerila? Samo zbog toga bolesnici u drugim centrima potroše više od dvije trecine novca namjenjenog liječenju

raka. Zašto služba ima samo 35 kreveta, pa bolesnici čekaju više od mjesec dana na mjesto u bolnici što je presudno za njihovo liječenje? Republički normativi određuju jedan uredaj za zračenje na 600 hiljada stanovnika. Banjalučki region ima dva puta više stanovnika i evidentan porast oboljevanja i isto tako evidentan odliv ogromnih sredstava u drugi centre. Uz to, regionalno zdravstvo bi se moralno odreći samo jednog postotka (1 posto) ukupnih sredstava iz stope doprinosa za jednu godinu. I najravnosniji čuvari zdravstvenog dinara ovdje bi morali vidjeti pozitivnu računicu.

Zdravstvo u kolapsu na savlas vapi za pomoć, ali prije nego što je dobije (poručuju to i iz vladinih kabinetova) moraće pokazati javnosti sve svoje nehatom nezaliječene rane. Ovo je jedna od njih.

SEDM DANA YU-PRESSA

JEDINO KRIVA JNA

Ranko PRERADOVIĆ

● Sta poznati Jugosloveni germanskog ubjeđenja dr Ejup Ganić predstvom svog Predsjedništva BiH "ostvaruje" sa bosansko-brodskog ratišta? ● Koga u moguću istinu uvjerava general Milutin Kukanjac?

u derventskom Garnizonu JNA po-našali pripadnici te vojske korektno, da je prošao sedam barkada koje su po-digli pripadnici hrvatskog i dvije srpskog naroda, te da u Bosanskom Brodu „s jedne strane“ ima, pored brodskih „teritorijalaca“, i pripadnika ZNG, a napore „bosanske vojske“, takozvane „Patriotske lige“. Čijeg je „glavnokomandujućeg“ Armina Poharu i intervuisao.

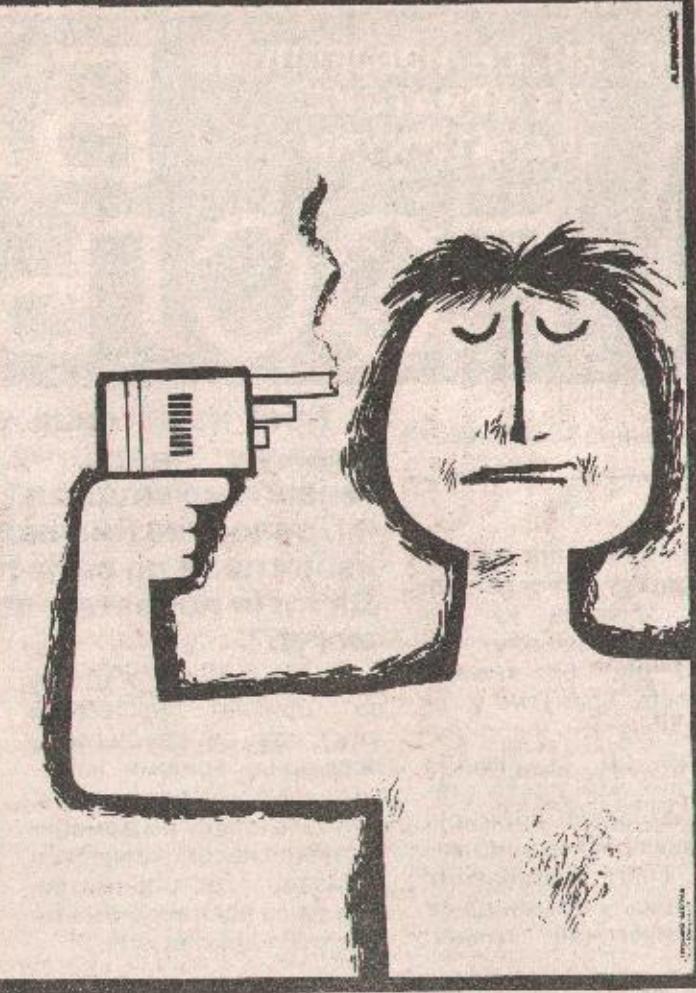
Ne znam šta je nasve to mogao pomisli-ti ili reći sam Ganić? Ali, odgovarajući mu, komandant II armijske oblasti, ge-neral Milutin Kukanjac, u oštrom, prije-tem tonu, odgovarao je Ganiću i nje-

govom Predsjedništvu na optužbe, ub-jeđujući, tako, gluve u moguću istinu. Rekao je, naime, da vojska nema nikakve veze sa bosansko-brodskim do-gadanjima, naglasivši da su Ganićeve optužbe – po znanom scenaru, iz zna-nog centra, od znanih naredbodavaca – budući da je slično Ganićevim zaključ-cima, slušao besjede predsjednika Vla-de Hrvatske, Gregorića u „Klubu 92“. A i sam je Paraga već ubijedio čitav svijet da mu je HOS u BiH i da tu mira neće biti, jedino to, evo, neće da zna gospodin Ganić. On sam odlično zna zašto to neće da zna! A Kukanjac je Televizija Sarajevo „pustila“ u dva navrata: u po-menutom, drugom dnevniku od četvrt-

ka, te u političkom magazinu „Ovdje i sada“. Interesuje me hoće li koje novi-ne, radio i TV emisije „prenijeti“ Ga-nićeve odgovore na sedam Kukanje-vih pitanja? Ili će u međuvremenu go-spodin Ganić, polupravatno-polusluž-beno, oputovati na Bliski istok?

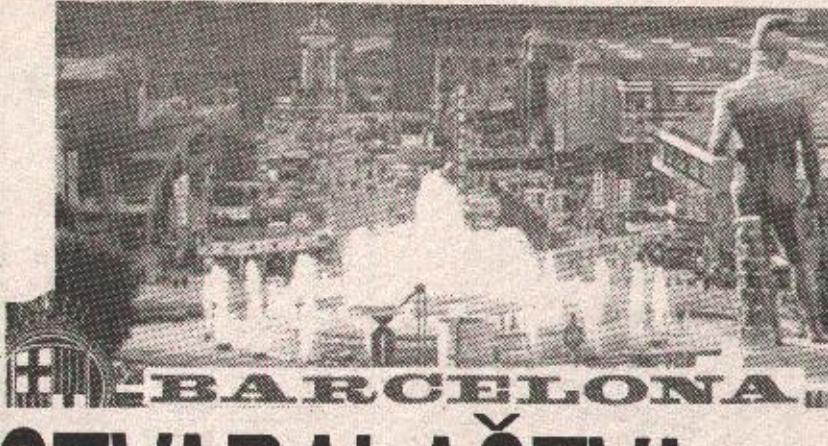
E, pa, sada, neka mi neko kaže da sami novinari i novine ne zavadaju narode i ne uvode ih u rat. Niko nedužne čitaoc-e, gledaoc-e i slušaoc-e novina, televizijskih i radio-emisija nije zaštitio od svima vidljive, znanje Ganićeve podvale i optuživanja da je samo i isključivo za sve kriva JNA i zato je treba odmah protjerati. Kao, uostalom što iz svog života protjeruje svoju domovinu Jugoslaviju on i njemu slična bratija. Čak ni „Slobodne Bosne“, koja je dodala i ono „Hercegovinu“, jer je već dobrano taj geografski pojam „slobodan“ od protjeranih Srba i JNA a čije je izlaženje bilo dovedeno u pitanje, ali je inostrani do-broplaćajući centar brzo reagovao – pa je sa danom zakašnjenja iz štampe izšao najnoviji, broj 11 (1) – kovičezna koji, ali se odlično zna zbog čega – ovo nedjeljne informativno-političke revije (o, smijeha li, zar i to može?!), ne zaštititi čitaoc-e od Ganićevih političkih laži.

Naprotiv, ove novine sa dva naslova na naslovnoj strani jako „smiruje“ čitateljstvo, a oni glase: „Koga namjerava ubit komandant sarajevskog Korpusa Durđević“ i „Ja ću ubiti generala Kukanja“. Ovdje je, u ovim novinama, fa-mozno izvješće izvjesnog Ibrahima Hatlivoića sa jajačko-jezersko-šipovačkih strana koji jedino vidi „usu-kobima“ neke „crvene beretke“, HOS „zelene kape“ i slično ga ne interesuje. Kao, uostalom, ni Ganića, ni „Slobodnu Bosnu (i Hercegovinu)“.

U SUSRET SVJETSKOJ IZLOŽBI
„EXPO '92“ U SEVILJI

NAJVEĆA SMOTRA LJUDSKOG STVARALAŠTVA

- U sunčanom španskom gradu Seviliji očekuju ove godine više od 18 miliona posjetilaca najvećem izložbenom spektaklu
- Smotra raznovrsnih dostignuća dvadesetog vijeka i projekti za 21. stoljeće
- Naša zemlja se u posljednji čas uključila da učestvuje na ovom jedinstvenom skupu cijelog svijeta

Pomalo neočekivanim sticajem okolnosti, istorijskih događaja i obilježavanja određenih slavnih godišnjica, ali i od ranije usvojenih programskih međunarodnih obaveza, Španija je ove godine, kao malo koja zemlja do sada, domaćin za tri veoma značajne i u svjetskim dimenzijama priredbe. Zbog toga će ova privlačna zemlja na sunčanom Pirinejskom poluostrvu biti tako reći preko cijele ove godine u živi interesovanju bezbrojnih ljudi s svih kontinenta i najrazličitijih zanimanja ili bilo kakvih opredjeljenja.

Radi se o tri zaista svjetska spektakla. Dok se u Barseloni i nekim drugim gradovima Španije održavaju Ljetne olimpijske igre, koje već sada, a tako će biti i ubuduće, živo angažuju pažnju mnogih ljubitelja sporta širom svijeta, pa naravno i u našoj zemlji. Odranije je znano da će ove godine na veoma svečan način biti obilježen i ephalni događaj – otkriće Amerike. Tačnije, ove godine se navršava 500 godina od tatkog je čuveni svjetski moreplovac Kristofor Kolumbo, iako rođen Denovljani, dake Italijan, otkrio Ameriku, stupio prvi put na tlo tog do tada nepoznatog kontinenta. Ovaj događaj je posebno značajan za cijelu Španiju, jer je znano da je Kolumbo na to svoje ekspedicione ploviljeno putovanje pošao iz Španske luke u Barseloni i cijelu ploviljbu obavio uz pomoć ondašnjeg španskog vlastitara i drugih koji su mu materijalno pomogli u tom da istoriju svijeta do tada jednom od najznačajnijih poduhvata.

Ali, ono što posebno već mjesecima privlači

pažnju svjetske javnosti, to je predstojeća Svjetska izložba u sunčanom španskom gradu Seviliji, koja će, pod jedinstvenim nazivom „Expo '92“, biti već 20. aprila otvorena i trajeće punih šest mjeseci. Po nekim najavama, moglo bi se desiti da ta izložba bude pristupačna publici i nešto duže.

VELIKE PRIPREME

Pripreme za Svjetsku izložbu u Seviliju počele su još prije nekoliko godina, ali su zbog obimnih projekata mnogi radovi permanentno obavljani sive do sada. Tačnije, samo radovi na infrastrukuri izložbenog područja su dovršeni tek ovih dana, kada su i mnogi izložbeni paviljoni konačno dobili svoje završne oblike. A koliko je to obiman posao i šta je sve učinjeno u ovom gradu na obala rijeke Guadalquivir, govore samo neki osnovni podaci.

Na prostoru, koji se širi na preko 215 hektara podignuti su brojni paviljoni pojedinih zemalja, kao i tzv. opštii paviljoni za skupne izložbe određenih država. To je u stvari čitav jedan poseban grad sa pet određenih saobraćajnih središta, 250 drugih važnih objekata, jednom policijskom stanicom. Ureden je i veliki dječiji vrt, kao i posebna bolnica. Reprezentativni Centar za konferencije je središte okog kogase dalje nižu brojni objekti, kao što su bankarski, agenciski, turistički birovi, ali i znatan broj barova, restorana i drugih ugostiteljskih objekata.

Organizatori računaju da će „Expo '92“ posjetiti preko 18 miliona posjetilaca, od čega više

piše: Savo MARIĆ

od polovine iz inostranstva. Za dolazak u Seviliju je i u cijeloj Španiji modernizovan drumska, avionski, ali i drugi saobraćaj i povećan broj različitih saobraćajnih veza. Izgrađen je novi moderni auto-put od Madrija do Sevilije. U stvari, svih moderni auto putevi koji povezuju Seviliju čine čitav prsten auto puteva. A natom veoma frekventnom saobraćajnom prstenu postavljeni su moderne elektronski uređaji koji obezbijedu bržu i sigurniju vožnju motornih vozila.

Izgrađen je i novi aerodrom u Seviliji, koji omogućava najmanje četvorostruko veći promet aviona i putnika. Za motorizovane posjetioce obezbijedeno je i veliko, tako reći, marmotsko, parkiralište kapaciteta za 40.000 vozila. Za autobuse je ureden poseban parking-prostor kapaciteta za 1100 autobusa.

Posebnu atrakciju predstavljaju, ne samo međunarodni izložbeni paviljoni, već i raznovrsni zabavni programi, pop-rok koncerti, zatim kino-dvorane, podlijumi na kojima će se izvoditi raznovrsne folklorne priredbe i in drugih sličnih objekata. Do svih ovih punktova redovno će saobraćati mali izložbeni motorni vozovi turističkog karaktera.

NA ZEMLJI, RIJECI ILI U VAZDUHU

Izložbeni autobusi, kojima će se prevoziti posjetiocima sa jednog na drugi kraj ovog grandnog izložbenog prostora, prevozice posjetioce besplatno. Oni imaju 13 stanica do kojih će redovno saobraćati. Dalje, izložbeni tramvaji će imati po pet vagona, svaki kapacitet za 25 putnika.

Suvremenim putem saobraćaće i tzv. jednošinski voz, koji će prevoziti po 4.200 putnika za jedan sat i to do svih najinteresantnijih punktova na izložbenom prostoru. Ali, nije zaboravljeno i plovida riječkom koja protiče

pored samog izložbenog prostora. U tom cilju će šest brodova, svaki kapaciteta za po 70 osoba, ploviti riječkom. Ali, i za ljubitelje visina i vožnje u visine, saobraćaće i tzv. višeći voz, odnosno moderna žičara sa 108 kabina, svaka kapaciteta za po 8 putnika. Ono će se uvisine od 20 metara i mati priliku da iz vazduha osmatraju celokupni izložbeni prostor.

Već je rečeno kako velikoj posjeti se nadaju organizatori. A za prijem brojnih stotina hiljada posjetilaca svakodnevno stoji na raspolaganju mnogobrojni hoteli, pansioni, apartmani, kao i veliki kamp, kapaciteta od 10.000 mesta. Posebnu atrakciju predstavljaju tzv. „ploveći hotelli“ sa ukupno 2000 postelja. To su u stvari pet brodova, tipa ruskih „Volgarkstarečih“ plovila, nabavljenih iz Rusije, koji će ploviti svakih 15 minuta sa posebnog riječnog pristaništa Svetske izložbe u Seviliji.

U POSLJEDNJI ČAS

Za razliku od niza ranijih godina i decenija, kada su se velike i značajne svjetske izložbe organizovale u raznim svjetskim metropolama ili velegradovima, i kada je naša zemlja redovno učestvovala i na vrijeme obavljala sve pripreme za takve nastupe, ovog puta je dosta dugo trajala neizvjesnost da li će Jugoslavija, ili onaj dio što je od nje ostao, učestvovati na Svjetskoj izložbi u Seviliji. Zbog poznatih kriznih, a kasnije čak i ratnih, neprilika u našoj zemlji, nije bilo ni saglasnosti, a, bogne, ni sredstava, da se i naša zemlja nađe među ostalim zemljama svijeta na ovoj jedinstvenoj smotri.

Ipak, srećom, skoro u posljednji čas se našlo zadovoljavajuće rješenje ovog problema. Organizovanje izložbe u specijalno za nju izgrađenom jugoslovenskom paviljonu preuzeo je Trgovačka komora Jugoslavije, pa se pak uspješno da se u posljednjem trenutku obave svih građevinskih radova, nabavi potrebna oprema, razna komunikacijska sredstva, kao i video i druga oprema. Iako je preostalo do otvaranja ove izložbe vrlo malo vremena, kako je izjavila Ana Bruić, sekretar Trgovačke komore Jugoslavije, organizatora YU-izložbe u Seviliji, sve će biti na vrijeme i u potpunom redu obavljeno do dana otvaranja izložbe.

A da bi predstavljanje naše zemlje, u prvom redu njenih privrednih, kulturnih i drugih dostignuća i sadašnjih mogućnosti, bilo što potpunije, postoji mogućnost da se zainteresovane firme, organizacije i preduzeća, mogu još uključiti u to predstavljanje svijetu preko „Expo '92“ u Seviliji. Prema cijenovniku Trgovačke komore za takvo učešće, prema određenim kategorijama toga predstavljanja, učesnici plaćaju od 2000 do 50.000 dollara. Pri tome valja imati na umu da samo ulaznica na Svjetsku izložbu košta 1000 dollara. Kakosao-pštavaju u Trgovačkoj komori Jugoslavije, učešće odnosno izlaganje na ovoj izložbi se može platiti i odgovarajućim kompenzacijama, prvenstveno u određenim uslugama.

Saznaje se da je već svoje prijave podnijelo više od 200 preduzeća odnosno privrednih i drugih organizacija iz naše zemlje, dok je poznata firma iz Beograda, „Brodoimpeks“ dobila i status generalnog izlagачa ili sponzora jugoslovenske izložbe u Seviliji.

IZ BAŠTINE ČOVJEČANSTVA

OGLEDALO SNOVA(2)

● Bez obzira da li su svoje snove objašnjavali kao milost ili neprilika, ispoljavanje viših, demonskih ili božanskih sila - kao što su činili narodi u prošlosti - ili kaonešto zbrkano, nesuvjedno, dakle, bezvrijedno - što je još uvijek gledači i mnogih psihologa - snovi su oduvijek svojom neobičnošću i svojevoljnošću privlačili pažnju ljudi diljem svijeta i u svim epochama. Bez pretenzije na sveobuhvatnu sistematizaciju, donosimo izbor raznolikih tekstova o snovima, i njihovim tumačenjima osoba koje su živjele u različitim vremenima i krajevima svijeta

Izbor: Alije ALIBEGOVIĆA

Postoje snovi i postoje sudbine: mene interesuju naročito trenuci gdje se sudbina iskazuje preko snova.

Margerit Jursenar, kanadska književnica

SNOVI

Sjedio sam s prijateljem Fangom jedne večeri u Čistom Hramu. Naš razgovor se brzo mijenja i najposlje krenusmo da razgovaramo o čudnim snovima.

Fang mi ispriča sljedeće:

„Jednom sam sanjao neobičan san. Dospio sam u čudnu provinciju ukojoj su čuvari, visoko držeći helebarde, stajali ispred jedne crvene kapije koja je ličila na ulaz u carsku palatu. Krenuo sam istočnim stepeništem i primjetio ispred glavnog ulaznog hola dva ljuta oklopnika koji su stajali ispred dvije kule. Zelenokog i crvenokosog zaista je bilo strašno pogledati. Na centralnom postolju koje se uzdižalo u sredini hola, stajala su tri džina, svaki od njih bježe visok nekoliko desetina stopa, a tijela su im bila pokrivena niskama dragulja. Upitao sam nekoga da mene ko su ti ljudi i dobio odgovor: ‘Oni su polubogovi’. Slijedećeg trenutka prišlo sam u džinovima i jedan od njih me je upitao: ‘Zenima li te da vidiš svoj prethodni život?’ Pored mene stajala je čovjek u crnoj odori, koji me odmah izvede napolje; tako sam se ponovo obreo na istočnom stepeništu. Tusatam opazio kaluderu gdje sjedi na prostririci od trske i u ruci drži drenjeni gong. Lice mu je bilo izborano i sušićavo, sa izrazom tuge i promašenosti.

Pošto sam ga dobro odmjerio, vratili su me u centralni prostorijug gdje me je džin ponovo uzeo pod svoje: ‘Zeliš li da sazna nešto o svom budućem životu?’ Nije uspio ni da završi pitanje, a već je jedan od čuvara sko-

čio sa kule i zavitalo gozdenu kuglu koju je držao u ruci. Varnice zaiskriše u svim pravcima, a svaki džin i odaje u trenutku ispariće pred mojim očima. Potom me čuvat odvede do uskog grotla iz koga izvuče čovjeka savijenog vrata; njegova kosa bježe sparušena, a odijelo pocijepano. Shvatih: to sam bio ja. Pokušavao sam da se prisprijetim svim nedoličnostima koje sam činio u tadašnjem životu i gorko sam plakao. Tako sam se probudio“.

Fang je još dodao: „Jednom, dok je moja pokojna majka bila živa, usnio sam demona koji je u ruci držao zapisnik, sličan onim ilustrama koje čuvaju poreznici u malim oblastima. Na njemu je bilo zapisano ime moje majke. U tom trenutku rodak moje majke našao se pored mene i zajedno sa mnom molio demona za milost.“ Odbiti nam je da je demona za milost! Demon se obratio mom rodaku i upitao ga: ‘Kako ti, kao daleki rodak te žene, možeš tražiti tako nešto?’ Poskakujući od uzbuđenja uzviknuo sam: ‘Ako tvoja odluka zavisi od stepena srodstva, molim te, uzmi deset godina mog života!’ Demon je potvrdio klimnuo glavom i otišao. Nakon deset godina majka je umrla.“

Sasušavši priču, rekoh Fangu: „Ti izgledaš kao čovjek koji nije dugo živio, a kažeš da ti je život skraćen za deset godina. Koliko ćeš godina još da živjeti? Trenutak u kome ćeš i povijena vratu, približava se!“

Nakon ovih mojih riječi Fang je još dugo hodovalo svijetom potišen.

Juan Hung-lao (1568-1610), kineski pjesnik i prozni pisac

IZ „TUMAČENJA SNOVA“

Meni se čini da je i Aristandar dao sasvim srećno tumačenje Aleksandru Makedonskom kada je ovaj opsjedao grad Tir (Tyros) i kada je zbog velikog gubitka vremena, bezvoljan i tužan, imao osjećaj da vidi jednog satira (Satyros) kako igra na njegovu štitu; slučajno se tada u blizini Tira (Tyros) nalažio Aristandar u pratinji kralja koji je ratovao protiv Sirijaca. Time što je Aristandar riječ Satyros razdvajao na sa i Tyros, postigao je da je kralj preduzeo energetičnije opsadivanje grada tako da ga je ubrzao osvojio. (Igra riječi: sa Tyros = Tyros je tvój.)

Artemidor iz Efesa III Deldisa, II vijek nove ere

SPAHIJIN SAN

„Jedan starac, spahijski, pričao mi je kako je u snu isao kroz šumu, izšao u stepu i ugledao: u stepi dva brežuljka i odjednom se oni pretvorile u dvije ženske dojke, a između njih se uzdiže crno lice; mjesto očiju, na njemu dva mjeseca, kao beonjače, a on, pak, stoji među nogama žene, a pred njim - duboka crna ruka i - prijeti da ga proguta. Poslije toga počeo je slijedjeti, ruke se počeće treći po je otišao u inostranstvo doktoru Knajpu da se liječi vodom. Morao je sanjati tako nešto - bio je razvratnik..“

Lav N. Tolstoj

MAJKA JE KRIKNULA...

Ponekad, naročito u snovima, neki se prijator može vidjeti gotovo fotografskom jasnoćom. Za vrijeme drugog svjetskog rata jedna žena, rodom iz Filadelfije, vidjela je u snu brod „Oregon“ kako se sudara s jednim drugim brodom pored obale Nantuketa i ugledala je svog sina, koji je bio drugi oficir na „Oregonu“, kako se drži za splav s još nekoliko drugih. Njezin sin kriči probudi obitelj. Jutarnje novine potvrdile su sliku iz snova upravo onako kako je ona vidjela. Njezin sin se nalazio među malobrojnim preživjelim.

Džozef B. Rajn, američki psiholog

SAN AMERIČKOG UČITELJA

Bilo mi je približno četrdeset godina i vodio sam jednu državnu školu. Veoma zaukljiven svojim dužnostima, mislio sam o njoj noću u snovima, koliko i danju u radno vrijeme. Jedne noći sanjao sam da sam u razredu i upravo završio s učvodnim vježbama kad začuh kucanje na vratima. Otvorim vratu i ugledam nekog gospodina s dvoje djece, djevojčicom od jedanaest i dječakom od osam godina. Posjetilac isprijevapodio kako je nakon secesionističkog rata napustio svoj dom u Nju Orleansu i doselio se obitelji u ovu pokrajinu. Želja mu je da mi povjeri svoju djevcu na odgoj i obrazovanje. Potom me upita koju su knjige potrebne te sam mu predao popis koji je odnio.

San se ovdje prekida, ali me se živo dožmio, a sliku oca i djece tako sam upečatljivo zapamtio da bih ih prepoznao bilo gdje (pa čak i) među stanovnicima Pariza ili Londona.

Kako sam se tek iznenadio kad sam suštradan nakon tog sna što isto kucanje na vratima kakvo sam čuo u snu, otvorio ih i ugledao pred sobom istog posjetilca i njegovo dvoje djece. Ostalo je slijedilo: vodili smo razgovor iz mog sna. Dodaо bh da mi je taj čovjek bio sasvim nepoznat. Nju Orleans je udaljen 1350 milja ili 2000 kilometara odavde, a ja se nikad nisam udaljio niti 100 milja, ili 160 kilometara od mog boravišta.

A.O. Ostlin, mirovni sudija u Midtaunu, država Nju Jork, 1901. godine

БОСАНСКИ ВИТРАЖИ

Слободан ЈОКА

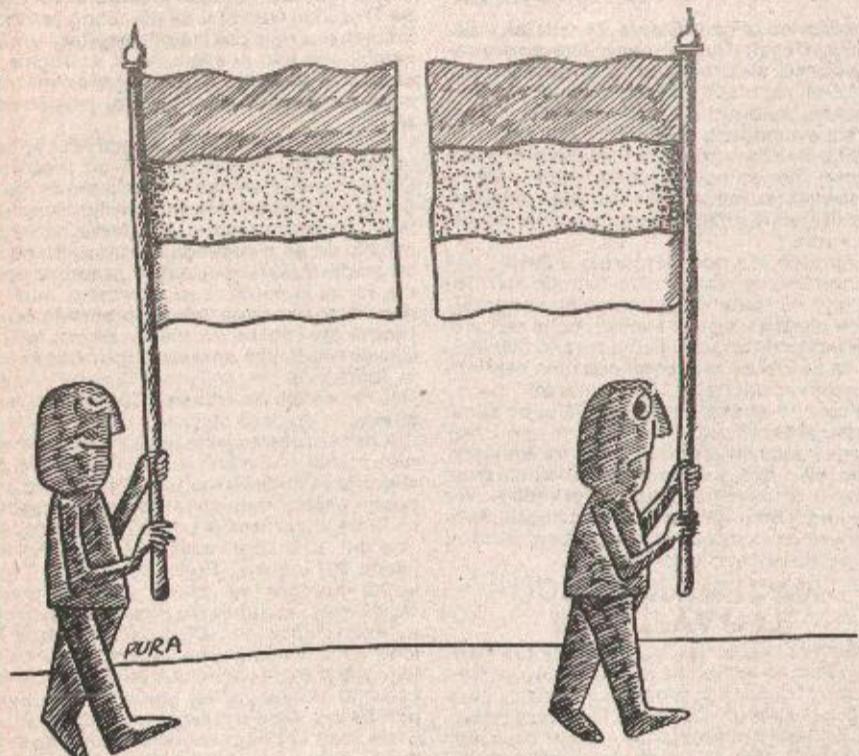
Барикаде, страже,
стално правду траже,
свак своје сне слаже
у шарене лаже —
босанске витраже.

Чежње да ублаже,
жеби да утаже,
кришом се кураже.
Горком сузом влаже —
босанске витраже.

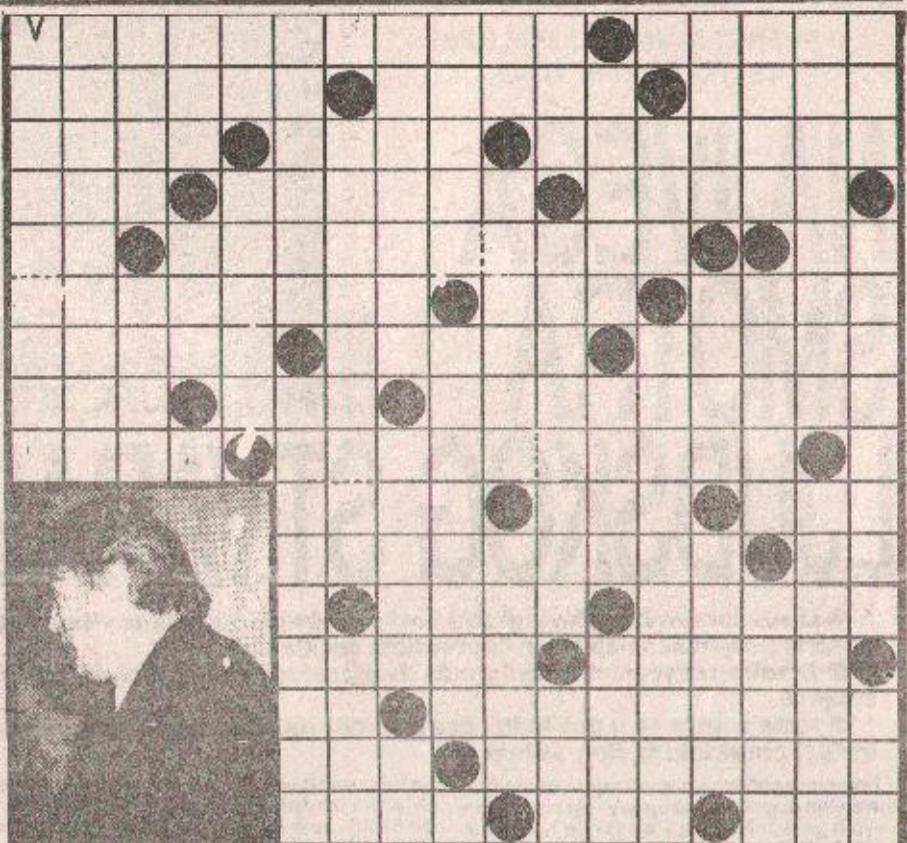
Стара мудрост каже
да јад не помаже
да се свак залаже
за снове најдраже —
босанске витраже.

Док се не искаже
осуде багаже,
до тад ће да важе
аршини бламаже —
босанске витраже.

БЕЗ РИЈЕЧИ

Рајко ПУШИН

У доњем попису налазе се ријечи разврстане по абецедном реду и броју слова. Ваш је задатак да их правилно размјестите у мрежу горње укрштенице. У ступац означен стрелицом упишите име и презиме селектора наше фудбалске репрезентације. Пријатна забава!

ВОДОРАВНО И УСПРАВНО:

11 слова: ИЗДРЖЛJIVOST,

10 слова: БОРИСЛАВКА, МИТАР МИРИЋ, ОРНЕЛА МУТИ,

9 слова: ЧЕСТИТОСТ, НЕРАВНОСТ, ПАТВОРИНА, СМЕЧИРАТИ, УМЕТАТИ СЕ, ЗАВОДНИЦА,

8 слова: АПАРТМАН, ИТАЛИЈАН, МАКАРОНИ, НАРКОТИК, ОНОВЧАТИ, УРИТМИТИ,

7 слова: ИМЕНДАН, НОТЕСИЋ, ВИТАЛИЈ,

6 слова: ЕМИСАР, ГАМАШЕ, ЉИЉАНА, ВАРОВИ,

5 слова: АЈАСИ, АРЕАЛ, БАТАК, ЕСКИМ, ГРЧКА, ИЛИРИ, ИЛТЕН, ИМАТИ,

ЛЕСТИ, МАЧКЕ, ОЛЕША, ОТИЋИ, ПАРАТ, СИРАК, СКОТИ, ТЕЧНО,

4 слова: АЛАН, АМЛИ, БАРИ, БОЈА, ДРИЛ, ЕСЕР, ИНАТ, ИВИК, КАДА,

ЉУТЕ, МАНА, МАРТ, ОРАН, РАТА, СРНЕ, ВИТО,

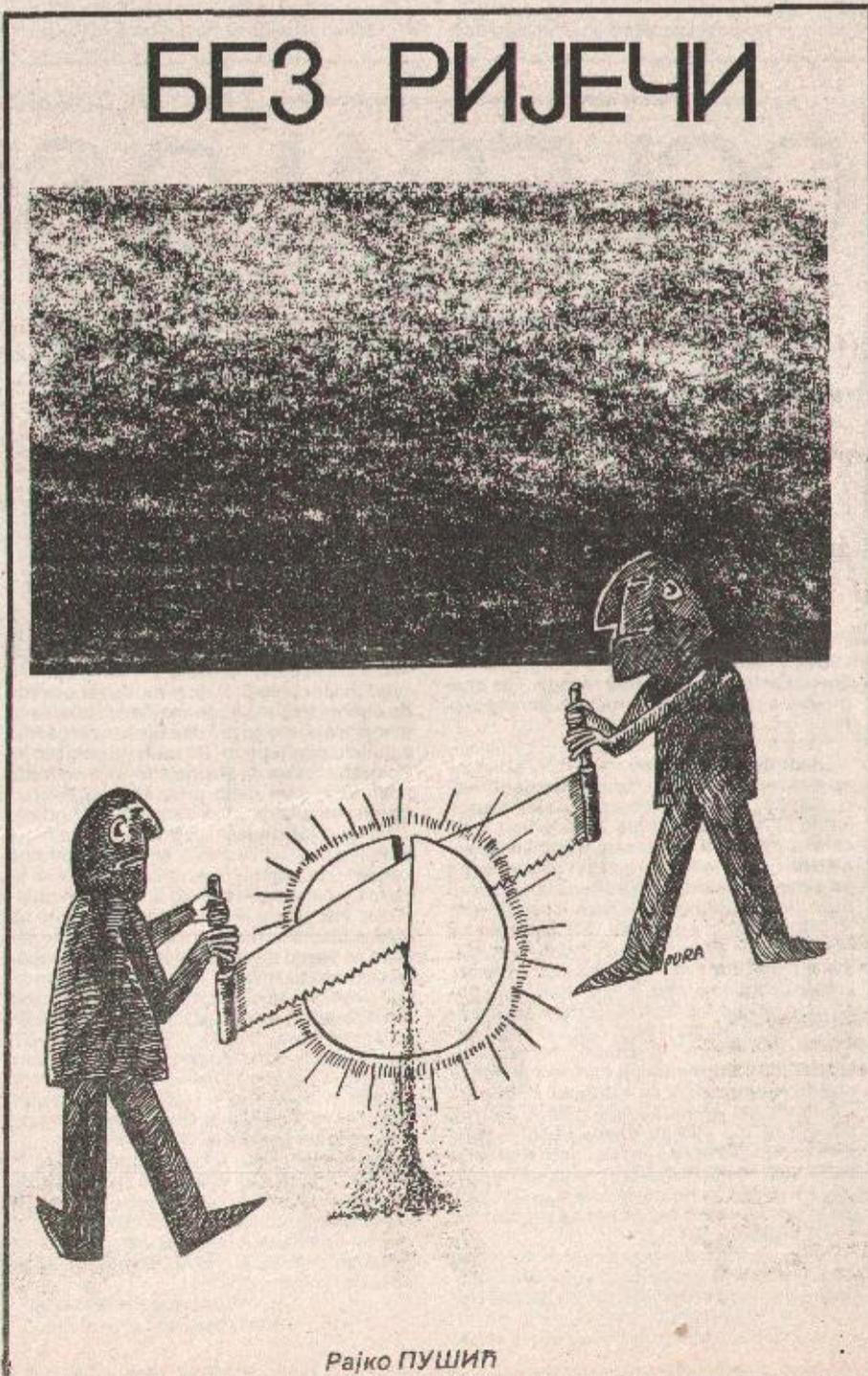
3 слова: АСТ, ЦОЛ, ЕРИ, ИЦА, ИНО, ИНО, ИРИ, ИТИ, МАН, ОВА, РАШ, РОК,

ШТА, ТАР, ТКО, ТРИ,

2 слова: АД, АЛ, ИМ, ОИ, РА, СИ, ЖВ.

Ж. ПЕТРОВИЋ

AUTOR: ŽELJKO PETRO VIĆ	BLUMICA SA SLIKE	STRUČNJAK ZA POS— LOVE OKO ELEKTR. ENERGIJE	PITER ODMILA	KONJ SIVE ULAKE	VRSTA PRAZNO— TINJA BACARI	REOMIR	GLUMAC FLIN	NEUTO— LJIVA GLAD	NOVI— MARKA, SLOBO— DANKA
FAHRETA JANIĆ	V								
PRAZI— TELJI— BALKANA						URES, NAKIT "NARODNO OSLOBOD. DODOR".			
OSOBINA OMOGA STO JE NETACNO									
BUŠKO KULIS			PORTORIK, TEMOR, ANTONIO OPADANJE						ВИТНОСТ, СУСТИНА (LAT.)
ADENDZIN— TRIFOS— FAT"				AMER, PISAC, IRVIN RADOMIR ODMILA		TETOVO			
DRŽAVNE BLAGAJNE						UBIRATI			
PJEVA— CICA PAVLoviĆ					PRIVREM, PAPIRNI NOVAC KRITI— KANTI				
ANTON ČEHOV.				KRIŽ IZVRŠLAC DJELA					
OSOBIT. POSEBAN		TRIPITI, PODNOŠITI GRČKO SLOVO					TONA		
SKUPITI SE U BOJ							BLUMICA GRANDI		
				NIS		LATINSKI PRIJEDLOG PONOVO			
							LDPOV		
				IZORANA NJIVA					
				LEP— SABJE					
				BORILIŠTE					
				NAVOD					

Рајко ПУШИН

НОВЕ ЗВИЈЕЗДЕ

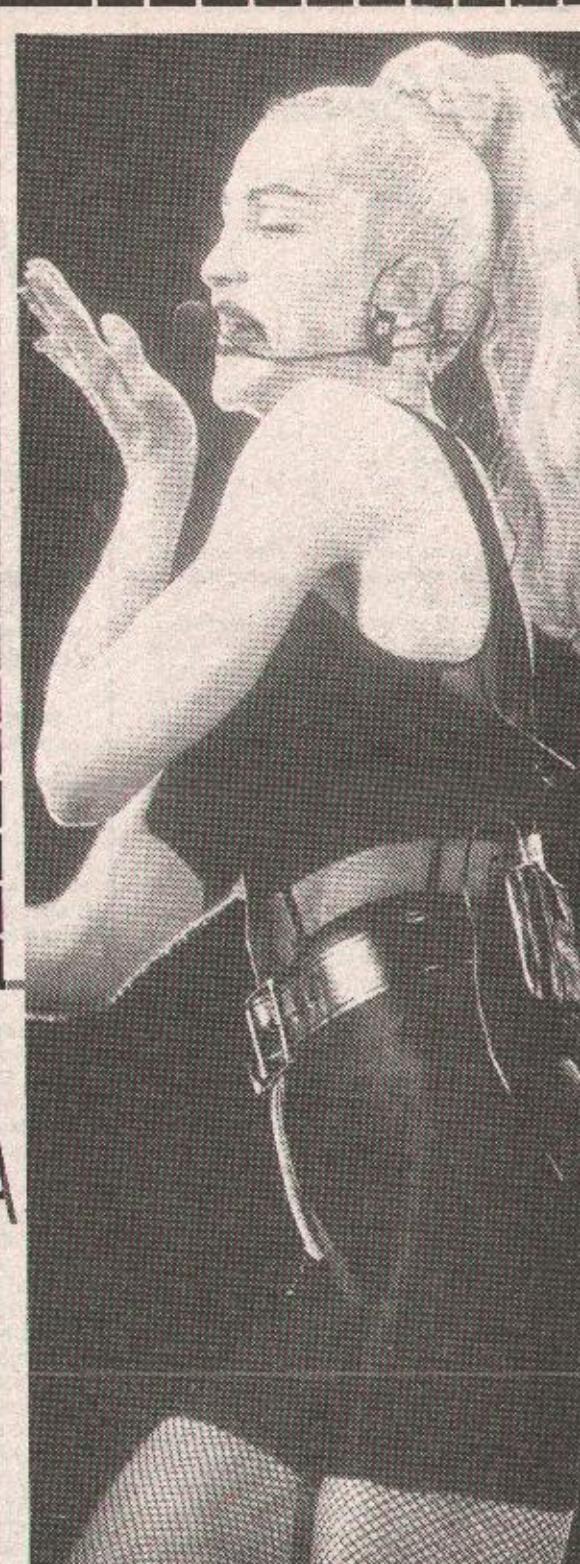

МЕЛИСА

Мелиса Етеридж је америчка пјевачица чији је дебитантски ЦК „Never Enough“ добио гомилу комплиментарног рок-критичара. Мелису упоређују са Маријом МекКи, а то је велики комплимент. Компанија „Исланд“ покренула је велику промоцијалну кампању за ову пјевачицу, чији се постери (попут овог који можете видjetи) ових дана налазе по готово свим америчким градовима.

ГЛУМИЦЕ: ШЕРИЛИН ФЕН

ОСВОЈИЛА ДЕЈВИДА ЛИНЧА

Шерилин Фен глумила је углавном у филмовима холивудске Б продукције, са ријетким изједињајућим респектабилнијим продукцијама. „Девет и по ноћи“ Западна Кингс. Онда је ангажована за улогу Одри у серији „Твин Пикс“ Дејвида Линча и Марка Фроста и све је за Шерилин кренуло на боље. И код нас, Шерилин Фен постала је изузетно популарна, као уставник и комплетна експлицитна глумица, прије свега због сцене из „Твин Пикса“ у којој једе трешњу. Све са петељком. Тренутно Шерилин снима филм „Твин Пикс“, редитеља Дејвида Линча, чија је однедавно животна пратња. То мјесто преотеће је славно Изабели Роселини, звјездни најпознатијег Пиновог филма „Плави сомот“.

ОДИЈЕЛОЧНИ ЧОВЈЕКА

ЕЛЕГАНТНИ ХАМИЛТОН

Джордј Хамилтон, глумац познат по улози у ТВ-серији „Династија“ те као Дракула у филму недавно приказаном и на нашој телевизiji, „Љубав на први угриз“ Стена Драготија, елегантног човјека. Ево га у Арманијевом одијелу, кога је изабрао за улогу у филму „Кум 3“ Ф.Ф. Кополе. Иначе, Хамилтон посједује колекцију од 3175 одијела. Ни више ни мање!

КРИСТИ РЕКЛАМИРА ФАРМЕРКЕ

ЛИЦЕ НА ВРЕЋИЦИ

Фирма Касоли досјетила се како ће што успјешније продати своје производе, osobito фармерке. Искористили су лице манекенке Кристи Карпингтон која је папирнате врећице молећиво гледа у купца.

АРТИСТИ И МОДЕЛИ: Мадона и Жан-Пол Готије

ПЈЕВАЧИЦА СА СТЕЗНИКОМ

Мадону не треба посебно представљати — од „Like A Virgin“ преко „Into the Groove“ и „Like a Prayer“ до „I'm Breathless“ и „Vogue“. Њени хитови постали су дефинитивна поп-колекција осамдесетих, а сасвим сигурно и деведесетих. Велика, каква несумњиво јесте (у тржишном или у уметничком смислу). Мадона сарађује само са највећима. Видимо је на фотографији Фила Хемета одјевену у креацију једног од највећих модних кр-

еатора данашњице Жан-Пол Готијеа. „Моје је модно мишљење увијек било у истом духу као и Мадонино.“

Иако је надахнуће било обострано, то је њена оригинална идеја“, коментарише Готије свој ангажман за Мадону.

Иначе, Готије је виђење Мадоне темељио на амблематичном модном предмету — стезнику. Иако традиционално дио интимног рубља, корзет се сада појављује као горњи, видљив дио одјеће.

СТОПЕТА ГОДИШЊИЦА КОКА-КОЛЕ

Coca-Cola
DELICIOUS
BEVERAGE
Delightfully
Refreshing

ТО ЈЕ ОНО ПРАВО

Легенда о кокаполи почине крајем прошлог вијека када је Джон Пембртон, апотекар из Атланте, створио сируп против главобоље, давши му прво обичну, а затим газирану воду. Тако је направио освјежавајуће пиће које ће стотину година послије бити проглашено најславнијим пићем.

Тако се родио мит који је у Европу допловио заједно са америчким цигаретама и чоколадом. Данас, попут друге, чак и мајчиног овисника. Кока-кола је током историје једва нешто промијенила у првобитном изгледу и окusu, али је дефинитивно непромијењена остала темељна формула, онај тајанствени седми елеменат (од тринаест).

Након тих стотину година предмет је теза и ауторских тестова маркетинга и публицијета. Енди Ворхол је направио од ње заставу поп-арта. Постала је симбол капиталистичког свијета, као што су срп и чекић били кредо марксистичког. Дио је америчког сна попут шерилине и Мекдоналдса. Сваки дан у 155 земаља свијета наручи се три стотине милиона трбушастих бочица, па се њезин успјех не може поредити ни са чим.

KURNAJ

YU PRESS
FORMIRANJE JEDNONACIONALNIH LIGA

FUDBAL OSTAO NA BARIKADI

Nesretna i neuspješna politika skupije koštala sretan i uspešan sport u Sloveniji i Hrvatskoj. Rezultati i posjeti na utakmicama fudbalskih i košarkaških prvenstava Slovenije i Hrvatske na najbolji način potvrđuju. Istina, Slovenci i Hrvati su vrlo lako i brzo napravili situaciju kada u svim većim gradovima ove republike žive zajedno Hrvati, Muslimani i Srbi, skoro je nemoguće izvršiti kakvu podjelu na nacionalnoj osnovi. Ali, one su već učinjene, što potvrđuju i svakodnevne bezbrojne barikade i sukobi u više mesta BiH.

ŽELOJ I SARAJEVO U DVije LIGE

Sobzirom na to da je u Bosni i Hercegovini, zavisno od toga gdje je koji narod u većini, u modi formiranje raznih SAO, HAO, MAO (srpska, hrvatska ili muslimanska autonomna oblast), može se desiti da Željezničar igra u Srpskoj, a Sarajevo u Muslimanskoj ligi.

Kako?

Zato što se Željezničarov stadion „Grbavica“ nalazi u opštini Novo Sarajevo, gdje je najbrojniji srpski živalj, a olimpijsko Koševio pripada Centru, gdje je najviše Muslimana.

Na prvi pogled smiješno, ali kakva su luda vremena, nije i nemoguće.

vili svoja nacionalna prvenstva. Uskoro će na sličan način biti pregažen i sport u Makedoniji i Bosni i Hercegovini.

Makedonci će, vjerovatno, bez većih teškoća formirati republičku ligu, međutim, to će sa Bosnom i Hercegovinom ići vrlo teško.

POSLJE KONSULTACIJE KOMESARA ZA BEZBJEDNOST FSJ SA NADLEŽnim ORGANIMA

IGRA SE U MOSTARU?

BEOGRAD — Prigovor Nišlja, takmičarskim organima oko odlaganja utakmice Velež-Radnički prilično je uzbukala strasti u Zajednici prvoligaša i FSJ. Rukovodstvo Radničkog je tražilo da se meč odloži zbog nestabilne situacije u ovoj regiji, odnosno (ne)mogućnosti dolaska u Mostar, jer su specijalni prevoz otkazale i vojne vlasti!?

Komesar za bezbjednost FSJ Jovo Popović, obavio je niz konsultacija sa nadležnim organima gradskog SUP-a kao i MUP-a u BiH. Takođe, konsultovan je i FK Velež iz kojeg stižu glasovi da je trenutna situacija

„prilično normalizovana“, ali ako dođe do njenog pogoršanja, sigurno da će se „zbog opšte sigurnosti raspravljati i o odlaganju“.

— Prema sadašnjem stanju, utakmica u Mostaru će se sigurno igrati. Obavljene su sve pripreme radnje, tako da se nadamo najboljem. Žalba Radničkog je odbačena kao neargumentovana. Odredili smo da meč u Mostaru bude s epitetom „visokog rizika“, a specijalni posmatrač biće Irfan Trutinjakao je Milovan Nikodinović, generalni sekretar Zajednice prvoligaša.

S.P.

ZBOG OPTUŽBE I KLEVETA NA RAČUN SUDIJA OD TRENERA RADA

DVA MEĆA ZA MANOJLOVIĆA

BEOGRAD — Trener rada Tomislav Manojlović početkom drugog dijela sezone izrekao je pregršt optužbi na račun sudija u sredstvima javnog informisanja. Optužio je posjet meču njegovog tima sa Sarajevom, u gostima, da su „ljudi u crnom“ posebna „vrsta mafije i lopova...“ što se odnosila na M. Simića, i S. Jankovića. Disciplinska komisija FSJ povela je postupak protiv Manojlovića, zatražila i izjavu od njega. Me-

dutim, učitelj „gradevinara“ se nije oglasio...

Poslije svega, „disciplinci“ su donijeli odluku da se Manojlović zbog kleveta fudbalskih radnika kazni sa dvije utakmice zabrane vođenja ekipe u prvenstvu! Međutim, sankcija još nije punovažna. Praktično, Manojloviću je ostavljena mogućnost žalbe, a ako to ne буде učinio, po okončanju postupka kazna će postati pravosnažna.

S.P.

gućoj osnovi — nacionalnoj. Primjera koji to potvrđuju je mnogo.

Najdrastičniji je onaj iz Republike fudbalske lige kada Mladost iz Širokog Brijega (Lištica), za koju uglavnom igraju Hrvati, ni po koju cijenu nije htjela putovatinu Sokolac, gdje najvećim dijelom žive Srbi, lako je domaćin Glasinac obezbjeđivao jaku policijsku pratinju i u dolasku i u povratku. Veliko je pitanje da li bi, na primjer, Borac iz Banje Luke ili mostarski Velež igralo u bosanskohercegovačkoj ligi, a slično je i sa Leotarom ili Izkrom iz Bugojna, koja je još prije dve godine bila protiv jedinstvene lige. Bugojanci su i tada bili za hrvatsku varijantu, koju bi i danas rado vidjeli u svojoj ligi (hrvatskoj).

Ako bi, ipak, svi klubovi i prislati na igranje u bosanskohercegovačkoj ligi, ko bi mogao garantovati bezbjednost na stadionima ili dvoranama. Tim prije što su već danas mnogi M(S)UP-ovi podijeljeni na nacionalne. Uostalom, koji će to roditelj puštati svoju djecu da putuju i igraju utakmice u krajevinama gdje žive „naprijatelji“.

Zbog svega ovoga nisu daleko od istine tvrdnje pojedinih sportskih radnika da Bosna i Hercegovini uskoro predstoji formiranje ili jednonacionalnih klubova, ili hrvatska, muslimanska i srpska liga, nakon koje bi se negdje u bijelom svijetu iz bezbjednosnih razloga igrao turnir prvoplaširanih i šampiona suverene Bosne i Hercegovine.

GLINSKA INICIJATIVA ZA OSNIVANJE SPORTSKOG KUPA U BORILAČKIM VJEŠTINAMA NA BANJI I KORDUNU

VITEŠKI ŠTIT »DRAGIŠA STEFANOVIĆ«

● Trajno obilježavanje uspomene na velikog sportistu i borca Dragišu Stefanovića — svakako je dirljivi i plemenit primjer očuvanja sjećanja na borbu Krajšnika za slobodu

GLINA, marta — Grupa uglednih Glinjana (M. Čučković, M. Arbutina, C. Stefanović, N. Korica, M. Pađen, M. Demić, D. Opačići i R. Boromisa — koji tvore i Inicijativni odbor) pokrenula je inicijativu da se u trajni spomen na hrabrog krajškog borca Dragišu Stefanovića (poginulog juna prošle godine na Baniji) — osnuje sportski kup u borilačkim vještinama, za viteški štit „Dragiša Stefanović“. Inače, malo je poznato da je ovaj hrabri Banijac bio jedan od naših vrhunskih sportista — viceprvak Jugoslavije u poluteškoj kategoriji kung-fua.

Zamisljeno je da bi se takmičenje u ovom sportskom kupu odvijalo u svim disciplinama borilačkih vještina (rvanje, karate, džudo, kung-fu, i druge), i ove bi se godine takmičili samo sportisti iz Jugoslavije, što nikako ne znači da već možda iduće godine ne bi došlo do internacionalizacije ovog kupa. Takmičenjabe se, za sada, odvijala u Glini, Topuskom i Vrginmostu, ali ona bi svakako bila proširena i na druga mesta u Republici Srpska Krajina. Glinska inicijativa grupa nije još za sada odlučila o početku ovog

sportskog kupa, ali bi finale kupa bilo 28. juna, na dan pogibije Dragiše Stefanovića. Ova (sportska) manifestacija bi imala isključivo sportski karakter. Glavna nagrada pobedniku Kupa bio bi viteški štit — oblika i izgleda kosovskog štita. Štit bi bio kujuški, odnosno ručno iskivan, što znači da bi imao i svoju unikatnu vrijednost. Za svaku vrstu borilačke discipline bi se izradivala po tri štita — zlatni, srebreni i bronzani, mada su predvidene i neke druge nagrade za takmičare nižeg ranga.

Štiti bi predstavljali sportske trofeje prelaznog karaktera, izuzev ako jedan takmičar odbrani štit tri puta uzastopno. Tada bi štit prelazio u trajno vlasništvo. Cijela ova manifestacija bila bi finansirana na sponsorstvom i dobrotoljnim prilozima. Za sada još nema sponzora, ali su se mnogi građani Gline odazvali apelu za davanje dobrotoljnih priloga. Trajno obilježavanje uspomene na velikog sportistu i borca Dragišu Stefanovića — svakako je dirljiv i plemenit primjer očuvanja sjećanja na borbu Krajšnika za slobodu.

A. ANUŠIĆ

PET MINUTA SA

— DARKOM LJUBOJEVIĆEM, KAPITENOM OMLADINACA FUDBALSKOG KLUBA BORAC:

IZ POSTELJE U PRVI TIM!

BANJA LUKA — Prošle sezone, nakon punih 11 godina, omiadinci Fudbalskog kluba Borac ponovili su uspjeh generacije Damira Splice i plasirali se u finale Kupa BiH. Ka ovom uspjehu predvodio ih je kapiten Darko Ljubojević. Ovih dana on se oporavlja nakon izvršene operacije meniskusa desne noge. Zahvat je metodom artoskopije izvršio čuveni hirurg dr Nebojša Popović.

● Povreda meniskusa je česta kod iskusnih fudbalera?

— U mojoj generaciji niko nije imao sličnih problema, a iskreno se nadam da će tako i ostati. U zadnjih godinu dana odigrao sam mnogo utakmica za omladinski i drugi tim Borca, što je iziskivalo mnogo napora. Povreda je možda mogla doći i kao posljedica preforsiranosti, ali o tome neću više da razmišljam. Operacija je uspješno izvedena i ja se odlično osjećam. Za sada

mogu lagano da hodam i očekujem da će za mjesec dana početi trening.

● Trener Smilšek za tebe ima samo riječi hvale. Kako saznajemo, bio si u nekim kombinacijama za prvi tim?

— Nagovješteno mi je da bih mogao zaigrati protiv Veleža, ali je onda došla ova nesretna povreda i sve moje nade da će obući dres protivim za sada su pale u vodu. Međutim, to me nije obeshrabril, već, naprotiv, sam povećao želju za radom. Do jeseni ću se slijegi dobro pripremiti, jer samako sam „fit“ mogu istaći kandidaturu za prvi tim.

● Bio si kapiten ekipe koja je došla do finale kupa BiH. Igrač zadnjeg veznog. Na pragu si prvog tima. Mnogo sličnosti sa počeciima blvšeg igrača Borca koji sada igra u Grčkoj, Damira Splice?

— Damir je odličan igrač i pravi voda tima. Biću presret-

Darko Ljubojević: Na jesen u prvi timu?

an ako budem imao tako uspešnu fudbalsku karijeru. Nadam se da će se Borac najzad početi oslanjati na igrače iz svoje škole, te da ćemo ja i moja generacija dobiti pravu šansu da se dokazemo. Životna želja mi je da zajedno sa svojim vršnjacima Vukeljom, Buhćem i Muratovljem, sa kojima sam i u drugom timu, zaigram na Gradskom stadiionu u dresu prvotimca Borca.

— Zahvalio bih doktorima Vehaboviću i Popoviću na izvanrednoj brizi za moje zdravje. Takode me dirnula i pažnja mojih drugova i trenera koji su me redovno posjećivali i interesovali se za moj oporavak-završava Ljubojević.

J. KADRIĆ

EMIR MAŠIĆ, SEKRETAR OPŠTINSKOG RUKOMETNOG SAVEZA, O SITUACIJI U KOJOJ SE NALAZI NAJTROFEJNIJI BANJOLUČKI SPORT

VRIJEME ZA ALARM

● „Ličina“ pred gašenjem? ● Uzroci subjektivne prirode ● Takmičarska komisija i sudska organizacija se prilagođavaju uslovima ● Mora se korigovati i ukupan društveni odnos prema rukometu

BANJA LUKA — Rukomet, kao najtrofejniji sport u ovom gradu, u posljednje vrijeme preživljava vrlo teške trenutke. Poslije osvajanja Kupa IHF prošle godine, od strane Borca, stvari su krenule nizbrdo. Odlažak nekih igrača i povrede najboljih, koji su ostali, imali su za posljedicu loš plasman i borbu za goli prvoligaški život. Ali, Borac će sigurno smoci snage da se izvuče iz ovako teške situacije, tim prije što su se ključni igrači oporavili i što sa njima tim po kvalitetu spada u sam vrh jugoslovenskog rukometa.

Ovaj sport u Banjoj Luci, međutim, mnogo duguje i „malim“ kolektivima, Rukometnim klubovima „Rade Ličina“ i Borac II, koji za mnoge mladiće predstavljaju jedan vid „kaljenja“. Prije nego što obuku dres aktuelnog pobjednika Kupa IHF. Dijeleći sudbinu nižerazrednih klubova, ove ekipe ne samo da imaju problema, već prijeti i njihovo gašenje. „Rade Ličina“ je, kako se čini, u sličnoj situaciji.

— Druga polusezona Republike rukometne lige, grupa

Sjever, trebalo bi da počne četvrtog aprila. Iz „Rade Ličine“ nije stigla najava o odustajanju od takmičenja. Znamo, međutim, da klub „ne radi“... ne trenira, ne priprema se za utakmice. Finansijski dug postoji, ali to nije pravirazlog ovakve si-

tim, pogrešno shvaćeno od strane Igrača. „Rade Ličine“ rezultiralo je prestankom treninga iigranja mladića iz redova ovoga kluba. Njihov prvi trener Bajić, čiji autoritet jedino postoji, nalazi se u redovima rezervnog sastava JNA. Bezusp-

„ASTRA“ USTUPILA PROSTORIJE

Malo je poznato da Opštinski rukometni savez nema svojih prostorija. Ljudi iz Saveza prepričeni su sami sebi i snalaze se kako umiju. Privatno preduzeće „Astra“ izišlo im je u susret, te prostorije ove firme koriste i banjolučki rukometni aktivisti.

— SOFK-a nam nije ustupila svoje prostorije, mada mislim da je bila dužna to da uradi. Stoga sam prisiljen da dokumentaciju banjolučkih rukometara držim kod svoje kuće. U svakom slučaju, zahvaljujući smo rukovodstvo „Astre“ za razumijevanje na koje smo kod njih našli — kaže Emir Mašić.

tacije. Uzroci su subjektivne prirode. Rukometni klub „Mladost“ se takmiči u Krajiskoj ligi, za koju se ne zna kako i da li će se održati. Stoga je odlučeno da, radi poboljšanja kvaliteta neki rukometari iz ovog tima budu posuđeni „Ličini“, te je tako i izvršena njihova registracija. To je, među-

ješno su pokušali da ga zamijene Aco Antonić i Smajo Arapović. Takmičarska komisija i Opštinski rukometni savez pozivaju članove Predsjedništva kluba da se obrate ovim organima, da bi se zajednički pronašlo rješenje u cilju organizovanja kluba i nastavka njegovog rada — kaže Emir Mašić, sekretar

Opštinskog rukometnog saveza.

Takmičarska komisija i sudska organizacija su svjesne težine situacije i specifičnih uslova, te su se potpuno prilagodili uslovima i potrebama klubova. Rezultat toga su i tolerantni termini odigravanja utakmica, koji su uglavnom

BORAC II ISPRED „LIČINE“

Nakon prve polusezone, odnosno deset odigranih kola Republike rukometne lige sjever, banjolučki klubovi zauzimaju sedmo i osmo mjesto. Borac II ima osam bodova, uz dvije utakmice manje, a „Ličina“ je osvojila ukupno sedam poena uz jednu utakmicu manje.

dnevni, i neinsistiranje na putnim troškovima. Ovim se stvaraju preduslovi za odigravanje utakmica druge polusezone. Ukupan društveni odnos prema rukometnom sportu u Banjoj Luci, takođe je bio predmet kritike.

— Opštinski rukometni savez je ostao „na ulici“. Ne postoji prostorija u kojoj bi se čuvala

dokumentacija, održavali sastance. Ovi propusti se mogu pripisati naročito SOFK-Ilfordu za fizičku kulturu, jer nisu našli razumijevanja za ove probleme. Sudska organizacija je, takođe, „korodirala“. U Banjoj Luci nema sudija prve i druge kategorije, niti ima međunarodnog arbitra. Uopšte rečeno, rukomet u našem gradu, a i u BiH je degradiran u korist drugih republika. Postoje antagonizmi u Rukometnom savezu BiH i ne pamli se kad je zadnji put zasjedalo njegovo predsjedništvo. — dodaje Mašić.

Dakle, dani koji dolaze ne obećavaju baš mnogo banjolučkom rukometu, mada je on ovom gradu dao sve što je mogao. Zahvaljujući ovom sportu sagrađena je prva dvorana u Banjoj Luci. Opštinski rukometni savez ovog grada je jedini u Jugoslaviji svjesno gasio neke svoje klubove, pretvarajući ih u škole (Omladinac, Unis...). Ali, takve neiscrpne „izvore“ kao „Ličina“ ili Borac II grad mora sačuvati i ranije, a i danas nosioci igre banjolučkog prvoligaša pa i reprezentacije potiču iz ovih klubova. Možemo samo naslutiti kakve bi bile posljedice njihovog gašenja.

Dragiša KOŠČICA

SLOBODAN STARČEVIĆ, FK NAPRIJED

»OSMICE« NA TERENU I-U INDEKSU

● Mladi fudbaler Naprijeda uspijeva da spoji ono što malo ko uspijeva aktivno treniranje i studiranje ● Na vratima prvog tima Borca

BANJALUKA — U prošlone nedjeljom derbiju BSK-Naprijed pobjedu timu iz Mejdana donijeli su najviše igrači iz odbrane, koji su na odličan način zaustavljali i zaustavili napadne gradske rivale. Jedan od najboljih bio je dvadesetogodišnji Slobodan Starčević, momak koji u Naprijedu igra na dvojnu registraciju.

— Počeo sam da treniram se osam godina, u drugom razredu osnovne škole. Igrao sam tri sezone u kademima i juniorima Borca, a ovom je druga sezonu u Naprijedu. Pored mene, iz ekipa tzv. „mladog Borca“ u Naprijedu su još Samir Habibović i Branko Kovačević.

Trenutno Slobodan najčešće igra na poziciji prednjeg centarhalfa, a za svoje igre u jesenjem dijelu prvenstva nerijetko je dobijao ocjene „osam“. Koliko je važna njegova igra u obrani Naprijeda, poikala je i utakmica u Bosanskoj Dubici, kada nije igrao zbog povrede, a njegov tim izgubio sa glatkim 3:0.

Manje je, međutim, poznato da pored dobrobiti partija u dresu i kopačkama, Slobodan isto tako dobro prolazi i kao student Elektrotehničkog fakulteta. Na pitanje kako uspijeva da uklapi učenje sa obavezama na terenu, kaže:

— Fudbal treniram prvenstveno zato što ga volim. Svakodnevni trening mi je „ušao u krv“.

tako da mi ne predstavlja veliki problem stići na obje strane.

A obaveze na fakultetu zaista nisu male, jer je poznato da je elektrotehnički jedan od najtežih. Međutim, to ne smela Slobodanu da i u indeksu ima prosjek gotovo osam. Primjeri radi, najteži predmet — matematiku kod doktora Hajdukovića položio je sa ocjenom devedeset.

Bez sumnje, riječ je o vrijednom i upornom mladiću koji svoje znanje i energiju koristi na najbolji mogući način. Poželimo mu sreću na ova kolosijeka.

M. KURUZOVIĆ

TRENERI

● Hamdija Ceric, trener Naprijeda:

— Bez obzira na godine, Starčević je jedan od najboljih igrača Naprijeda. To je mladić koji u svakom trenutku zna što hoće i mislim da će za godinu-dvije zatruditi u prvom timu Borca. Krivo mu je što u zadnje vrijeme zbog potreba tima ne igra više istureni prema sredini terena, gdje mislim da mu je zbog dobrog pregleda igre i fizičkih predispozicija i mjesto.

● Nenad Gavrilović, trener mladog tima Borca:

— To je jedan okretnik momak, neosporno talentovan, koji se potpuno profesionalno odnosi prema obavezama u klubu. Mislim da već sada zaslужuje mjesto bliže prvom timu, a načelna politika kluba je da se nekoliko momaka iz mladog tima već od ljeta priključi prvom timu. U zadnjih godinu dana oni su znatno napredovali, kako igrački, tako i u shvanjanju da ne trebaju biti nestripljivi, jer se na njih najozbiljnije računa.

Slobodan Starčević u dresu Naprijeda

SPORTSKA STARINARNICA (525)

KAZNE SA ZADRŠKOM

● Na utakmici u Prijedoru, između Slavije i Krajišnika, koja je odigrana 28. maja 1933. godine došlo je do, po svemu sudeći, težeg ispadu, ali su akteri incidenta kažnjeni tek 31. januara 1934. godine!

Kada se medu malo onih koji dobro pamte zbivanja u krajiskom i banjolučkom fudbalu između dva rata povede ona uobičajena i uvek interesantna, draga rapsprava koja je generacija prednjačila po znanju, poneko hoće da kaže kako je ekipa čiju fotografiju danas prezentiramo našim čitaocima bila ako ne najjača, a ono osigurno među najjačim koje je GSK Krajišnik imao za dvije decenije svog uspešnog djelovanja. Oni slatkorječiviji, „okrivajuje uživjeđe“, potanko ističući kvalitete svakog igrača posebno. Naravno, o ukusima ne valja raspravljati, a pogotovo o predratnom fudbalu na ovim prostorima ne možemo sada mnogo govoriti, jer je savremenika tih događaja i zbivanja sve manje, sjećanja su,

kod živih, izbljedila, mnogo toga se pobrako. No, bilo kako bilo ne možemo se, ipak, oteti utisku da je ovo Krajišnik u jednom od svojih izuzetnih izdanja. Snimak je načinjen u mjesecu julu 1935. godine. Na sadašnjem Gradskom stadionu. Upozadini su prve tribine koje su podignute na tom sportskom poligonu, imale su krov „na jednu vodu“ i mogile su da privade oko hiljadu posjetilaca, ako se dobro stisnu. NASLICI SU: Adolf Podgornik, Ivica Bilić i Dinka Podgornik, lijevo se vidi gluhanjem grafički radnik Đuro Bertoli Aba, dobro znan starim Banjalučanima. Tragajući za dodatnim podacima, u našoj dokumentaciji pronašli smo podatak dajena sjednicu Poslovodnog odbora Banjalučkog nogometnog podsaveza, koja je održana 2. januara 1934. godine donesena odluka o tome da se za ovaj klub „čita“ Dinko Podgornik, dok će verifikacija uslijediti nakon priposlanja iskaznice od Z.N.P-a (Zagreb). Na sjednici Poslovodnog odbora 30. januara „čita se za S.K. Krajišnik Igrač Billić Ivica, dok će verifikacija uslijediti nakon odgovora J.N. Saveza“ (Jugoslovenskog nogometnog saveza). Naravno, i u to vrijeme bilo je nesportskih ispadu, pa su i kazne morale da se izriču. U dokumentaciji smo, takođe, pronašli odluku Kaznenog odbora BNP od 31. januara 1934. godine. Sjednici su prisustvovali: Živojinović, Čurčić, Milas, Matijević, Alhadžić, Kostić i Kuruzo-

vić. Tom prilikom donesena je odluka: „Kažnjava se Podgornik Adolf Igrač S.K. Krajišnika sa šest (6) nedjelja neigranja po paragrafu 13 starog Kaznenog pravilnika zbog deliktne na utakmici Slavija (Prijedor) — S.K. Krajišnik (Banja Luka) odigranoj 28. maja 1933. u Prijedoru. U kaznu mu se uređava izdržana suspendacija od mesec dana. Ostatak kazne izdržava se od objave ovog rješenja“. Prvo što pada u oči je podatak da je kazna uslijedila čak osam mjeseci nakon odigrane utakmice! Zašto se toliko čekalo, niko da-

nas, naravno, ne zna! Međutim, u dokumentaciji je evidentirano da su igrači Slavije: Ljubo Beloz, Vahid Čirkinagić i Orhan Čirkinagić kažnjeni sa jednim, tri i pet mjeseci zabrane igrajuće zbog „delikta na utakmici od 28. maja 1933.“ Možemo pretpostaviti da je tog dana došlo do tuče između Podgornika i ove trajice Prijedorčana, čim su im izrečene ovakve kazne.

L.P.

РЕПУБЛИЧКА ЛИГА БиХ ЗАПАД

КОЛО

18

ГАВРИЋ ШОКИРАО ГОСТЕ

ЕЛЕКТРОБОСНА 2(1) НАПРИЈЕД 1(0)

СТРИЈЕЛЦИ: Проле 45. и Гаврић у 85. минути за Електробосну, а Хабибовић у 85. минути за Напријед, судија: Јагодић (Босанска Градишча); 9. гледалаца: 500, жуту картон: Билић, Свитлица и Штркаљ (Електробосна).

ЕЛЕКТРОБОСНА: Крак 7, Билић 7, Ђано 8, Штркаљ 7, Хаджиносмановић 7, Свитлица 8, Проле 8, Јандрић 7 (Томић

7), Јелица 7, (Гаврић 9), Дервишић 7, Малић 8.

НАПРИЈЕД: Бојанић 7, Грачанић 7, Омеркадић 7, Старчевић 6, Јусуфагић 6, Јефтимић 7, Мехмедовић 5, Капић 7, Јулардинић 5 (Мракић 6), Хабибовић 8, Балабан 7 (Врховић 6).

ИГРАЧ УТАКМИЦЕ: Зоран Гаврић (Електробосна).

ЈАЈЦЕ — У занимљивој фудбалској представи домаћи су освојили два нова бода. Два стара спортска пријатеља за-

довољила су својом игром већи број љубитеља фудбала у Јајцу. Домаћи су кренули силовито, ређале су се шансе

ПЕТ МИНУТА НАКОН ДЕРБИЈА

НАЈСЛАЂА ПОБЈЕДА

ЈАЈЦЕ — Узбудљиво и драматично било је у дербију између Електробосне и Наприједа, јер је победник одлучен у самом финишу. Гол одлуке постигао је најбољи и играч утакмице Зоран Гаврић.

— Пресрећан што сам постигao одлучујући гол који нам је донио два драгоценa бода. Честитам гостујућим играчима на фер и коректној игри. Овакве побједе остварене у финишу сусрета су и најсладије.

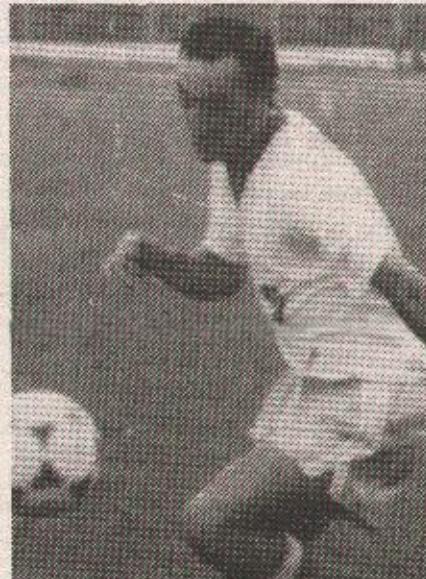
Тренер Бањолучана Хамдија Царић био је нездовољан након утакмице,

али је прозборио сљедеће:

— Доста квалитетна утакмица и до мајину честитам на побједи. Честитам и судијама који су били на висини задатака.

По завршетку дербија осмијех на лицу тренера домаће екипе Ивице Павловића, који је рекао:

— Изузетно тешка и динамична утакмица, у којој су моји фудбалери заслужено славници побједи. Гости из Ђаве Пуке приказали су секао солидна екипа.

МРАК НА „МРАЧАЈУ“: Милivoj Грачанић
фудбалер Наприједа

пред голом гостију, биљежимо двије у првом полувремену: у 16. минути Јелица се нашао „очи у очи“ са голманом Божаджићем, али је шутирао у ванјски дио мреже. У наредном 17. минути Пролеса само пет метара пуца право у голмана гостију. Домаћи допазе у вођство у 45. минути. Корнер је извео Малић, Гаврић који је ушао двије минуте раније отрпео је шутирао главом, а на одбацију попут кратко је притрчао Пролес и спровео у мрежу. У другом полувремену домаћи су играли повученије вребајући при-

ТАБЕЛА				
1. Слога (Т)	18	10	6(5)	2 38:16 25
2. Слобода	17	10	3(3)	4 35:16 23
3. БСК	18	10	4(1)	4 34:23 21
4. Електробосна	18	9	4(1)	5 25:20 19
5. Напријед	17	8	1(1)	8 26:22 17
6. Братство (К)	18	8	2(1)	8 27:29 17
7. Слога (ГП)	18	7	2(2)	9 24:35 16
8. Братство (БК)	16	6	5(3)	5 21:18 15
9. Подгрмеч	17	7	3(1)	7 30:28 15
10. Младост	17	6	4(3)	7 28:26 15
11. Слога (К)	17	7	1(0)	9 30:33 14
12. Борац (БД)	18	6	4(1)	8 22:24 13
13. Јубић	17	6	1(0)	10 15:27 12
14. Крајишник	18	5	4(1)	9 10:20 11
15. Борац (Д)	17	5	1(1)	11 18:37 11
16. Прекоуње	17	5	3(0)	9 11:26 10

ИДУЋЕ КОЛО (4. априла):

ГОРЊИ ПОДГРАДЦИ: Слога — Електробосна, Кључ: Братство — Слога (К)

САНСКИ МОСТ: Подгрмеч — Слога (Т), ВЕЛИКА КЛАДУША: Крајишник — Прекоуње

ПРЊАВОР: Јубић — Слобода, ВРНОГАР: Младост — БСК

БОСАНСКА ДУБИЦА: Борац — Братство (БК), ДРВАР: Борац — Напријед

СЛОГА (ГП) 3(0)

БРАТСТВО (К) 1(0)

СТРИЈЕЛЦИ: Старчевић 57. Валентић 64 и 75. минути за Слогу, а Петровић 51. минути за Братство, судија: Новак Петровић (Сански Мост), 8; гледалаца: 100.

СЛОГА: Г. Средојевић 7, Малбашић 7, Барач 7, Борац 6, Вејкић 6, Старчевић 8, Пехаджић 7, Шестић 7, Кухавица 7 (Савановић 7), С. Средојевић 6 (Пејић 6), Валентић 7.

БРАТСТВО: Нишан 5, Грбић 6, Дучановић 6, Медић 6, Шабић 6, Волаш 7, Јакуповић 6, Ђукић 6, Самарђића 6, Крандић 6, Петровић 7 (Музејиновић 6).

ИГРАЧ УТАКМИЦЕ: Ратко Старчевић (Слога).

ГОРЊИ ПОДГРАДЦИ — Тренер Слоге Мирко Слијепчевић прибојава се утакмице са Кључанима. Развод је повреда четворице стандардних играча у прошлом колу у Санском Мосту, али и гости су се уплашили домаћина. Као резултат таквог односа у првом полувремену виђен је фудбал „општинског нива“. Анемична игра успавала је малобројне гледаоце, а првоправа узбуђење додигло се у 30. минуту када је у казненом простору гостију у залету био срушен Пехаджић, али судија није уважио захтјев домаћина за једанаестерцом.

У другом полувремену друга прича. На терену као да је била нека „нова Слога“. Гол гостију у 51. минути као да је „пробудио“ домаћина. Јевокрпни нападач гостију Петровић умакао је одбрану Слоге и матирао истрачалог Средојевића. Међутим, велика радост гостију трајала је само шест минута. Агили Старчевић, најбољи играч меча, након центаршута прости је закуцао лопту у мрежу и изједначио на 1:1. На 2:0 повисио је Валентић у 64. минуту узвећујући помоћ младог и несигурног Нишана аисти играч поставио је коначни резултат у 75. минути.

Зоран ВАЈКИЋ

СЛОГА (Т) 4(1)

КРАЈИШНИК 0(0)

СТРИЈЕЛЦИ: Томић у 21. (једанаестерца) Трнинић у 50., Росић 78. Комељеновић у 80. минути, судија: Исмет Хасић (Бањалука) 8, гледалаца: 250, жуту картоњу: Дијаревић и Реджић (Крајишник).

СЛОГА: Лагунџија —, Билић 7, Шимунич 6, Бекарић 7, Телић 6, Велић 7, Трнинић 8, Томић 8, Васић 7 (Комељеновић 7), Вучић 6, Росић 7 (Шешић —).

КРАЈИШНИК: Миљковић 5, Диздаревић 6, Кесеровић 6, Чиркић 5, Речић 6, Ша-

чић 5, Пехић 6, Вученовић 6, Мухамедагић 7, Керановић 6, Махмутовић 5, (Сарајлија).

ИГРАЧ УТАКМИЦЕ: Синиша ТРНИНИЋ (Слога).

ТРН — Играчи Слоге остварили су још једну сигурну и уједиљиву побједу оставши тако у трци за прво место. У првом полувремену млади играчи из Велике Кладуше су успешни парирали домаћину који није успио да наметне свогу игру. Водећи погодак постигао је Томић из једанаестерца након што је Мирић руком спријечио да лопта уђе у мрежу. У другом полувремену домаћини су се разигрли, а епилог тога су три ефектна гола. У 50. минуту Бекарић је изврсно извео слободан ударац, голман кратко одбио лопту, а Трнинић је убацио у мрежу.

У 78. минути Томић је изврсним ударацем погодио пречку, а Росић је са гол црте убацио у мрежу. Четврти погодак постигнут је након комбинације резервних играча Слоге. Шешић је идеално послужио Комељеновића који је побовоао истрчалог голмана гостију.

Миодраг КУРУЗОВИЋ

БСК 3(1)

БОРАЦ (БД) 1(1)

СТРИЈЕЛЦИ: Зрилић 4. Врањеш у 47. и Дедукић у 87. минути за БСК, а Чаушевић у 29. минути за Борац; судија: Ибрахимбеговић (Босанска Крупа) 6; гледалаца: 200; жуту картон: Раковић (БСК).

БСК: Тешић 7, Карадžić 7, Топаловић 7, Марковић 6, Саламић 6, Врањеш 7, Зрилић 8, Раковић 6, Резовић - (Мехића 6), Аганбеговић 5 (Матић 7), Дедукић 7.

БОРАЦ: Достића 6, Зубовић - (Ачић 6), Музаферовић 6, Хајдиновић 6, Крупић 6, Зандац 7, Ђекић 6, Пелан 6, Чаушевић 7, Котур 7, Бакић 6 (Вујиновић 7).

ИГРАЧ УТАКМИЦЕ: Бењадин КАРАД (БСК)

БАЊАЛУКА — БСК је освојио два бода у сусрету са дубичким Борцем, али је игром потпуно разочарао. „Плави“ су дјеловали као „расхимован оркестар“. У првом дијелу у одбрани је дувало са свих страна, везни ред био је „без везе“, напад незинтресован, а у завршници и декоцентрисан. Сва је срећа што ни Дубичани нису били расположени за игру, што нису знати искористити бројне слабости у игри домаћина.

Први напад „плавих“ и затресла се мрежа Достића. Акције је започео Мехића, наставио Топаловић, а збуњену и ноншалантну одбрани гостију матирао је Зрилић. Само минуту касније Дедукић је био у прилици, али је његов ударац голман Борца одбио у корнер.

Прилику за изједначене гости су пропустили у 24. минути. На „полићу“ Зајлац је преварио Саламића, потом сам кренуо ка голу, али је Тешић храбром интервен-

цијом спријечио најгоре.

У 29. минути „хладан туш“ на „Чаирима“. Капитен БСК-а Марковић је просто додао лопту гостима, у овај поклон Чаушевић је претворио у гол.

Само што је почело друго полувијеме „плави“ су поново дошли у вођство. Са положаја лијевог крила Раковић је извео слободан ударац, убацио је лопту на „петерац“, а крај скамењења одбрамбених играча Бораца највише је скочио Врањеш и Достића мора да пошаље лопту на центар. Десет минута касније Дубичани су поново могли изједначити. Ачић је упутио одличан центаршут, а Чехајић за мало био прекратак.

И када се очекивала минимална побједа домаћина затресла се мрежа Достића. Стријелац је био Дедукић.

Жељко ТИЦА

ПРЕКОУЊЕ 1(0)

ЉУБИЋ 0(0)

Дана 29.3. навршава се 7 дана од кад смо изгубили нашег драгог

**БРАНИСЛАВА
(ЦВИЈЕ)
КОСИКА**

Тог дана посјетићемо његов гробизалитисама. Позивамо родбину и пријатеље да нам се придруже.
Ожалошћена супруга Мира, син Витомир, кћерке Јадранка и Бранкица, снаха Сафета, зетови Петар, Бошко и унучад.

000873

ТУЖНО СЈЕЋАЊЕ
на драгог супруга, оца и дједа

**БРАНИСЛАВА
КОСИКА**

Супруга Мира, син Витомир, снаха Сафета, унуке Виолете, Мирјам и Дијана:

000873

ТУЖНО СЈЕЋАЊЕ
на драгог тату и дједа

**БРАНИСЛАВА
КОСИКА**

Кћерка Јадранка, зет Петар, унучад Оља и Владимир.

000873

ТУЖНО СЈЕЋАЊЕ
на драгог тату и дједа

**БРАНИСЛАВА
КОСИКА**

Кћерка Бранкица, зет Бошко, унуке Адријана и Мирјана.

000873

ТУЖНО СЈЕЋАЊЕ
на драгог

БРАНУ

од брата Милана и Томе.

000869

ТУЖНО СЈЕЋАЊЕ
на драгог

БРАНУ

од нећака Милана

000870

ТУЖНО СЈЕЋАЊЕ
на драгог

МАНУ

Боро, Стана, Маца и Љубиша.
000871

ТУЖНО СЈЕЋАЊЕ
на драгог

МАНУ

Јока и Дубравко.
000872

ТУЖНО СЈЕЋАЊЕ
на нашег оца

**ЖИВКА ЖИКУ
(ВИДА)
ЈЕЖА**

Здравко, Гордана и дјеца
000875

ТУЖНО СЈЕЋАЊЕ
на нашег оца

**ЖИВКА ЖИКУ
(ВИДА)
ЈЕЖА**

Вид, Рада и дјеца
000875

Дана 29.3.1992. год. навршава се тужних 40 дана од смрти нашег драгог

Тог дана у 11 сати посјетићемо његов гроб, положити цвијеће и запити сувама.
Позивамо родбину, комшије, пријатеље да дођу посјетити његову вјечну кућу.
Супруга Мара, синови Зоран и Милан са породицом.

**ЖИВКА ЖИКЕ
(ВИДА)
ЈЕЖА**

Тог дана у 11 сати посјетићемо његов гроб, положити цвијеће и запити сувама.
Позивамо родбину, комшије, пријатеље да дођу посјетити његову вјечну кућу.
Супруга Мара, синови Зоран и Милан са породицом.
000875

ТУЖНО СЈЕЋАЊЕ
НА НАШУ ДРАГУ УЈНУ

**ВУКИЦУ
БУРЂЕВИЋ**

Милка и Љиља
000861

Дана 29.3.1992. године навршава се 12 тужних дана од смрти наше драге супруге, мајке и свекре.

**ВУКИЦЕ
БУРЂЕВИЋ**

Тим поводом желимо да захвалимо особљу Дома здравља Лакташи, изнад свегада Божани и особљу Хитне помоћи, те особљу КМЦ, одјел Неурологија.
Нисмо је могли сачувати од смрти, али је брижљиво чувамо од заборава.
С љубављу супруг Раде, син Златко и снаха Љиља.
000861

**МУХАРЕМ БРАЦО
СУБАШИЋ**

29.3.1986 — 29.3.1992.

Сањежношћује сјећамо оног ко је сјећања вриједан.
Његови: син ПЕЂА, кћерка ЂАНА и супруга ЈАЧА.
000809

**МАХМУТ
ЧАТАК**

29.3.1970 — 29.3.1992.

Вјечно ожалошћени: супруга Ајка, и дјеца Надија, Нихад и Ненад.
000818

**БИБЕ
ДУБИЧАНАЦ**

ПОРОДИЦА
000840

Тужним срцем и неизмјерним болом јављамо свим рођацима, пријатељима и знацима да је наш драги и никад нпрекоја син, супруг, отац, брат, дјевер и стриц.

**МИЛЕНКО
(Рајка)
САБЉИЋ**

несретним случајем изгубио живот као војник резервиста 27.3.1992. године у 39 години живота.
Сахрана ће се обавити 29.3.1992. године, а спровод креће испред куће жалости у 14 сати на гробље у Романовцима.
Ожалошћени: мајка Мара, супруга Љиља, кћерка Дијана, син Угљеша, брат Рајко, снаха Каћа, синовка Дане и остала тугујућа родина.

Обавјештавамо све пријатеље родбину да је након краће болести изненада преминула у 70 години

**ЈОВАНКА
КОЈАДИНОВИЋ**

Сахрана ће се обавити 30.3.1992. понедељаку у 14 сати на Новом гробљу у Бањалуци.
Ожалошћени: породица Којадиновић и Османовић.

МЈЕШОВИТО ТРГОВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ВЕЛЕ-ПРЕХРАНА“ БАЊА ЛУКА на основу одлуке директора објављује

ОГЛАС

за обављање послова на неодређено вријеме:

- шеф одјељења за техничку робу — 1 извршилац
- месар у пословници малопродаје — 1 извршилац

Поред општих услова прописаних законом, кандидати треба да испуњавају и сљедеће посебне услове:

- под 1 — 7. или б. степен стручног образовања економског смјера и 6 мјесеци радног искуства
- под 2 — 5. или 3. степен стручног образовања за месара и 6 мјесеци радног искуства.

Пријаву на оглас доставити на адресу: МТП „Велепрехрана“, Бања Лука, Дунавска 1ц, у року од 8 дана од дана објављивања.
Непотпуне и неблаговремене пријаве неће се узимати у разматрање.

„ИНЦЕЛ“ д.д. БАЊА ЛУКА
— Расписује —

ОГЛАС

За избор извођача радова дезинфекције, дезинсекције и дератизације објекта и круга „ИНЦЕЛ—а“

Заинтересовани извођачи треба да доставе своје понуде у року од 8 (осам) дана од дана објављивања на сљедећу адресу: Служба заштите на раду, д.д. „Инцел“ Бања Лука, Медено поље бб.

Као критериј приликом избора узет ће се у обзир цјена, начин и рокови извођења радова и гаранција за квалитет.

Извођење наведених послова вршиће се у пројектном и јесењем периоду.

PRIMA TOURS
PUTNIČKA AGENCIJA
БАЊА ЛУКА

НОВО! НОВО!

АУТОБУСОМ У ИСТАНБУЛ
РЕДОВНА ЛИНИЈА
АТП „АУТОТРАНСПОРТ“ ПРИЈЕДОР
ХИСАР ТУРИЗАМ ИСТАНБУЛ
ПОЛАЗАК ИЗ БАЊЕ ЛУКЕ
СУБОТОМ
ПОЛАЗАК ИЗ ИСТАНБУЛА
УТОРКОМ

ЦИЈЕНА ПОВРАТНЕ КАРТЕ:
5.300,00 ДИН. ПЛУС 50 ДЕМ.

МОГУЋНОСТ РЕЗЕРВАЦИЈЕ
СМЈЕШТАЈА

МИ НУДИМО НЕШТО ВИШЕ!
ТЕЛ. 12-810 и 12-814

"Zavod distrofijara"
biro - inženjering Izvole...

- grafika i dizajn
- obrada teksta
- sve vrste štampe
- statistička obrada podataka
- izrada programa
- nabavka računarske opreme
- obuka kadrava

Dodata da se dogovorimo...

Mi se nalazimo u Banja Luci
ul. Duje Ivezica bb
078/ 43-056, 39-208

MALI OGLASI

PRODAJEM povoljno kuću u Ramićima sa okućnicom, telefon 722-057.

(š 000835)

IZDAJEM kafić „KAFIĆ 22“ Ul. Sokolovac 82.

(š 00839)

MIJANJEM trosoban stan za manji nazivati od 15 do 19, 42-120.

(š 837)

IZDAJEM namješten dvosoban stan Fruškogorska 11, 240 DM telefon 42-532.

(š 00838)

Zenica - Banja Luka
Mijenjam stan trosoban za odgovarajući, telefon 072/36-911 (šizv. 20)

PRODAJEM izuzetno kvalitetne sadnice: jagode, maline, kupine, ribizle, šaljem pouzećem najmanje 20 komada, poštarnica kupca. Nada Četojević, selo Dublje, 37240 Trstenik (šizv. 10)

Grci studenti traže trosoban ili dvosoban namješten stan sa parnim grijanjem i telefonom, poseban ulaz, blizu Medicinskog fakulteta, plaćanje u devizama, telefon 61-721.

(š 00779)

PRODAJEM 4 dunuma zemlje, vođa, struja, objekat 8,50x7,50 pod pločom, šupa 4x3, 12 km od Banja Luke, motor od „lade“ 2102, štrikaču mašinu „singer“, telefon 64-582.

(š 000848)

MLADI bračni par bez djece traži jednosoban namješten stan, telefon 42-627.

(š 00847)

MIJENJAM stan u Rijeci za Banju Luku, telefon 051/267-613.

(š 000852)

IZDAJEM poslovni prostor u Trnu, Bratstva i jedinstva 153, 45 m² kafana ne dolazi u obzir, telefon 784-257.

(š 00853)

IZDAJEM jednosoban stan može studentima, Ul. Jovice Savinovića 103 A.

(š 000854)

MIJENJAM jednosobni komforan stan od 42 m², vlasništvo u Zagrebu, za odgovarajući stan, lokal i slično u Banjoj Luci ili Laktašima, informacije na telefon 46-052 (Duman) od 16 sati.

(š 00855)

MIJENJAM 2 apartmana od 38 kvadrata i 27 kvadrata sa garažom od 20 kvadrata za stan ili kuću u Banjoj Luci ili okolini Banje Luke, telefon 832-118, 832-122 od 7 do 15 sati.

1-3

IGM-PROMET
POSLOVNI CENTAR BANJA LUKA

TRN-LAKTAŠI

Tel. 784-402

TRN

Telefax: 784-395

Nudi širok assortiman:

- bakarni lim ● eternit
- tervol-staklena vuna
- željezna mreža
- stiropor
- ostali građevinski materijal

KOMPAK
KUĆE
ZIDNE
KITICE

* MUSIKALNI INSTRUMENTI

* MUSIKALNE KAZETE

* KOMPONCIJE DISKONCI

* MUSIKALNE LP-TEPE ZGLOBOVI *

ROZALICE

SALON - KTITOR

JEDINSTVENA PONUDA NAMJEŠTAJA
ZA VAŠ POSLOVNI PROSTOR KANCELARIJE,
SALE, KABINETE

ISPORUKA - ODMAH!!

BANJA LUKA - PAVE RADANA 2 TEL. 31-633
FAX 45-827

MTP DD MERKUR

telefon: 32-818
BANJA LUKA, A. ŠEREMETA „G“

RK „CENTAR“, „GOVĐAR“ i prodavnica „TEHNOMETAL“, podne obloge, tepisi, tapiseri, itisoni, dodite i uvjerite se u dobru ponudu.

BIS

INTERNATIONAL SERVICE P.O.

PP za međunarodnu špediciju, vanjsku i unutrašnju trgovinu, organizovanje međunarodnih sajmova.

usluge marketinga, sa p.o.
78000 Banja Luka, Veselina Masleša 20/III.
Tel. 078/12-880, 12-876 fax. 078/12-876

ATLAS

PRIJAVA TOURS
PUTNIČKA AGENCIJA
BANJALUKA

Novo! Novo!

ARcommerce

SARAJEVO

Od sada karte kod nas

avionom u:

Hamburg

Frankfurt

Hanover

Dizeldorf

Cirih

Istanbul

direktne letovi

Mi nudimo nešto više!

MJEŠOVITO PRODUZEĆE ZA PROIZVODNJU I PROMET OSVJEZAVAJUĆIH PICA, SIRUPA I VOĆNIH SOKOVA

bosanka

• Banjaluka: Benogradská 24 • Tel. 39-288 (centrala), 48-716 (prodaja), 34-832 (nabava) • Telefax: 33-585 • Diskontna prodaja: Vrbanja, tel. 45-336 Motel „Internacional“, tel. 32-777

PEPSI

VITAS sokovi

DD „INCEL“ BANJA LUKA EJ „INDUSTRIJSKE PLANTAŽE“

DD „INCEL“ — Ej „Industrijske plantaže“, u svom rasadniku „Laktaši“ u Mahovljaniima, prodaje šumski i hortikulturni sadni materijal, radnim danom od 7 do 16 časova.

Širokim assortimanom i veoma popularnim cijenama možemo zadovoljiti Vaše potrebe.

NAPOMENA:

Privatnim licima koja pošumljavaju slobodne površine posebno preporučujemo da imamo suđetski aris, smrču i sve vrste borova.

Informacije možete dobiti na telefone 35-545 i 780-018.

MJESEC BORBE PROTIV RAKA

01.-31. mart 1992. godine
ZAŠTITITE NAS

BORBA PROTIV RAKA — OBAVEZA SVIH NAS

- Znanjem u borbu protiv raka.
- Pravilnom ishranom u borbu protiv raka.
- Antistresom u borbu protiv raka.
- Zdravom okolinom u borbu protiv raka.
- Nepušnjem u borbu protiv raka.
- Pravilnim usmjerjenjem u borbu protiv raka.
- Redovnom kontrolom zdravlja u borbu protiv raka.

POMOZITE svojim PRILOZIMA HUMANITARNE AKCIJE DRUŠTVA, KAO I UČLANJIVANJEM KOLEKTIVNIM I INDIVIDUALNIM DRUŠTVOZA BORBUPROTIVRAKA BANJA LUKA 78000 BANJALUKA, Zdrave Korde br. 1

TELEFON: (078) 34-020
ŽIRO RAČUN: 10500-678-19158

KUDA?

KAKO?
KADA?

● KINA

KOZARA: TERMINATOR 2 (američki film) u 16, 18 i 20 sati.
VRBAS: U TIGROVOM GNIJEZDU (američki akcioni) u 17 i 19 sati.
U 21 sat - LOLITA (američki erotski)
PALAS: velika sala - RAKETAS (američki akcioni) u 10, 16, 18 i 20 sati.
maša sala - DEVET I PO NEDJELJA (američki film) u 17 i 19 sati.
U 10 i 21 sat - LJUBAVNI MARATON (američki erotski)
"Banja Luka-film" zadržava pravo izmjene programa.

● MUZEJ BOSANSKE KRAJINE

Stalna postavka.
DOM KULTURE
U velikom izložbenom salonu otvorena je izložba grafike akademskog slikara Irfana Handžića iz Zenice.

● DEŽURNA APOTEKA

Noću dežura apoteka „1. maj“ u Ulici Vladimira Nazora broj 19. Telefon 11-088.

● GALERIJE

UMJETNIČKA GALERIJA
U izložbeno-prodajnom salonu Umjetničke galerije izložba „Akvarelli crteži iz fundusa Umjetničke galerije“.

UMJETNIČKA GALERIJA „PELAGIĆ“

Zajednička izložba članova Ateljea slikara i vajara RKUD-a.

SPOMEN-ZBIRKA DRAGINJE I VOJE TERIĆ

Nalazi se u Ulici Vladimira Nazora broj 18.

GALERIJA-ATELJE „DACE-ŠIN“

Nalazi se u Aleji JNA broj 16.

● VAŽNIJI TELEFONI

SUP 92, Vatrogasci 93, Hitna pomoć 94, Bolnica 33-725 (stara bolnica), 38-111 (Papričevac), Autobuska stanica 45-355, Željeznička stanica 31-229, Taksi-stanica 22-222 i 12-330, Inspekcija 32-995, „Elektrobanjaluča“ 44-811 i 45-099, Servis za hitne popravke u stacionima (do 15 sati 45-552) (od 15 sati - 45-404), „Putnik“ 43-900, „Kompas“ 42-454, „Atlas“ 12-810, „Unisturist“ 41-576, „Turistibro“ 23-143, „Slavnik-Koper“ 31-113, Mladost BIH 39-835, „Kontinental“ 35-629.

● POLAZAK VOZOVZA ZA (PRIVREMENO)

SARAJEVO: 5.24, 12.30, 18, MOSTAR I ČAPLIJINA: 12.30, BIHAĆ: 5.00, 9.57, 20.20, BOSANSKI NOVI: 15.59 (veza za Bihać)

PUTNIČKI VOZOVI:

BOSANSKI NOVI: 5.00, 7.10, PRIJEDOR: 5.00, 7.10, 10.06, 14.40, 19.07, DOBOJ: 4.25, 7.12, 10.20, 14.45, 22.25

DOLASCI VOZOVZA IZ (PRIVREMENO)

SARAJEVA: 9.55, 20.17, MOSTARA I ČAPLIJINE: 15.59, BIHAĆA: 5.22, 12.30, 18.17, BOSANSKOG NOVOG: 5.29, 21.05.

PRIJEDORA: 6.18, 13.29, 18.46, DOBOJA: 5.52, 9.28, 13.23, 17.42, 21.56.

● POLASCI AUTOBUSA ZA (PRIVREMENO)

SARAJEVO: 7.45, 12.00, 16.00, MOSTAR: 6.00, 13.00, KRAGUJEVAC: 6.00, SRPSKA CRNJA: 13.00, ŠIBENIK (DO KNINA): 7.30, BEOGRAD: 5.00, 6.00, 8.30, 10.10, 10.15, 12.00, 15.00, 17.30, 23.30, NOVI SAD: 13.00, BIHAĆ: 5.45, 7.20, 11.00, 13.00, 17.50

NAPOMENA: Zbog situacije u Republici ogradujemo se o tačnosti reda vožnje.

MALI EKRAN ● MALI EKRAN ● MALI EKRAN

29. marta

PRVI PROGRAM

9.15 - TEST
9.30 - PREGLED PROGRAMA
9.35 - NINDŽA KORNJAČE - crtana serija
10.00 - MUZICKI TOBOGAN - program za djecu, VI/9
11.00 - CRTANI FILM
11.05 - EMISIJA ZA POLJOPRIVREDNIKE
12.00 - CRTANI FILM
12.05 - KONCERT U PODNE: BARSELONSKI TRIO
12.45 - CRTANI FILM
13.05 - EIN IZ GRIN GEJBLZA - seriski film, III/4
13.55 - CRTANI FILM
14.00 - VIJESTI
14.05 - NOĆ I DAN
16.05 - POSLE 2000-te, naučno-popularna serija
16.50 - DNEVNIK I
— EPP
17.10 - DIVLJA ŽURKA — američki igrani film
18.45 - ŠOU DUŠKA DUGOUŠKA - crtana serija, VI/26
19.10 - CRTANI FILM
19.15 - LAKU NOĆ, DJECO
19.20 - OPUS
19.30 - DNEVNIK II
20.15 - TV-SPOT
20.20 - IGRANI PROGRAM: SUMNIVO LICE
— EPP
21.15 - LA SET — MEGAMIKS: KUSU, KUSU
22.50 - VIJESTI
23.05 - NOĆ I DAN
— STOZOM SLAVE — igrana serija, IV/4
— ŠOU ARSENJAVA HOLA - šou-program, 14/14
00.35 - PREGLED PROGRAMA ZA PONEDJELJAK

DRUGI PROGRAM

07.40 - TEST
07.55 - PREGLED PROGRAMA
08.00 - DJEĆIJI FILMSKI MARATON
13.00 - SPORTSKO OKO - sportsko popodne
13.05 - OKLAND: SP U UMJETNIČKOM KLIZANJU, snimak, ples-slobodno
13.15 - PLANICA: SKI-SKOKOVI, snimak
15.00 - VATREPOLO: „JADRAN“ — „PARTIZAN“, prenos
16.30 - KOŠARKA: „RABOTNIČKI“ — „PARTIZAN“, prenos
18.00 - PJ U FUDBALU: „SARAJEVO“ — „BORAC“, snimak
19.00 - PJ U FUDBALU: „PARTIZAN“ — „ŽELJEZNIČAR“, prenos
Od 19.30 do 24.00 - Satelitski program televizije Beograd.
Televizija zadržava pravo izmjene programa

TV SUTRA

PRVI PROGRAM

10.05 - TV-škola: Razredna nastava - program za učenike I i II razreda - 11.05 - Školski program - 12.00 - Vijesti - 12.05 - Koncert u podne - 12.50 - DTV-dječja televizija - 15.05 - Novosti - 15.20 - Igrani program: „Sumnjivo lice“ - 17.00 - Dnevnik I - 17.30 - 18.00 - Mivolimo životinje - program za djecu - 18.15 - Samostalno privredovanje kontakt program - 19.15 - Laku noć, dječko - 19.30 - Dnevnik II - 20.20 - TV-omnibus: „Šargarepo, ti ne rasteš lepo“ - TV-film - 21.20 - Ars poetica: Tanja Šojo - 22.05 - Radoznala kamera - 22.35 - Dnevnik III - 22.55 - Noć i dan - „Rozen“ humoristička serija - „Anno domini“ - igrana serija.

DRUGI PROGRAM

15.00 - Oklad: SP u umjetničkom klizanju - žene slobodno - 16.30 - Noć i dan - 18.00 - Tuzlanski program - 19.30 - Dnevnik TV Beograd - do 24.00 - Satelitski program TV Beograd.
Televizija zadržava pravo izmjene programa.

Nedjelja, Prvi program u 10.00

MUZICKI TOBOGAN

- program za djecu

U šestoj emisiji zabavno-muzičke serije za djecu TV Novi Sad takmičiće se učenici osnovnih škola „Žarko Zrenjanin“ iz Apatina, „Dura Jakšić“ iz Čaruga i „Svetozar Marković“ iz Elemira, a gosti su učenici osnovne škole „Josip Pančić“ iz Beograda. Gost pjesnik je Slobodan Pavićević iz Kragujevca, čiju pjesmu, hit „Tobogana“ interpretira grupa „Garavi sokak“. Scenarist i voditelj je Minja Subota, a reditelj Bora Gvojčić.

Nedjelja, Prvi program u 13.05

EN IZ GRIN GEJBLZA

- seriski film

Na početku školske godine u školu dolazi nova učiteljica gđica Stejsi. Ta prijazna žena, pošto sazna da je En siroče, posvećuje joj posebnu pažnju i svojim savjetima veoma joj pomaze da prevaziđe svoje dileme... En i dalje pati što ne može da se druži sa Dijanom Beri, ali nakon jedne noći kad spašava njenu mlađu sestru od gušenja, Dijanina majka se izvinjava i poziva je da za Božić ide s njima na ples u Kormodi... U glavnim ulogama: Migen Folouz kao En Širli, Kolin Duherst kao Marila Katbert... PRODUCENT: Kevin Saliven.

NEDJELJA, PRVI PROGRAM U 17.00

DIVLJA ŽURKA

To je priča o načinu na koji Holivud tretira svoje „bijše zvijezde“. Holivudska komičarka iz perioda nijemog filma Džoli Grim pokušava da povrati staru slavu. Njegova ljubavnička kvini organizuje zabavu na kojoj promoviše Grimov posljednji film, ali toliko žurke stvari kreću pogrešnim tokom...

Uloge: Rakel Velč, Dzejms Koko, Peri King, Tifani Boling.

NEDJELJA, PRVI PROGRAM U 16.05

POSLIJE 2000-te

- naučno-popularna serija

Godine 2020. auto-strade i putevi biće prepušteni plastičnim automobilima, prognoziraju istraživači australijske naučno-popularne serije. Svoje zaključke potvrđuju u ispitnim laboratorijama holandske firme GE „Plastike“. Nova epizoda osvrće se na bolest poznatu iz davnina Omraženu lepru, kao i najnovije pokušaje da se za nju nađe vakcina. Ove nedelje gledaoci će se upoznati i sa pokušajima naučnika da reprodukuju prirodne ukuse u laboratorijama kroz istraživanja u kojima se koristi muzika kako bi se smanjili stresovi gradskog života.

satelitska TV

Nedjelja, 29. marta

SUPER CHANNEL

11.00 - Sat snage - 12.00 - MIKS - 13.00 - Svjetska tražnica - 15.00 - Džordž Vanderman - 15.30 - Turistički magazin - 16.00 - Sport - 17.00 - Magazin za tinejdžere - 17.30 - Sveti sutrašnjice - 18.00 - Finansije i blžnji - 19.00 - Video moda - 20.00 - Igrani film - 21.50 - Sport - 22.30 - Uživo - 23.30 - Evropski film - 00.00 - MIKS

EUROSPORT

9.00 - Nedjeljom uživo - Umjetničko klizanje - Motociklizam-Tenis: Dejvis kup - Rukomet: svjetsko prvenstvo u Austriji? Golf-prenos iz Firence - 20.30 - Motociklizam - 22.00 - Umjetničko klizanje - 00.00 - Tenis: Dejvis kup.

